

معاونت ریاست جمهوری
در امور زنان و خانواده

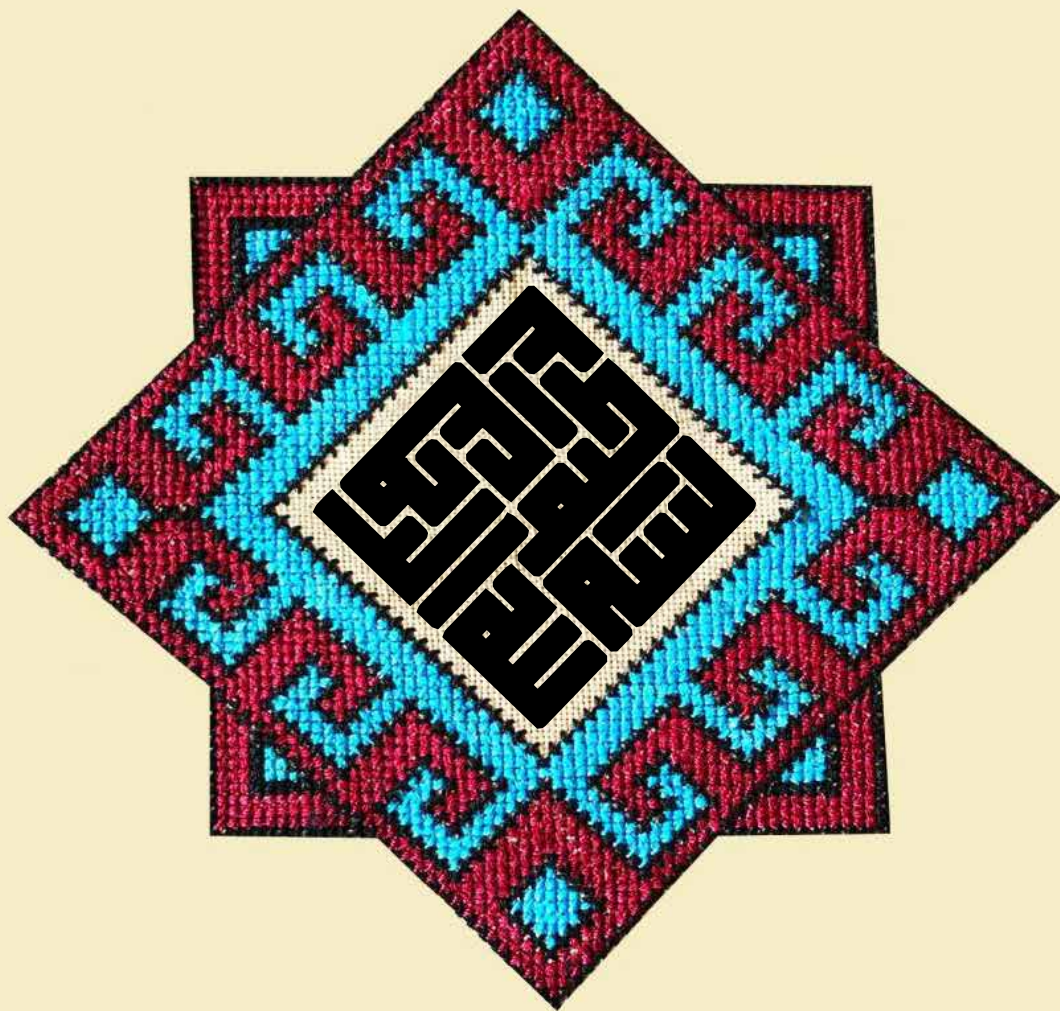
تک نگاهیست کنترل و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی

۱۳۹۶-۱۴۰۰

دولت دوازدهم

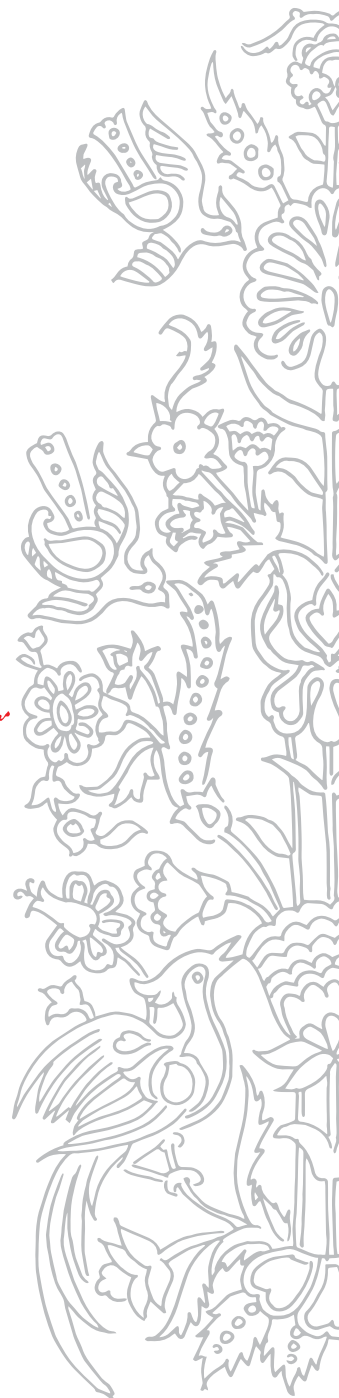

کنترل و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی

گزارش عملکرد معاونت ریاست جمهوری
در امور زنان و خانواده

معاونت ریاست جمهوری
در امور زنان و خانواده

۱۳۹۶-۱۴۰۰

تحت نظارت و سرپرستی:
معاونت بررسی‌های راهبردی
و دبیرخانه ستاد ملی زن و خانواده

معاونت ریاست جمهوری
در امور زنان و خانواده

عنوان اثر:

کنترل و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی
گزارش عملکرد معاونت ریاست جمهوری در امور زنان و خانواده

تهیه و تدوین: الهام ساوالانپور

ناظران: دکتر سوسن باستانی (معاون بررسی‌های راهبردی و دبیرخانه ستاد ملی زن و خانواده)

و زهره نظری (مدیر کل امور فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی)

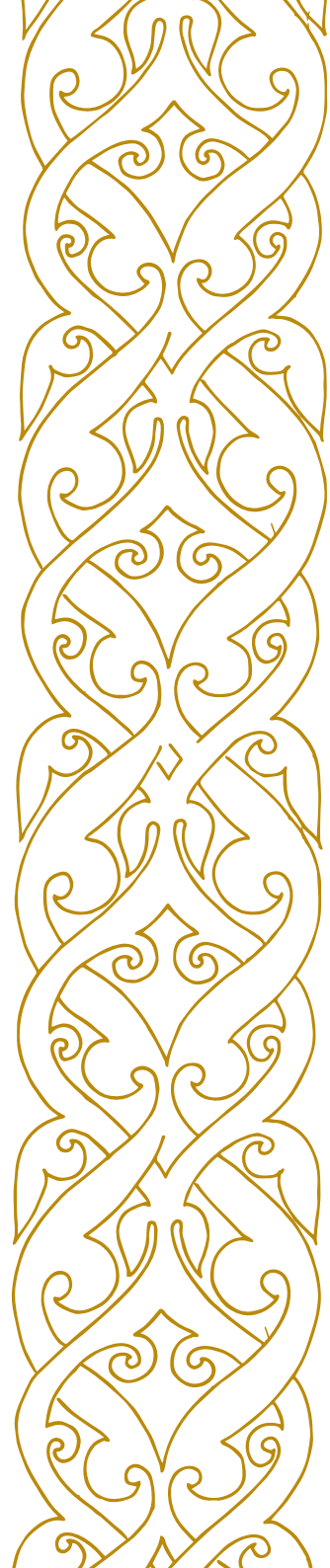
مدیر هنری: رضا حصار مقدم

آدرس: خیابان انقلاب، خیابان شهید استاد نجات الهی (ویلا)، بعد از چهار راه سپند، پلاک ۱۶۲

تلفن: ۰۲۱-۸۸۹۱۴۱۱۵

ایمیل: women@iripo.ir

وب سایت: www.women.gov.ir

توجه به آسیب‌های اجتماعی یکی از اصلی‌ترین راهبردهای هر نظام حکومتی است. همچنان که رشد بی‌رویه بیماری و عدم کنترل آن می‌تواند عملکرد دستگاه‌های دیگر بدن را مختل کند، بی‌توجهی به رشد بی‌رویه و خارج از هنجار آسیب‌های اجتماعی نیز می‌تواند دیگر خرده نظام‌های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی را دچار اختلال کند.

رشد آسیب‌های اجتماعی همواره با سایر شاخص‌های اقتصادی و اجتماعی نظیر بیکاری، نابرابری، سرمایه اجتماعی و نظایر آن ارتباط دارد. در کشور ما نیز در دهه اخیر به جهت بروز تغییراتی در شاخص‌های اقتصادی و اجتماعی - که متاثر از عوامل بیرونی نظیر تحریم‌های بین‌المللی و عوامل درونی نظیر رشد بیکاری بوده است -

شاهد رشد خارج از انتظار آسیب‌های اجتماعی بوده ایم. اگرچه گروه‌های درگیر آسیب‌های اجتماعی را نمی‌توان محدود به سن یا جنس خاصی نمود؛ اما این واقعیتی انکارناپذیر است که بنا بر پاره‌های دلایل بروز آسیب‌های اجتماعی در برخی جمعیت‌ها از جمله زنان، جوانان و کودکان از اهمیت بیشتری برخوردار است. در این میان توجه به آسیب‌های اجتماعی در میان گروه‌هایی که نقش‌های چندگانه‌ای دارند از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. نقش و جایگاه زنان در خانواده و نقش مادری آنان به عنوان محور بر هیچکس پوشیده نبوده و قابل کتمان نیست. بی‌شک رشد آسیب‌های اجتماعی در میان زنان نه تنها خود آنان را آسیب‌پذیر می‌کند بلکه طیف وسیعی از افراد دیگر جامعه را در زمان حاضر و یا آینده تحت تاثیر قرار خواهد داد. پژوهش‌های فراوانی در این زمینه وجود دارد که نشان داده است فرزندان زنان معتاد با احتمال بالاتری نسبت به فرزندان مردان معتاد دچار جرم شده‌اند. از دیدگاه جامعه‌شناختی نیز زنان در اکثر جوامع همواره در معرض بسیاری از آسیب‌های آشکار و پنهان اجتماعی قرار داشته و آسیب‌پذیرتر بوده‌اند. لذا توجه به مقوله آسیب‌های اجتماعی زنان در معاونت امور زنان و خانواده، یکی از اصلی‌ترین ماموریت‌های معاونت می‌باشد که در سطوح گوناگون مورد توجه قرار گرفته است. اگرچه به گواهی اطلاعات کمی، آسیب‌های اجتماعی در بین زنان همواره در رتبه‌هایی بسیار پایین‌تر از میزان آن در بین مردان بوده اما دو نکته اساسی در این خصوص قابل توجه است: اول این که با ورود جوامع و به طور خاص ایران به فرآیند گذار از سنت به مدرنیته و به اقتضای این انتقال، آسیب‌های اجتماعی و خروج از هنجارها افزون‌تر شده و از تنوع بیشتری برخوردار شده است. به عبارت دیگر فارغ از نگاه جنسیتی رشد آسیب‌های اجتماعی در جوامع در حال توسعه فزاینده است. دوم این که اگرچه آسیب‌های اجتماعی در بین زنان تابعی از جریان کلی رشد آسیب‌ها در جامعه است اما شواهد و آمارها نشان از این دارد که در برخی از انواع آسیب‌ها روند رشد در زنان بیش از جمعیت مردان است.

ماده ۸۰ برنامه ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶) و همچنین برنامه تقسیم کار ملی کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی - ابلاغی از سوی شورای اجتماعی کشور - مهمترین مستندات قانونی ناظر بر ارائه چهارچوب برای ورود دستگاه‌ها در حیطه آسیب‌های اجتماعی در دولت دوازدهم می‌باشند. این مستندات کلیه دستگاه‌های دولتی عضو شورای اجتماعی کشور را مکلف نموده است تا با همکاری و هم‌افزایی با یکدیگر و همراه با بخش خصوصی به ویژه سازمان‌های مردم‌نهاد اقداماتی را در زمینه کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی بر مبنای اولویت‌سنجی‌های صورت گرفته، به انجام رسانند. معاونت امور زنان و خانواده نیز به عنوان یکی از اعضای شورای اجتماعی کشور، در حوزه ماموریتی خود اقداماتی را در دو محور به شرح زیر انجام داده است:

فعالیت‌های ستادی در قالب سیاستگذاری و همکاری با دستگاه‌های دولتی

فعالیت در قالب همکاری با بخش غیردولتی، به ویژه سازمان‌های مردم‌نهاد حوزه زنان و خانواده

لذا گزارش عملکرد معاونت در سالهای ۱۳۹۵ الی ۱۴۰۰ در حوزه آسیب‌های اجتماعی در دوبخش تنظیم شده است ۱ که در بخش اول در ۸ محور آسیبی یا گروه آسیب‌پذیر مشتمل بر ۱. زنان سرپرست خانوار ۲. سکونتگاه‌های غیر رسمی ۳. اعتیاد ۴. طلاق ۵. خودکشی ۶. کودکان و نوجوانان ۷. خشونت ۸. زنان زندانی و آسیب‌دیده در سه قسمت به شرح زیر ارائه می‌شود.

الف) نیم‌نگاهی به وضعیت موجود

ب) عملکرد معاونت در همکاری با بخش دولتی

ج) عملکرد معاونت در همکاری با بخش خصوصی و سازمان‌های غیر دولتی

بخش دوم گزارش نیز مبتنی بر اقدامات پیشگیرانه، زیرساختی و پژوهشی معاونت در سه قسمت ارائه خواهد شد:

الف) طرح تاب آوری اجتماعی

ب) طرح ملی پژوهشی/کاربردی کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی زنان و دختران

ج) سایر اقدامات زیرساختی

۱. بسیاری از اقدامات انجام شده، به لحاظ موضوعی ممکن است حوزه‌های چندگانه‌ای از آسیب‌های اجتماعی ذکر شده در گزارش پیش رو را پوشش دهد. به عنوان مثال اقدامی که در جهت توانمندسازی زنان سرپرست خانوار در سکونتگاه‌های غیر رسمی انجام شده است، در طبقه‌بندی این گزارش می‌تواند در دو محور زنان سرپرست خانوار و سکونتگاه‌های غیر رسمی گنجانده شود. بدیهی است به منظور پرهیز از تکراری شدن، گزارش هر اقدام تنها در یک طبقه موضوعی گنجانده شده است.

گروه‌های آسیب‌پذیر

سازمان بهداشت خانواده
در امور زنان و خانواده
کنترل و پیشگیری از
آسیب‌های اجتماعی

۱۳

اقدامات معاونت در محورهای آسیبی و گروه‌های آسیب‌پذیر

۱. زنان سرپرست خانوار:

۱-۱. نگاهی به وضعیت موجود زنان سرپرست خانوار

- ♦ طبق داده‌های سرشماری نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵ تعداد زنان سرپرست خانوار در سال ۱۳۹۵ بالغ بر ۳/۰۶۵ میلیون نفر می‌باشد. [۳]
- ♦ طبق داده‌های پایگاه رفاه ایرانیان در سال ۹۸ تعداد ۳/۶۵۹ میلیون خانوار با سرپرست زن در کشور وجود دارد که با احتساب تعداد اعضای خانوار، در مجموع ۷/۲۸۸ میلیون نفر در خانوارهای زن سرپرست در کشور زندگی می‌کنند. [۲]
- ♦ خانوارهای دارای سرپرست مرد طی سالهای ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۸ حدود ۲۰,۶ درصد افزایش یافته است؛ ولی در مورد تعداد خانوارهای معمولی دارای سرپرست زن شاهد افزایش حدود ۲۶,۸ درصدی بوده ایم. [۱]
- ♦ نسبت زنان خودسرپرست به زنان سرپرست خانوار در سال ۱۳۹۰، ۳۷,۳ درصد و در سال ۱۳۹۸، ۴۱,۵ درصد می‌باشد. [۱]
- ♦ در سال ۱۳۹۸، حدود ۶۷,۶ درصد از خانوارهای زن سرپرست در دو دهک اول درآمدی قرار داشته اند. بنا براین اکثر خانوارهایی که به هر دلیل سرپرست خود را از دست می‌دهند با فقر مواجه می‌شوند. [۱]
- ♦ در سال ۱۳۹۸ حدود ۷۵,۲ درصد از زنان سرپرست خانوار به دلیل فوت همسر، ۱۰,۸ درصد به دلیل طلاق، سرپرستی خانوار را بر عهده گرفته اند. [۱]
- ♦ بیشترین نسبت زنان سرپرست خانواری که در دهک اول درآمدی قرار دارند به ترتیب در گروه‌های سنی کمتر از ۱۵ سال (۱۰۰ درصد)، ۱۹-۱۵ سال (۸۲,۹ درصد) و ۲۴-۲۰ سال (۴۱,۸ درصد) می‌باشند و کمترین نسبت زنان سرپرست خانواری که در دهک اول درآمدی قرار دارند به ترتیب در گروه‌های سنی ۵۴-۵۰ سال (۱۲,۲ درصد)، ۴۹-۴۵ سال (۱۳,۲ درصد) و ۶۴-۶۰ سال (۲۰,۱ درصد) می‌باشند. [۱]
- ♦ جمعیت فعال زن سرپرست خانوار طی سالهای ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۸ از ۳۵۶۱۱۷ نفر به ۴۳۹۹۸۵ نفر رسیده است که بیانگر افزایش ۲۳,۶ درصدی می‌باشد. از طرفی جمعیت شاغل زن سرپرست خانوار طی سالهای مذکور از ۳۳۹۲۸۴ نفر به ۴۱۷۵۶۶ نفر رسیده است که شاهد افزایش ۲۳,۱ درصدی می‌باشیم. [۱]
- ♦ در سال ۱۳۹۸ نرخ مشارکت اقتصادی برای زنان سرپرست خانوار ۱۲,۵ درصد و خود سرپرست ۸,۸ درصد می‌باشد. نرخ بیکاری همچنین برای زنان سرپرست خانوار ۵,۱ درصد و برای زنان خود سرپرست ۶,۵ درصد می‌باشد. [۱]
- ♦ محاسبه نسبت افراد در خانوارهای زن سرپرست به کل جمعیت هر استان، نشان می‌دهد تعداد خانوار با سرپرست زن در سیستان و بلوچستان بیشتر و در استان یزد کمتر از سایر استان‌ها است. [۱]
- ♦ ۵۹/۹ درصد از خانوارهای با سرپرست زن در هفت دهک بالای رفاهی و به طور میانگین حدود ۴۰ درصد خانوارهای با سرپرست زن در سه دهک پایین قرار گرفته اند. [۲]

- ♦ در سه دهک پایین رفاهی به طور میانگین ۳۵ درصد خانوارها تحت پوشش کمیته امداد هستند در حالی که این رقم برای سازمان بهزیستی حدود ۳ درصد است. [۲]
- ♦ درصد شمول خانوارهای با سرپرست زن در کمیته امداد برای استان های مرزی و نیازمند بالاتر است. درصد شمول سازمان بهزیستی به مراتب کمتر از کمیته امداد و در استان های نیازمند مانند سیستان و بلوچستان نیز پوشش کمی دارد. [۲]
- ♦ میانگین بعد خانوارهای تحت پوشش بهزیستی به طور متوسط برابر ۱/۰۶ است که بیانگر تک نفره بودن بسیاری از خانوارهاست. [۲]
- ♦ میانگین بعد برای خانوارهای تحت پوشش کمیته امداد کمتر از کل خانوارهاست. [۲]
- ♦ بیشترین سهم زنان سرپرست خانوار در سال ۱۳۹۸، به ترتیب مربوط به گروه‌های سنی ۷۵ ساله و بیشتر (۱۷,۸۸ درصد)، ۶۵-۶۹ ساله (۱۲,۷۹ درصد)، ۱۹-۱۵ ساله (۰,۰۳ درصد) و ۲۴-۲۰ ساله (۰,۳۸ درصد) است. [۱]
- ♦ در بین زنان سرپرست خانوار تحت حمایت سازمان بهزیستی ۲۸,۵ درصد در اثر همسر فوت، ۲۵,۵ درصد در اثر طلاق، ۱۸,۸ درصد دارای همسر از کار افتاده، ۶,۹ درصد دارای همسر معلول، ۲,۷ درصد در اثر اعتیاد همسر، ۱,۴ درصد در اثر زندانی شدن همسر، ۱,۵ درصد در اثر مفقود الاثر شدن همسر و ۲ درصد دختران هرگز ازدواج نکرده هستند. [۴]

۱-۲. فعالیت معاونت در بخش دولتی (موضوع زنان سرپرست خانوار)

۱-۲-۱. بند ت ماده ۸۰

گروه جمعیتی زنان سرپرست خانوار به عنوان یکی از گروه‌های آسیب‌پذیر همواره مورد توجه نهادهای متولی زنان و خانواده در کشور بوده است. به ویژه در برنامه پنجم توسعه این موضوع در قالب یکی از محورهای ۱۴ گانه ماموریت‌های تعیین شده برای مرکز امور زنان و خانواده ۱ تحت عبارت " ... عنوان شده است. اما در برنامه ششم توسعه ۱۴۰۰-۱۳۹۶ برای اولین بار ماموریت معاونت امور زنان و خانواده به صورت مصرح در قالب یک بند قانونی ناظر بر بند ت ماده ۸۰ به شرح زیر قابل رؤیت است:

بند ت ماده ۸۰ قانون برنامه ششم توسعه کشور:

تهیه و اجرای کامل طرح جامع توانمندسازی زنان سرپرست خانوار طبق قوانین و مصوبات شورای اجتماعی تا پایان اجرای قانون برنامه توسط ریاست جمهوری (معاونت امور زنان) با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سایر نهادهای ذیربط و تایید برنامه مذکور در هیات وزیران و تصویب در مجلس شورای اسلامی و نظارت بر اجرایی شدن آن

چنان که ملاحظه می‌شود، به موجب بند ت ماده ۸۰ قانون برنامه ششم توسعه، مسئولیت تدوین و اجرای طرح جامع توانمندسازی زنان سرپرست خانوار، بر عهده معاونت امور زنان و خانواده و دستگاه‌های ذی‌مدخل گذاشته شده است. لذا به منظور اجرایی‌سازی این بند قانونی، تاکنون اقداماتی به شرح زیر توسط معاونت و دستگاه‌های همکار صورت پذیرفته است:

روند اجرایی شدن بند ت ماده ۸۰

- ♦ تشکیل «کارگروه توانمندسازی زنان سرپرست خانوار» و تدوین و تصویب «آیین‌نامه اجرایی کارگروه توانمندسازی زنان سرپرست خانوار» (پیوست ۱)
- ♦ تدوین «پیش‌نویس طرح توانمندسازی زنان سرپرست خانوار» منضم به برنامه اقدام و عمل دستگاهی؛
- ♦ تشکیل ۱۳ جلسه شورای هماهنگی و بحث و بررسی پیرامون موضوعات اصلی؛ از جمله پنجره واحد، الگوی اشتغال پایدار مبتنی بر مشاغل خانگی، اقدامات اعضاء کارگروه ملی مبتنی بر تکالیف تفویض شده بر مبنای آیین‌نامه (لازم به ذکر است در تمامی جلسات شورای هماهنگی، نماینده کمیسیون امور اجتماعی مجلس شورای اسلامی به عنوان عضو ثابت کارگروه دعوت شده و در اکثر جلسات حضور داشته‌اند. همچنین نمایندگان از کمیسیون فرهنگی و فراکسیون زنان و خانواده مجلس نیز در جلسات حضور به هم رسانده‌اند)؛
- ♦ برگزاری نشست‌های کارشناسی به منظور بررسی طرح جامع منضم به برنامه اقدام و عمل دستگاهی با حضور کارشناسان خبره و مدیران میانی سازمان بهزیستی، کمیته امداد امام خمینی (ره)، سازمان برنامه و بودجه، وزارت کشور، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، شهرداری و سایر دستگاه‌های ذی‌ربط، حسب موضوع، و همچنین نمایندگان بخش خصوصی و سازمان‌های مردم‌نهاد فعال در حوزه زنان و خانواده و لحاظ نمودن اصلاحات پیشنهادی دستگاه‌های مذکور در برنامه؛
- ♦ ارائه پیش‌نویس طرح جامع منضم به برنامه اقدام و عمل دستگاهی در جلسه شورای اجتماعی کشور با حضور دبیر شورا؛
- ♦ ارسال طرح جامع منضم به برنامه اقدام و عمل دستگاهی به کمیسیون تخصصی امور اجتماعی و دولت الکترونیک هیأت دولت و بررسی در کمیسیون مذکور طی نه جلسه همراه با مشارکت کلیه دستگاه‌های ذی‌ربط و قرار گرفتن در دستور کار کمیسیون اصلی هیأت دولت؛
- ♦ بررسی طرح جامع در جلسه مورخ ۱۳۹۸/۰۲/۲۹ هیأت دولت و ابلاغ تصویب‌نامه شماره ۲۵۰۷۰ مورخ ۱۳۹۸/۰۳/۰۱ هیأت دولت (پیوست ۲)؛ مشتمل بر ۳ ماده در موضوع تهیه برنامه با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط و نظارت بر اجرا توسط معاونت امور زنان و خانواده، ارائه اعتبارات مورد نیاز طرح توسط دستگاه‌ها به سازمان برنامه و بودجه و ارائه گزارش اقدامات مذکور توسط معاونت امور زنان و خانواده به هیأت دولت؛
- ♦ ارائه لایحه ناظر بر اصلاح بند (ت) ماده ۸۰ قانون برنامه ششم توسعه که حسب درخواست این معاونت (مکاتبه شماره ۶۹۹۲۲ مورخ ۱۳۹۸/۰۶/۰۶) طی مکاتبه شماره ۵۵۴۵۶/۴۵۸۴۵ مورخ ۱۳۹۸/۰۴/۱۹، توسط رییس محترم جمهوری اسلامی ایران به رییس محترم مجلس شورای اسلامی تقدیم شد؛

- ♦ اعلام نظر مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه ناظر بر اصلاح بند (ت) ماده ۸۰ قانون برنامه ششم توسعه و ارجاع آن به کمیسیون برنامه و بودجه مجلس شورای اسلامی؛
- ♦ رسیدگی و تصویب لایحه ناظر بر اصلاح بند (ت) ماده ۸۰ قانون برنامه ششم توسعه در جلسه مورخ ۱۳۹۸/۰۹/۱۸ کمیسیون برنامه و بودجه دوره دهم مجلس و اعلام آن طی گزارش شماره ۷۴۵۰۸ مورخ ۱۳۹۸/۰۹/۲۰ رییس وقت کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات؛
- ♦ مکاتبه با رییس محترم مجلس شورای اسلامی، کمیته‌ها و فراکسیون‌های ذی‌ربط.

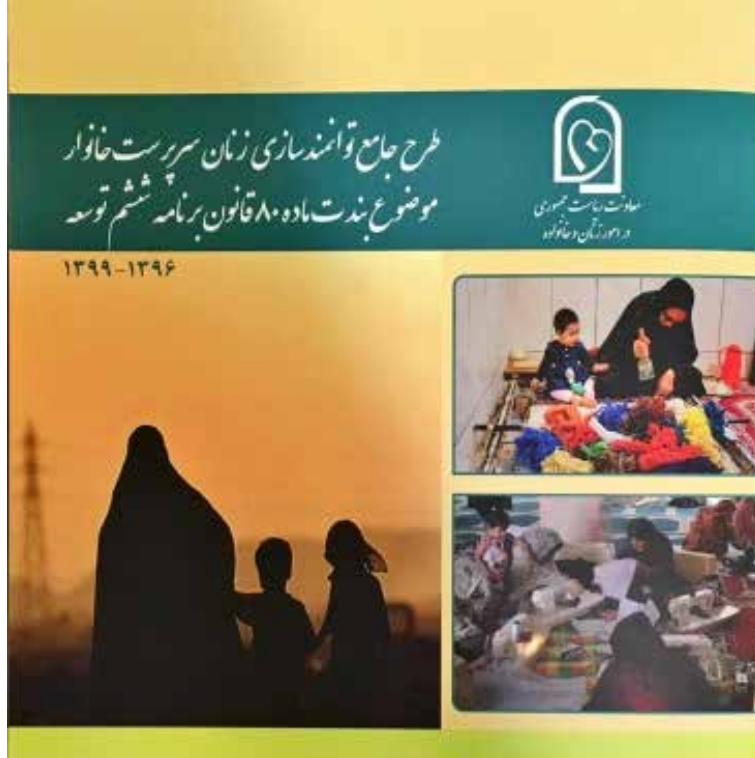
روند اصلاحیه:

همانگونه که پیش‌تر ذکر آن رفت، معاونت امور زنان و خانواده از سال ۱۳۹۶ اقدام به تدوین طرح جامع به همراه منضم به برنامه اجرایی، تحت عنوان «برنامه اقدام و عمل برای دستگاه‌های ذی‌ربط در موضوع زنان سرپرست خانوار» نمود؛ اما از آنجا که فرآیند تعریف شده در بند (ت) ماده ۸۰ قانون برنامه ششم توسعه مستلزم طی شدن مدت زمان قابل توجه بود؛ به این معنی که تصویب این طرح در هیأت دولت و سپس در مجلس شورای اسلامی، منجر به اطاله فرآیند مقدمات اجرای این طرح می‌شد، بنا به پیشنهاد نمایندگان وقت مجلس (عضو شورای راهبری طرح)، لایحه اصلاحی این بند قانونی توسط معاونت امور زنان و خانواده تهیه و جهت طی تشریفات قانونی تصویب، تقدیم دولت شد؛ این لایحه تصریح داشت به اینکه: «در بند ت ماده ۸۰ قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۴ عبارت "و تأیید برنامه مذکور در هیأت وزیران و تصویب در مجلس شورای اسلامی" حذف می‌شود». به رغم آنکه این لایحه در کمیسیون برنامه و بودجه مجلس دهم به تصویب رسید، اما با روی کار آمدن مجلس یازدهم، مجدداً به کمیسیون مذکور عودت داده شد و در بررسی مجدد، لایحه مرقوم مورد قبول واقع نشد؛ لازم به ذکر است با وجود مشکلات مطرح شده، از آنجا که این برنامه از ابتدای امر با مشارکت کلیه دستگاه‌های ذی‌مدخل به ویژه کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی تهیه شده است، تمامی مشارکت کنندگان به جهت پیشبرد و بهبود وضعیت زنان سرپرست خانوار، متعهدانه به اجرای بندهای پیشنهادی در این برنامه پرداخته و در تمامی جلسات و کمیته‌های این کارگروه ملی فعالانه مشارکت نموده‌اند.

۱-۲-۲ طرح‌ها و اقدامات مهم و اثرگذار در همکاری با بخش دولتی ایجاد پنجره واحد اطلاعات جمعیتی و حمایتی زنان سرپرست خانوار

پیرو تهیه طرح جامع توانمندسازی زنان سرپرست خانوار و متعاقب شروع فعالیت کمیته‌های پنج‌گانه کارگروه توانمندسازی، یکی از مهم‌ترین کمیته‌های تشکیل شده، کمیته آمار و فن‌آوری اطلاعات در این کارگروه بود که به دنبال تشخیص چالش فقدان وجود بانک اطلاعاتی منسجم و کامل از زنان سرپرست خانوار به همراه فهرست کامل حمایت‌های اجتماعی دریافت شده؛ اعم از مساعدت‌ها، آموزش‌ها، کمک‌های موردی، مساعدت‌های بهداشتی و نظائر آن، شکل گرفت. برای رفع این چالش، راهبرد، ایجاد پنجره واحد توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، با ابتنا بر اطلاعات مختلف؛ از جمله اطلاعات مرکز آمار ایران و اطلاعات پایگاه رفاه ایرانیان بود. در واقع از همان ابتدای

شکل‌گیری کارگروه توانمندسازی، فرآیند ایجاد پنجره واحد آغاز شده و تاکنون به نتایج قابل توجهی؛ از جمله تدوین اطلس وضعیت زنان سرپرست خانوار و یکسان‌سازی اطلاعات دریافتی زنان سرپرست خانوار تحت پوشش نهادهای حمایتی؛ مانند کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور، دست یافته است و این فرآیند در حال تکمیل و به روزرسانی می‌باشد؛

اجرای طرح‌های مبتنی بر توانمندسازی اقتصادی و اجتماعی زنان سرپرست خانوار

در راستای توانمندسازی اقتصادی و اجتماعی زنان سرپرست خانوار، دو طرح، ذیل کمیته اشتغال کارگروه توانمندسازی زنان سرپرست خانوار (در چهارچوب طرح جامع) برای جمعیتی در حدود ۱۴۰۰۰ زن سرپرست خانوار به شرح زیر، به اجرا در آمد:

- ایجاد اشتغال برای ۶۲۰۰ زن سرپرست خانوار از طریق مشاغل خانگی به واسطه همکاری سه جانبه دو دستگاه دولتی (معاونت امور زنان و خانواده و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی) و یک نهاد توسعه‌گر (جهاد دانشگاهی) در ۲۴ استان؛

- توانمندسازی اجتماعی و اقتصادی برای ۵۷۰۰ زن سرپرست خانوار ساکن در مناطق حاشیه‌ای شهرها و سکونتگاه‌های غیررسمی ۱۰ استان البرز، خوزستان، کردستان، کرمانشاه، کرمان، فارس، لرستان، هرمزگان، سیستان و بلوچستان، آذربایجان غربی، با مشارکت سازمان‌های مردم‌نهاد در سال ۱۳۹۷-۱۳۹۸ با همکاری سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای و وزارت کشور و سازمان‌های مردم‌نهاد؛

- استمرار تفاهم‌نامه توانمندسازی اجتماعی و اقتصادی زنان سرپرست خانوار برای ۲۰۰۰ نفر از زنان سرپرست

خانوار (ورودی فاز جدید به طرح) در استان گلستان، یزد، قم، اصفهان، آذربایجان شرقی، کرمان، کرمانشاه، هرمزگان و البرز در سال ۱۳۹۹-۱۳۹۸ و ادامه فرآیند اشتغال پذیری برای ۵۷۰۰ نفر (آموزش دیدگان فاز قبلی در سال ۱۳۹۷).
 - اعطاء حدود ۶۵ هزار فقره تسهیلات اشتغال زایی به زنان سرپرست خانوار مشمول طرح های توانمندسازی اقتصادی (دو طرح فوق الذکر) طی تفاهم نامه با بانک های رفاه کارگران و توسعه تعاون با با نرخ ۴٪.
 - امکان توثیق سهام عدالت جهت اعطای تسهیلات به زنان سرپرست خانوار
 - پیگیری تامین ۲۳۰ میلیارد تومان اعتبارات بیمه زنان سرپرست خانوار برای کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی در قانون بودجه ۹۷ از سازمان برنامه و بودجه (دولت دوازدهم)

۱-۳. فعالیت معاونت در همکاری با سازمان های مردم نهاد

۱۹

توانمندسازی زنان و دختران شهرستان هریس از طریق برگزاری کلاس های آموزشی در پایگاه سلامت اجتماعی (استان آذربایجان شرقی سال ۱۳۹۶)

این طرح با همکاری کانون نخبگان شهرستان هریس با هدف آموزش مهارت های زندگی به زنان سرپرست خانوار، بدسرپرست و دختران آسیب دیده اجتماعی شهرستان هریس با هدف حفظ و تحکیم بنیان خانواده، پیشگیری از تعارضات خانوادگی و کاهش نرخ طلاق، تقویت مهارت های ارتباطی موثر و تعاملات اجتماعی، انجام مشاوره های روانشناسی برای جامعه هدف طرح به منظور آموزش مهارت های زندگی، ارتقاء تاب آوری فردی و اخلاق در خانواده به ۱۲۰ نفر از زنان سرپرست خانوار، بدسرپرست و دختران آسیب دیده اجتماعی شهرستان هریس از طریق برگزاری ۱۰ کارگاه آموزشی ۴ ساعته معادل ۴۰ ساعت آموزشی و ۴۸۰۰ نفر ساعت آموزش، آموزش ترویج و فرهنگ سازی ازدواج آسان و همسر داری با هدف چگونگی همسرگزینی، آشنایی با حقوق و تکالیف، آموزش داشتن روابط سالم زناشویی و رضایتمندی از آن طی ۱۲ کارگاه آموزشی سه ساعته معادل ۳۶ ساعت آموزش و ۴۳۲۰ نفر ساعت آموزش و ارائه خدمات مشاوره روانشناسی فردی و خانوادگی برای هر نفر بسته به تشخیص روانشناس حداقل ۵ ساعت معادل ۶۰۰ نفر ساعت مشاوره طی سال ۹۶ انجام پذیرفته است.

۲- سکونتگاه‌های غیررسمی

۱-۲. وضعیت موجود سکونتگاه‌های غیررسمی

- ♦ حدود ۲۱ میلیون نفر در مناطق حاشیه‌ای شامل سکونتگاه‌های غیررسمی، بافت‌های ناکارآمد میانی و بافت‌های تاریخی زندگی می‌کنند. [۵]
- ♦ از این جمعیت، حدود ۶ میلیون نفر در بافت‌های ناکارآمد، حدود ۲ میلیون و ۶۰۰ هزار نفر در بافت‌های تاریخی، و حدود ۱۲ میلیون و ۴۰۰ هزار نفر در سکونتگاه‌های غیررسمی اسکان یافته‌اند. [۵]
- ♦ بیش از ۲۵ درصد از مساحت کشور را بافت‌های فرسوده و ناکارآمد اشغال کرده است. [۵]
- ♦ ۲۰ درصد جمعیت کشور ساکن این بافت‌ها هستند که عموماً دهک‌های اول و دوم کم‌درآمد جامعه را شامل می‌شود.
- ♦ در محلات هدف بازآفرینی شهری، ۵ میلیون و ۷۰۰ هزار واحد مسکونی شناسایی شده که کمتر از ۱۰ درصد آن نوسازی شده است. [۵]
- ♦ در مطالعه آسیب‌شناسی اجتماعی نقاط آلوده شهر تهران در سال ۱۳۸۵ که توسط جهاد دانشگاهی دانشگاه تهران در سطح شهر تهران انجام شد، گزارش شده که بیشترین آسیب‌های اجتماعی در مناطق حاشیه نشین شامل اعتیاد، توزیع مواد مخدر، ولگردی، تکدیگری، فروش سی‌دی‌های غیرمجاز و اعمال غیراخلاقی است. همچنین در این محلات خانه‌های فساد، قهوه‌خانه‌ها، آلونک‌ها، و تجمع افراد خلافکار بیشتر از سایر اماکن است. [۶]
- ♦ در مناطق حاشیه نشین نسبت بی‌سوادی در میان زنان بیشتر از مردان است. [۷]
- ♦ متأسفانه مطالعه مستقلی در باره وضعیت زنان در مناطق حاشیه نشین انجام نشده است. اما در اغلب گزارش‌ها درباره این مناطق اشاره شده به اینکه کودکان و زنان از جمله قربانیان فقر شهری‌اند که همراه با خانواده‌هایشان ناچار به سکونت در حاشیه شهرها شده‌اند. [۷]
- ♦ میزان مرگ‌ومیر کودکان در این مناطق بالا است. [۷]
- ♦ در این مناطق مکان‌های امن بیرون از خانه برای اوقات فراغت زنان و کودکان وجود ندارد یا غیراستاندارد است. امکانات آموزشی و تحصیلی در این مناطق برای کودکان به ویژه دختران بسیار محدود و همراه با تبعیض جنسیتی است. [۷]
- ♦ قاچاق کودکان و آزار جنسی زنان در این محلات وجود دارد و شاخص‌های سلامت، امکانات و خدمات بهداشتی بسیار پایین است. [۷]
- ♦ کودکان و زنان ساکن این مناطق به فقر تغذیه‌ای دچارند. دختران در این سکونتگاه‌ها به دلایل فرهنگی و اجتماعی با محدودیت‌های بیشتری مواجه‌اند. [۷]
- ♦ کودک‌همسری، ترک تحصیل و خشونت ساختاری و جنسیتی در میان این دختران شدت بیشتری نسبت به کودکان ذکور دارد. [۷]

♦ یکی از اقدامات مهم در این حوزه تاسیس دفاتر تسهیل‌گری و توسعه محلی توسط سازمان امور اجتماعی کشور می‌باشد که از سه سال حدود ۱۰۵۰ محله حاشیه‌نشین در کشور شناسایی شده که این دفاتر در ۲۳۵ محله و در مراکز ۲۲ استان تشکیل شده‌اند. کار این دفاتر این است که از طریق ارتباط با نهادهای ارائه خدمات شهری توجه آنها را به نیازهای مردم جلب کنند. در حقیقت آنها زبان گویای این محلات محروم هستند. [۸]

♦ ظرف سال‌های ۹۸ و ۹۹ پیامدهای حضور این دفاتر موجب شده بیش از ۵۰۰۰ میلیارد تومان پروژه‌های عمرانی و طرح‌های اجتماعی و فرهنگی در این محلات اجرایی شود. این در حالیست که طی ۱۲ سال ۴۵۳ پروژه در این محلات اجرا و ۳۳۵ میلیارد تومان هزینه این پروژه‌ها شده است، اما در دو سال گذشته این رقم ۵۰۰۰ میلیارد تومان بوده است. [۸]

♦ ظرف دو سال گذشته ۳۸۱۹ مرکز آموزشی و مدرسه، ۳۳۲ مرکز آموزش فنی حرفه‌ای و ۸۸۷ مرکز خدمات بهداشتی در این محلات تجهیز و تعمیر شده است. همچنین ۱۹۵ کتابخانه، ۵۰۶ سالن ورزشی و زمین چمن مصنوعی و ۴۱۹ پارک با همکاری شهرداری‌ها در این محلات افتتاح شده است. از سوی دیگر ۳۳۵۷ مرکز سلامت تجهیز شده و ۵۸۶ کانکس نیروی انتظامی برای استقرار امنیت در این محلات تعبیه شده است. [۸]

۲-۲. عملکرد معاونت در همکاری با بخش دولتی در موضوع سکونتگاه‌های غیر رسمی

♦ تدوین برنامه راهبردی اجرایی بهبود وضعیت زنان و خانواده در سکونتگاه‌های غیر رسمی

♦ عضویت در ستاد ملی بازآفرینی شهری متشکل از ۱۷ دستگاه دولتی و ارائه چهارچوب سیاستی به منظور ملحوظ نمودن رویکرد مبتنی بر جنسیت و خانواده در اقدامات عملیاتی دستگاه‌های اجرایی عضو ستاد

♦ انعقاد تفاهم‌نامه سه‌جانبه (معاونت امور زنان و خانواده- شورای اجتماعی کشور- سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای) به منظور توانمندسازی اقتصادی زنان سرپرست خانوار در سکونتگاه‌های غیر رسمی در ۱۵ استان هدف^۱

♦ انعقاد تفاهم‌نامه با شورای اجتماعی کشور با هدف ارتقاء تاب‌آوری اجتماعی در محدوده سکونتگاه‌های غیر رسمی در ۱۰ استان هدف^۲

۲-۳. عملکرد معاونت در همکاری با سازمان‌های مردم‌نهاد در موضوع سکونتگاه‌های غیر رسمی

توانمندسازی والدین مناطق حاشیه‌ای اصفهان جهت پرورش فرزندان تاب‌آور در برابر اعتیاد و آسیب‌های اجتماعی (استان اصفهان- ۱۳۹۵)

این طرح با همکاری "انجمن ارتقاء سلامت جسم و روان اصفهان" با هدف فراهم نمودن زمینه اجرای برنامه پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی و برنامه توسعه توانایی‌های سازمان‌های مردم‌نهاد، توانمندسازی والدین مناطق

۱. شرح آن در محور ۱ مربوط به زنان سرپرست خانوار آمده است.

۲. شرح آن در محور ۹ مربوط به تاب‌آوری اجتماعی ذکر شده است.

حاشیه‌ای اصفهان جهت پرورش فرزندان تاب آور در برابر اعتیاد و آسیب‌های اجتماعی، ایجاد روحیه سازگاری مثبت در واکنش به شرایط ناگوار، آسیب‌ها و تهدیدات، ارتقاء سطح دانش، آگاهی و مهارت همراه با احساس امنیت و آرامش روانی و کسب مهارت‌های اساسی اداره امور زندگی، تقویت روحیه نشاط و شادابی در خانواده و افزایش امید به زندگی، تحکیم و تقویت روابط اجتماعی و به منظور توان افزایشی ۲۰۰ نفر از والدین (مادر و پدر) مناطق حاشیه‌ای اصفهان جهت پرورش فرزندان تاب آور در برابر اعتیاد و آسیب‌های اجتماعی، از طریق برگزاری ۵ کارگاه آموزشی یک روزه به مدت ۸ ساعت از مهارت‌های دهگانه زندگی، افزایش سطح دانش و آگاهی فراگیران در حوزه تاب آوری به میزان ۵۰ درصد و نیز آشنایی فراگیران با مهارت‌ها و تکنیک‌های تاب آوری

آموزش، مشاوره و درمان کودکان آسیب‌دیده و در معرض آسیب حاشیه شهر (استان اصفهان-۱۳۹۵)

این طرح با همکاری "جمعیت حمایت از حقوق کودکان مهر زنده رود" با هدف فراهم نمودن زمینه اجرای برنامه پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی و برنامه توسعه توانایی‌های سازمان‌های مردم نهاد، افزایش تاب آوری اجتماعی خانواده‌ها در مقابل آسیب‌های اجتماعی، تعارضات خانوادگی و زناشویی، ارتقاء سلامت جسمی و روانی کودکان آسیب‌دیده و در معرض آسیب و به منظور آموزش مهارت‌های زندگی به ۴۰۰ نفر از والدین و کودکان مناطق حاشیه‌ای دارک، شهرک امام حسین، ارزنان و مریم آباد شهر اصفهان، از طریق برگزاری ۱۵ کارگاه آموزشی ۴ ساعته، آموزش برگزاری کارگاه‌های آموزشی ۳ روزه مهارت‌های زندگی برای ۱۰ نفر از نیروهای تخصصی شاغل شامل: مشاورین، کارشناسان مامایی و نیز تیم‌های سیاردر مراکز، ارائه خدمات حمایتی و مشاوره مددکاری به ۱۰۰ نفر از کودکان و نوجوانان تحت پوشش طرح طی ۳ نشست مشاوره گروهی ۳ ساعته و ۱۰ جلسه مشاوره فردی یکساعته ویژه ۱۰ نفر مجموعاً ۱۰۰ ساعت

جذب و ارتقاء پایه تحصیلی ۱۳۰ دختر بازمانده از تحصیل ایرانی با و یا فاقد شناسنامه و ایجاد مشوق های تحصیلی در سال تحصیلی ۹۶-۹۵ در مناطق حاشیه‌ای (استان سیستان و بلوچستان-۱۳۹۵)

این طرح با همکاری "مؤسسه توسعه کنشگران پارس تهران" با هدف فراهم نمودن شناسایی و جذب ۱۳۰ کودک واجب‌التعلیم یا بازمانده از تحصیل ایرانی یا مدعی ایرانی فاقد شناسنامه و ایجاد فرصت ارتقاء پایه تحصیلی در استان سیستان و بلوچستان و افزایش جامعه پذیری ایشان جهت ورود به مدارس رسمی کشور از طریق شناسایی و جذب ۱۳۰ کودک واجب‌التعلیم یا بازمانده از تحصیل با یا بدون مدرک هویتی ایرانی و ایجاد فرصت ارتقاء پایه تحصیلی ایشان در سال تحصیلی ۹۶-۹۵ در استان سیستان و بلوچستان (حاشیه نشینان شهر زاهدان)، افزایش جامعه پذیری ۱۳۰ کودک بازمانده از تحصیل ایرانی با یا بدون مدارک هویتی از طریق ارتقاء سطح بهداشت فردی در استان سیستان و بلوچستان در سال تحصیلی ۹۶-۹۵ به میزان ۶۰ درصد نسبت به وضع موجود و افزایش جامعه پذیری ۱۳۰ کودک بازمانده از تحصیل ایرانی با و یا بدون مدارک هویتی، از طریق ارتقاء مهارت کنترل هیجان و مهارت‌های ارتباطی در استان سیستان و بلوچستان در سال تحصیلی ۹۶-۹۵ به میزان ۳۰ درصد نسبت به وضعیت موجود (در مجموع ۵۵۰ ساعت آموزشی طی ۲۲۰ جلسه آموزش برای ۱۳۰ نفر و ۱۱۰۰ جلسه مشاوره فردی و گروهی)

جذب و ارتقاء پایه تحصیلی ۲۵۰ دختر بازمانده از تحصیل (استان سیستان و بلوچستان - ۱۳۹۶)

این طرح با همکاری "مؤسسه توسعه کنشگران پارس تهران" با هدف شناسایی و جذب دختران واجب‌التعلیم یا بازمانده از تحصیل ایرانی یا مدعی ایرانی فاقد شناسنامه و ایجاد فرصت ارتقاء پایه تحصیلی در شهرهای ایرانشهر و زاهدان واقع در استان سیستان و بلوچستان، کم کردن تعداد دختران واجب‌التعلیم یا بازمانده از تحصیل ایرانی یا مدعی ایرانی فاقد شناسنامه جهت ورود به مدارس رسمی کشور، از طریق ارتقاء سطح بهداشت فردی، مهارت کنترل هیجان و مهارت‌های ارتباطی به منظور تحت پوشش درآوردن ۲۵۰ دختر بازمانده از تحصیل ایرانی با مدرک یا بدون مدرک هویتی در شهرستان های ایرانشهر و زاهدان طی سال تحصیلی ۹۷-۹۶، جذب آنان به چرخه آموزش رسمی کشور و ارتقاء پایه تحصیلی آنان

آموزش مهارت‌های فرزند پروری به مادران و مهارت پیشگیری از اعتیاد به دختران مناطق حاشیه‌ای کرج (استان البرز - ۱۳۹۶)

این طرح با همکاری "انجمن کودکان کار و خیابان البرز" با هدف توانمندسازی مادران مناطق حاشیه‌ای کرج در جهت تربیت فرزندان سالم، آموزش پیشگیری از اعتیاد به دختران مناطق حاشیه‌ای کرج، پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی در میان زنان و دختران مناطق محروم و حاشیه‌ای به منظور افزایش سطح دانش و آگاهی ۵۰ نفر از مادران منطقه مهدی آبادکرج، آموزش مهارت‌های فرزند پروری با هدف کاهش آسیب‌های ناشی از کودک آزاری جنسی و آزارهای جنسی محارم و چگونگی افزایش اعتماد به نفس فرزندان، از طریق برگزاری کلاس های آموزشی به مدت ۳۶ ساعت طی سه ماه و آموزش پیشگیری از اعتیاد و آموزش بهداشت جنسی برای ۵۰ نفر از دختران ۱۲ تا ۱۳ سال منطقه مهدی آباد کرج که بیشتر در معرض خطر می باشند، برگزاری کلاس های آموزشی به مدت ۳۶ ساعت طی سه ماه

توان افزایش بانوان و خانواده‌های محله مهرآباد مناطق حاشیه‌ای شهرستان ایلام، از طریق برگزاری کارگاه های مهارت زندگی و ارائه مشاوره های فردی و گروهی با رویکرد پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی (استان ایلام - ۱۳۹۶)

این طرح با همکاری "جمعیت زنان استان ایلام" با هدف آموزش مهارت‌های زندگی به زنان و دختران مناطق حاشیه‌ای شهرستان ایلام، تلاش در جهت رفع ناسازگاری های خانوادگی، اختلافات و مشکلات روانی خانواده‌ها و مبارزه با تعصبات خشک قبیله ای، شناسایی افراد در معرض آسیب و اقدامات و برنامه‌ریزی‌های پیشگیرانه در جهت رفع افسردگی زنان و مسائل و مشکلات مبتلا به آنان و گسترش فعالیت‌های تفریحی، ورزشی و فرهنگی در محلات به منظور برگزاری کارگاه مهارت‌های ده گانه زندگی شامل مهارت خودآگاهی، ارتباط مؤثر، همدلی، روابط بین فردی، حل مسأله، تفکر خلاق، تفکر انتقادی (توانایی تحلیل اطلاعات)، توانایی مدیریت هیجانات، تصمیم‌گیری و توانایی مقابله با استرس برای ۱۵۰۰ نفر از زنان و دختران محله مهرآباد شهرستان در طول یک سال طی ۶۰

جلسه ۴ ساعته برای ۳۰ گروه ۵۰ نفری به میزان ۲۴۰ ساعت و ارائه مشاوره های فردی، گروهی و خانوادگی به زنان، دختران و خانواده‌های آنان بسته به نیاز مخاطبین و تلاش در جهت رفع مشکلات خانواده‌های در شرف طلاق، درگیر اعتیاد و خشونت

برگزاری دوره های آموزشی مهارت‌های زندگی پیش از ازدواج، حین ازدواج و پس از ازدواج به دختران و زنان حاشیه نشین شهر مشهد (استان خراسان رضوی - ۱۳۹۶)

این طرح با همکاری "انجمن جوانان نصرت خراسان رضوی" با هدف آموزش مهارت‌های زندگی به زنان و دختران مناطق محروم و حاشیه‌ای مشهد و حفظ و تحکیم بنیان خانواده، پیشگیری از تعارضات خانوادگی و کاهش نرخ طلاق، تقویت مهارت‌های ارتباطی موثر زوجین با یکدیگر و با فرزندان به منظور آموزش مهارت‌های زندگی پیش از ازدواج، حین ازدواج و پس از ازدواج به ۵۰۰ نفر از دختران جوان در آستانه ازدواج، تازه عروس ها و زنان مطلقه، از طریق برگزاری ۴۰ کارگاه آموزشی به مدت ۲ ساعت با موضوعات آموزش مهارت‌های زندگی، آشنایی با شرایط جسمی و فیزیولوژی، آشنایی با باروری سالم، فرزند پروری و بهداشت و تغذیه و نیز آموزش‌های لازم در زمینه همسرگزینی، حقوق و تکالیف، آموزش داشتن روابط سالم زناشویی و رضایتمندی از آن، بهداشت باروری و آشنایی با تغذیه مناسب و توسعه مهارت همکاری های اجتماعی

آموزش مهارت‌های زندگی و ارتقاء تاب آوری زنان و دختران مناطق حاشیه‌ای و ۳۰ روستا (استان خوزستان - ۱۳۹۶)

این طرح با همکاری "کانون بانوان سبزکارون خوزستان" با هدف آموزش مهارت‌های زندگی و ارتقاء تاب آوری زنان و دختران مناطق حاشیه‌ای و روستاهای استان خوزستان و حفظ و تحکیم بنیان خانواده و پیشگیری از تعارضات خانوادگی، ارتقاء سطح دانش زنان و دختران مناطق حاشیه‌ای و روستاهای استان خوزستان در زمینه مواد مخدر و محرک های صنعتی، معرفی ضعف ها و تهدیدهای استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی و نحوه مدیریت آن در سطوح مختلف در جهت تشویق زنان و دختران به شرکت در فعالیتهای اجتماعی به منظور آموزش ۵۰۰ زن و دختر ۳۰ روستای استان خوزستان، از طریق برگزاری ۳۰ نشست آموزشی، هر نشست به مدت ۸ ساعت در موضوعات: مهارت‌های دهگانه زندگی، آموزش‌های لازم در زمینه همسرگزینی، حقوق و تکالیف، آموزش داشتن روابط سالم زناشویی و رضایتمندی از آن، بهداشت باروری، تهدیدات فضای مجازی و آسیب‌های مواد مخدر و محرک های صنعتی و چگونگی مشارکت در فعالیتهای اجتماعی

توان افزایی و توسعه مهارت‌های اجتماعی خانواده‌های محله های آبشور در راستای پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی (استان یزد سال ۱۳۹۸)

این طرح با همکاری انجمن همیاران خدیجه کبری با هدف افزایش آگاهی ساکنان در خصوص آسیب‌های اجتماعی و توان افزایی و توسعه مهارت‌های اجتماعی خانواده‌های محله آبشور در پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی به

منظور شناسایی و تحت پوشش قرار دادن ۴۰ خانواده در معرض آسیب‌های اجتماعی ساکن محله آبشور، برگزاری ۴ کارگاه برای ۴۰ نفر از ۴۰ خانواده محله آبشور با موضوع پیشگیری از سو مصرف مواد، مهارت‌های اجتماعی و مشارکت محلی در مجموع ۱۲۸۰ نفر/ساعت آموزش، برگزاری ۴ برنامه شاد و نشاط انگیز برای حداقل ۱۰۰ نفر (۴۰ خانواده شناسایی شده) ساکن محله آبشور برای ایجاد نشاط و امید به زندگی آن‌ها طی سال ۹۸ انجام پذیرفته است.

۲- اعتیاد

۳-۱. نگاهی به وضعیت موجود اعتیاد زنان

- ♦ آمار اعتیاد زنان در جمعیت معتادان جوامع سنتی و آسیایی ۱۰ درصد، امریکای لاتین ۳۰ درصد و کشورهای اروپایی ۴۰ درصد است [۹].
- ♦ در کشور دو میلیون و ۸۰۰ هزار معتاد وجود دارد که ۱۵۶ هزار نفر از آنان، زنان هستند؛ یعنی ۶ درصد جمعیت معتادان کشور را زنان تشکیل می‌دهند [۹].
- ♦ تعداد مصرف‌کنندگان مواد مخدر در جمعیت فعال کشور، ۵.۴ درصد است که زنان معتاد نیز نسبت به کل جمعیت فعال کشور ۰.۶ درصد (شش دهم درصد) را شامل می‌شوند [۹].
- ♦ بیشترین زنان مبتلا به اعتیاد در گروه سنی ۲۳ تا ۴۴ سال قرار دارند [۹].
- ♦ ۴.۷ درصد جمعیت دانشجویان کشور مصرف مواد مخدر دارند که این آمار در زنان و دختران دانشجوی ۲.۱ درصد است [۹].
- ♦ در شیوع شناسی اخیر، ۶۶ درصد از کل جمعیت کشور برای مشارکت در امر پیشگیری از اعتیاد اعلام آمادگی کرده‌اند و این رقم در بین زنان ۶۸ درصد می‌باشد. [۹].
- ♦ همچنین مقاومت زنان در برابر مصرف مواد مخدر سه برابر است. [۹].
- ♦ بیش از ۳۰ درصد زنان معتاد گفته‌اند که اصلاً فکر نمی‌کردند، روزی معتاد شوند. [۹].
- ♦ در دهه ۹۰ بحث اعتیاد زنان به صورت جدی مطرح و پیگیری شد. علیرغم آمارهایی که نشان می‌داد جمعیت معتاد زن در کشور ۵ تا ۶ درصد و حدود ۹۰ هزار نفر است اما در سال ۹۱ گزارشی مبنی بر وجود ۲۷۰ هزار زن معتاد در کشور منتشر شد. [۷].
- ♦ در حالی که در سالهای قبل در ایران اعتیاد به مواد مخدر از جمله تریاک، هروئین، شیشه و غیره منحصر به مردها بود اما حالا بخش بزرگی از این چرخه را زنانی به عهده گرفته‌اند که ۸۰ درصد آنها توسط همین مردان که یا پدر یا شوهرشان هستند، وارد چرخه تولید، توزیع و مصرف مواد مخدر شده‌اند [۷].
- ♦ در سال‌های اخیر آمار زنان معتاد که بیشترین ماده مخدر مصرفی‌شان «شیشه» است، روز به روز افزایش یافته است. و حتی زنان با تحصیلات بالای دانشگاهی نیز مصرف‌کننده مواد شده‌اند [۹].
- ♦ مصرف مواد در زنان، نسبت به مردان افزون بر عوارضی مانند بیماری و مرگ، بیکاری و طرد از خانواده، با

خطرات شدید اجتماعی نظیر فحشاء همراه است. توجه نکردن به نیازها و عوامل مرتبط با جنسیت؛ به افزایش آسیب‌پذیری زنان مصرف‌کننده مواد منجر شده است [۷].

♦ بیشتر زنان مصرف‌کننده مواد، برای تأمین محل سکونت تن فروشی می‌کنند. آنها با روابط جنسی نایمن از خشونت شرکای جنسی خود رنج می‌برند و به این وسیله به ناامنی جامعه، دامن می‌زنند [۷].

۲-۳. فعالیت معاونت در همکاری با بخش دولتی در موضوع اعتیاد

۱-۳ عضویت در کمیته زنان و خانواده ستاد مبارزه با مواد مخدر
 ۲-۳ عضویت در کمیته مشارکتهای مردمی ستاد مبارزه با مواد مخدر
 ۳-۳ عضویت در کمیته اشتغال بهبود یافتگان ستاد مبارزه با مواد مخدر
 ۴-۳ تدوین طرح شبکه یاریگران زندگی در حوزه زنان و خانواده (پیوست شماره ۱).
 ۵-۳ انعقاد تفاهم نامه همکاری با ستاد مبارزه با مواد مخدر در راستای اجرایی شدن شبکه یاریگران زندگی زنان و خانواده

۶-۳ اجرای طرح گفتگوی ملی خانواده با تاکید بر موضوع اعتیاد در ۱۳ شهرستان بر اساس مسئله یابی مشارکتی
 ۷-۳ اجرای طرح تاب آوری اجتماعی با موضوع اعتیاد در ۱۳ شهرستان بر اساس محورهای ۱۰ گانه تاب آوری

۳-۳. فعالیت معاونت در همکاری با سازمان‌های مردم‌نهاد و نهادهای غیر دولتی

اجرای طرح گفتگوی ملی خانواده در ۱۳ شهرستان (در راستای همکاری در اجرای طرح یاریگران زندگی)

طرح گفتگوی ملی خانواده با رویکرد مساله یابی مشارکتی، بر مبنای بینش جامعه شناسانه، تسهیلگری اجتماعی و رعایت اصول گفتگوی موثر در حوزه اعتیاد (در راستای همکاری در اجرای طرح یاریگران زندگی) در ۱۴ شهر (رفسنجان-ایلام-بجنورد-بیرجند-خرم‌آباد-زاهدان-قزوین-شیراز-سقز-کرمان-یزد-کرج-پاکدشت، اراک) برای ۶ گروه تعیین شده شامل: (۱) دانش آموزان دختر خانواده‌های معتادان؛ ۲. اولیاء دانش آموزان به ویژه مادران این دانش آموزان، ۳. زنان دارای همسر معتاد زندانی ۴. دانشجویان دارای والدین معتاد، ۵. زنان معتاد بهبودیافته، ۶. زنان سرپرست خانوار دارای همسر معتاد) در دست اجراست.

در این طرح انتخاب ۴۲۰ تسهیلگر سطح ۲ در ۱۴ شهر از میان فعالان سازمان‌های مردم‌نهاد معرفی شده از طرف ستاد مبارزه با مواد مخدر در حوزه های خانواده و نیز اعتیاد، مددکاران، مشاوران مدارس، کارشناسان امور فرهنگی دانشگاه‌ها، کارشناسان امور زندان ها و انجمن حمایت از خانواده زندانیان (هر شهر ۳۰ نفر)، بطوری که افراد مذکور حداقل با یکی از گروه‌های هدف، ارتباط از قبیل تعریف شده ای داشته باشند، انجام شده است.

همچنین برگزاری کارگاه آموزشی ۴۰ ساعته (۵ کارگاه هر کارگاه به مدت ۸ ساعت) با هدف آماده سازی تسهیلگران سطح ۲ با بینش جامعه شناسانه، اصول تسهیلگری اجتماعی، مساله یابی مشارکتی و گفتگوی موثر بر اساس پروتکل های تهیه شده (اجرا به صورت مجازی) نیز در حال انجام است.

توان افزایشی و ارتقای تاب آوری اجتماعی زنان و خانواده‌های آسیب‌دیده و در معرض آسیب با بالاترین میزان ریسک اعتیاد در استان البرز (در راستای همکاری در اجرای طرح یاریگران زندگی)

این طرح با همکاری ۱۳ سازمان مردم نهاد حوزه زنان و خانواده استان‌های (آذربایجان غربی، البرز، تهران، خراسان رضوی، خوزستان، سیستان و بلوچستان، فارس، کرمان (۲ مورد)، کهگیلویه و بویراحمد، لرستان، هرمزگان (۲ مورد)) با هدف ارتقای آگاهی‌ها و سلامت روانی، جسمانی و اجتماعی زنان و خانواده‌های آسیب‌دیده و در معرض آسیب اعتیاد و قاچاق مواد مخدر، توسعه فرهنگ مشارکت عمومی در راستای شناسایی و رفع موانع و مشکلات محلی به ویژه اعتیاد و استفاده از ظرفیتهای بالقوه و بالفعل جهت رفع موانع و کاهش ریسک‌های شناسایی شده و غلبه بر چالش‌های اجتماعی و محیطی ناشی از اعتیاد و قاچاق مواد مخدر به منظور برگزاری نشست‌های آموزشی- مشارکتی؛ در ۱۰ محله؛ برای ۲۰۰ نفر از اعضای جوامع محلی (زنان و خانواده‌های آسیب‌دیده و در معرض آسیب با بالاترین میزان ریسک اعتیاد، زنان و جوانان درگیر سوء مصرف مواد مخدر و یا در حال ترک اعتیاد و بهبود یافته از اعتیاد)؛ به مدت ۶۰ ساعت؛ با تسهیلتگری نمایندگان تشکل‌های اجتماعی بومی آموزش دیده طی سال ۹۹ در حال اجرا است.

افزایش آگاهی و نشاط اجتماعی جوانان و نوجوانان در معرض آسیب در راستای پیشگیری از اعتیاد در روستای مریم آباد شهرستان ابرکوه

این طرح با همکاری سازمان مردم نهاد موسسه آوای درون زندگی کویر با هدف افزایش آگاهی دختران جوان و نوجوان در خصوص اثرات سوء مصرف مواد مخدر و اعتیاد، افزایش نشاط اجتماعی و ایجاد سلامت جسم و روان نوجوان، جوانان و خانواده‌ها به منظور برگزاری ۲ کارگاه آموزشی (هر یک به مدت ۲ ساعت) برای حداقل ۱۰۰ نفر از دختر نوجوان و جوان ۳۵-۱۵ ساله با در موضوع پیشگیری از اعتیاد ویژه و سوء مصرف مواد مخدر توسط کارشناسان فعال در حوزه آسیب‌های اجتماعی شامل کارکنان نیروی انتظامی، اساتید و مشاورین. در مجموع ۴۰۰ نفر/ساعت آموزش، برگزاری حداقل ۴ کارگاه آموزشی (هر یک به مدت ۲ ساعت) برای ۱۰۰ نفر از دختران نوجوان و جوان ۳۵-۱۵ ساله با موضوع مهارت‌های زندگی توسط اساتید و مشاورین و کارشناسان سازمان بهزیستی. به میزان ۸۰۰ نفر / ساعت آموزش، برگزاری حداقل ۲ کارگاه آموزشی برای ۱۰۰ نفر از والدین روستای تحت پوشش توسط کارشناسان فعال در حوزه آسیب‌های اجتماعی شامل اساتید و مشاورین و کارشناسان سازمان بهزیستی در مجموع ۴۰۰ نفر/ساعت آموزش، برگزاری حداقل ۲ کارگاه آموزشی برای ۱۰۰ نفر از دختران نوجوان و جوان با موضوع مهارت‌های پیش از ازدواج توسط کارشناسان فعال در حوزه آسیب‌های اجتماعی شامل اساتید و مشاوران و کارشناسان سازمان بهزیستی در مجموع ۴۰۰ نفر/ساعت، جلب مشارکت حداقل ۴۰ نفر از افراد کلیدی شامل: اعضای شورا، دهیار، مسئولین بسیج، روحانیون، خیرین، هیئت امنای مسجد و افراد مسئول در حوزه فرهنگی در جهت اجرای برنامه‌های سرگرمی- تفریحی برای دختران نوجوانان و جوانان و برگزاری حداقل ۲ همایش پیاده روی و دوچرخه سواری (۶۰۰ نفر/ساعت) و جشنواره غذا و هنرهای بومی (۱۲۰ نفر/ساعت) توسط کارشناسان فعال در حوزه آسیب‌های اجتماعی (کارشناسان اداره ورزش و جوانان) طی سال ۹۸ انجام پذیرفته است.

برگزاری دوره های آموزشی مهارت‌های زندگی، آیین همسرداری و آموزش پیشگیری از اعتیاد به زنان و دختران شهرستان قائنات (استان خراسان جنوبی سال ۱۳۹۶)

این طرح با همکاری مؤسسه همیاران سلامت روان تسنیم خراسان جنوبی با هدف آموزش مهارت‌های زندگی به زنان و دختران شهرستان قائنات با حفظ و تحکیم بنیان خانواده، پیشگیری از تعارضات خانوادگی و کاهش نرخ طلاق، تقویت مهارت‌های ارتباطی موثر زوجین با یکدیگر، آموزش پیشگیری از اعتیاد و معرفی افراد مبتلا به اعتیاد به مراکز ترک به منظور کاهش آسیب‌های اجتماعی، آموزش مهارت‌های زندگی به ۵۰۰ نفر از زنان و دختران شهرستان قائنات، از طریق برگزاری ۱۰ کارگاه آموزشی ۴ ساعته معادل ۴۰ ساعت آموزشی و ۲۰۰۰۰ نفر ساعت آموزش، آموزش همسر داری به آنان با هدف چگونگی همسرگزینی، حقوق و تکالیف، آموزش داشتن روابط سالم زناشویی و رضایتمندی از آن طی ۱۲ کارگاه آموزشی سه ساعته معادل ۳۶ ساعت آموزش و ۱۸۰۰۰ نفر ساعت آموزش، برگزاری ۸ کارگاه آموزشی ۵ ساعته با هدف پیشگیری از اعتیاد برای گروه هدف طرح معادل ۲۰۰۰۰ نفر ساعت آموزش، ارائه خدمات مشاوره روانشناسی فردی و خانوادگی برای متقاضیان بسته به تشخیص روانشناس و برگزاری نمایشگاه پیشگیری نوین از اعتیاد و آسیب‌های اجتماعی طی سال ۹۶ انجام پذیرفته است.

توانمندسازی زنان بهبود یافته از اعتیاد و مرتبط ساختن آنان با بازار محصولات تولیدی

این طرح با همکاری مؤسسه زنان سرزمین خورشید تهران با هدف ایجاد اشتغال برای زنان بهبود یافته از اعتیاد با هدف برگشت آنان به زندگی عادی و ارتقاء روحیه اعتماد به نفس، ارائه خدمات بهداشتی، پزشکی و دندانپزشکی به زنان جامعه هدف بر اساس نیاز فردی آنان به منظور توانمندسازی اقتصادی ۲۰ زن بهبود یافته از اعتیاد از طریق اشتغال به کار آنان در کارگاه بسته بندی و آماده سازی جعبه های مختلف برای رستوران ها و کافی شاپ ها و تأمین مواد اولیه و دریافت سفارشات برای کار و فروش محصولات آنان و دستیابی به درآمد ثابت طی سال ۹۶ انجام پذیرفته است.

بهینه سازی ارائه خدمات کاهش آسیب به گروه های پرخطر و در معرض خطر HIV/AIDS در مراکز مشاوره ویژه زنان مشتمل بر استان های فارس (شیراز)، خوزستان (اهواز)، کهگیلویه و بویراحمد (یاسوج) و هرمزگان (بندرعباس) (استان فارس - ۱۳۹۶-۱۳۹۵)

این طرح با همکاری «جمعیت همدلان خاموش- فارس» با هدف تلاش در جهت توانمند سازی زنان در معرض خطر اچ آی وی به منظور حفظ سلامت فردی و پیشگیری از HIV/AIDS و انتقال آن و حمایت از آنان در قالب برنامه های حرفه آموزی، اشتغال زایی، کاهش رفتارهای پرخطر و بازگشت آنان به خانواده و جامعه، تلاش در جهت آگاه سازی زنان در معرض خطر اچ آی وی و مشاوره های روانشناسی، پیشگیری از بروز اختلالات رفتاری و کاهش آسیب های اجتماعی، تلاش در جهت بهبود کیفیت زندگی و سلامت زنان در معرض خطر اچ آی وی، توانمند سازی مشاورین، کارشناسان مامایی و نیز تیم های سیار شاغل در مراکز، از طریق برگزاری کارگاه های آموزشی مهارت های زندگی برای ۱۰ نفر از نیروهای تخصصی شاغل شامل مشاورین، کارشناسان مامایی و نیز تیم های سیار در مراکز در قالب برگزاری کارگاه آموزشی ۳ روزه (۲۰ ساعته)، آموزش مهارت های مشاوره برای کاهش رفتارهای پرخطر

برای ۲۰ نفر از نیروهای تخصصی شاغل در مراکز در قالب برگزاری ۱ دوره کارگاه آموزشی ۳ روزه (۲۰ ساعته)، آموزش مهارت‌های برقراری ارتباط و ارائه خدمات ویژه تیم سیار برای ۳۰ نفر در قالب برگزاری کارگاه آموزشی ۲ روزه (۱۲ ساعته)، افزایش پوشش ۳۰ درصدی گیرندگان خدمات کاهش آسیب اچ آی وی در مناطق پرخطر از سوی تیم سیار در استان‌های تحت پوشش از مجموع (۱۴۰۰ نفر در ماه به ۱۸۰۰ نفر در ماه) ۲۱۰۰۰ نفر خدمات طی یکسال، ارائه خدمات کاهش آسیب شامل تیم سیاری، خدمات مرتبط به بیماریهای آمیزشی، خدمات روانی-اجتماعی، غربالگری سل، واکسیناسیون هیپاتیت B، اقدامات حمایتی-تفریحی، توانمند سازی و تست اچ آی وی، افزایش ۳۰ درصدی در تعداد زنان مراجعه کننده به مراکز مشاوره ویژه زنان آسیب پذیر مورد نظر پس از یکسال از ۶۰۰ نفر در ماه به ۷۸۰ نفر در ماه مجموعاً ۹۴۰۰ نفر خدمات ارائه شده در کل مراکز تحت پوشش طرح، افزایش ۲۰ درصدی در تعداد جلسات آموزشی و مشاوره‌ای برگزار شده از مجموع ۴۰ جلسه در یک ماه در کل مراکز به تعداد ۵۰ جلسه در یک ماه در کل مراکز ۶۰۰ جلسات آموزش و مشاوره گروهی طی مدت یکسال در استان‌های تحت پوشش طرح، افزایش ۳۰ درصدی در توزیع بسته های کاهش انتقال جنسی در طی یکسال بطوری که تعداد بسته های توزیع شده در مراکز از متوسط ۸۵۰۰ عدد در طی یکماه به تعداد ۱۱۰۰۰ عدد طی یک ماه یک ماه مجموعاً ۱۳۲ هزار عدد طی یکسال، برقراری تسهیلات برای ارجاع زنان نیازمند به منظور اقدامات تکمیلی درمانی به متخصصین زنان و زایمان برای حداقل ۳٪ از زن آسیب پذیر مراجعه کننده به مراکز در طی هر ماه (۲۰ نفر در هر ماه در کل مراکز) ۲۴۰ مورد طی یکسال، برقراری تسهیلات برای ارجاع زنان نیازمند به منظور اقدامات تکمیلی درمانی به متخصصین روانپزشکی برای حداقل ۴٪ از زنان آسیب پذیر مراجعه کننده به مرکز در طی هر ماه (۲۵ نفر در هر ماه در کل مراکز) ۳۰۰ مورد طی یکسال، برقراری تسهیلات برای ارجاع زنان نیازمند به منظور اقدامات تشخیصی (آزمایش، سونوگرافی، سی تی اسکن و...) برای حداقل ۲٪ از زنان آسیب پذیر مراجعه کننده به مرکز در طی هر ماه (۱۰ نفر در هر ماه در کل مراکز) ۱۲۰ مورد طی یکسال، اهدای جوایز به مراجعین (در قالب مشوق) در صورت نظم مراجعات و شرکت فعال در برنامه‌های آموزشی و عملکرد بهداشتی به منظور افزایش انگیزه برای مراجعه به مراکز برای حداقل ۵٪ از زنان آسیب پذیر مراجعه کننده به مرکز در طی هر ماه (برای هر مرکز)، برگزاری حداقل دو دوره کلاس حرفه آموزی به منظور توانمند سازی زنان آسیب پذیر مراجعه کننده به مراکز، برگزاری حداقل دو اردوی تفریحی-آموزشی به منظور جلب مشارکت بیشتر زنان آسیب پذیر مراجعه کننده به مراکز در طی یکسال (برای هر مرکز)

بهینه سازی ارائه خدمات کاهش آسیب به گروه های پرخطر و در معرض خطر HIV/AIDS در مراکز مشاوره ویژه زنان مشتمل بر استان‌های همدان، لرستان، خرم آباد، کردستان (سنندج)، کرمانشاه، گلستان (گرگان) و آذربایجان شرقی (تبریز) (استان همدان - ۱۳۹۶-۱۳۹۵)

این طرح با همکاری «جمعیت رها گستران الوند» با هدف تلاش در جهت توانمند سازی زنان در معرض خطر اچ آی وی به منظور حفظ سلامت فردی و پیشگیری از HIV/AIDS و انتقال آن، تلاش در جهت توانمند سازی زنان در معرض خطر اچ آی وی و حمایت از آنان در قالب برنامه‌های حرفه آموزی، اشتغال زایی، کاهش رفتارهای پرخطر و بازگشت آنان به خانواده و جامعه، تلاش در جهت آگاه سازی زنان در معرض خطر اچ آی وی و مشاوره های روانشناسی و پیشگیری از بروز

اختلالات رفتاری و کاهش آسیب‌های اجتماعی، تلاش در جهت بهبود کیفیت زندگی و سلامت زنان در معرض خطر اچ آی وی، توانمند سازی مشاورین، کارشناسان مامایی و نیز تیم‌های سیار شاغل در مراکز، از طریق برگزاری کارگاه‌های آموزشی، از طریق آموزش مهارت‌های زندگی برای ۱۰ نفر از نیروهای تخصصی شاغل در مراکز در قالب برگزاری کارگاه آموزشی ۳ روزه (۲۰ ساعته)، آموزش «مهارت‌های مشاوره برای کاهش رفتارهای پرخطر» برای ۱۰ نفر از نیروهای تخصصی شاغل در مراکز در قالب برگزاری ۱ دوره کارگاه آموزشی ۳ روزه (۲۰ ساعته)، آموزش مهارت‌های برقراری ارتباط و ارائه خدمات ویژه تیم سیار برای ۱۰ نفر در قالب برگزاری کارگاه آموزشی ۲ روزه (۱۲ ساعته)، افزایش پوشش ۳۰ درصدی گیرندگان خدمات کاهش آسیب اچ آی وی در مناطق پرخطر از سوی تیم سیار در استان‌های تحت پوشش از مجموع از (۱۰۰۰ نفر در ماه به ۱۳۰۰ نفر پس از یکسال) ۱۵۰۰۰ نفر خدمات طی یکسال ارائه خدمات کاهش آسیب شامل خدمات تیم سیاری، خدمات مرتبط به بیماران بیهوشی، خدمات روانی-اجتماعی، غربالگری سل، واکسیناسیون هپاتیت، اقدامات حمایتی-تفریحی، توانمند سازی و تست اچ آی وی، افزایش ۳۰ درصدی در تعداد زنان مراجعه کننده به مراکز مشاوره ویژه زنان آسیب‌پذیر مورد نظر پس از یکسال از ۵۶۰ نفر در ماه به ۷۳۰ نفر در ماه در کل مراکز مجموعاً ۸۷۰۰ نفر خدمات ارائه شده در کل مراکز، افزایش ۲۰ درصدی در تعداد جلسات آموزشی و مشاوره‌ای برگزار شده از تعداد مجموع ۳۵ جلسه یک ساعته در یک ماه در کل مراکز به تعداد ۴۲ جلسه در یک ماه در کل مراکز ۵۰۰ جلسات آموزش و مشاوره گروهی طی مدت یکسال در استان‌های تحت پوشش طرح، افزایش ۳۰ درصدی در توزیع بسته‌های کاهش انتقال جنسی در طی یکسال بطوری که تعداد بسته‌های توزیع شده در مراکز از متوسط ۱۳۰۰۰ عدد طی یکماه به تعداد ۱۷۰۰۰ عدد در طی یک ماه مجموعاً ۲۰۰ هزار عدد طی یکسال، برقراری تسهیلات برای ارجاع زنان نیازمند به منظور اقدامات تکمیلی درمانی به متخصصین زنان و زایمان برای حداقل ۳٪ از زن آسیب‌پذیر مراجعه کننده به مراکز در طی هر ماه (۱۵ نفر در هر ماه در کل مراکز) ۱۸۰ مورد طی یکسال، برقراری تسهیلات برای ارجاع زنان نیازمند به منظور اقدامات تکمیلی درمانی به متخصصین روانپزشکی برای حداقل ۴٪ از زنان آسیب‌پذیر مراجعه کننده به مرکز در طی هر ماه (۲۰ نفر در هر ماه در کل مراکز) ۲۴۰ مورد طی یکسال، برقراری تسهیلات برای ارجاع زنان نیازمند به منظور اقدامات تشخیصی (آزمایش، سونوگرافی، سی تی اسکن و...) برای حداقل ۲٪ از زنان آسیب‌پذیر مراجعه کننده به مرکز در طی هر ماه (۱۰ نفر در هر ماه در کل مراکز) ۱۲۰ نفر مورد طی یکسال، اهدای جوایز به مراجعین (در قالب مشوق) در صورت نظم مراجعات و شرکت فعال در برنامه‌های آموزشی و عملکرد بهداشتی به منظور افزایش انگیزه برای مراجعه به مراکز برای حداقل ۵٪ از زنان آسیب‌پذیر مراجعه کننده به مرکز در طی هر ماه (برای هر مرکز)، برگزاری حداقل دو دوره کلاس حرفه آموزشی به منظور توانمند سازی زنان آسیب‌پذیر مراجعه کننده به مراکز بطوری که در هر مرکز ۲۰ زن آسیب‌پذیر، برگزاری حداقل دو اردوی تفریحی- آموزشی جهت جلب مشارکت بیشتر زنان آسیب‌پذیر مراجعه کننده به مراکز در طی یکسال (برای هر مرکز) و نیز پایش و ارزشیابی گروه هدف طرح و نیز رصد مراحل مختلف اجرای طرح از سوی مجری و ناظر یا ناظرین

بهینه سازی ارائه خدمات کاهش آسب به گروه های پرخطر و در معرض خطر HIV/AIDS در مراکز مشاوره ویژه زنان مشتمل بر استان های مرکزی (اراک)، تهران، البرز (کرج)، اصفهان و قم (استان مرکزی -۱۳۹۶-۱۳۹۵)

این طرح با همکاری «مؤسسه احیاء فروغ اندیشه نیک - مرکزی» با هدف تلاش در جهت توانمند سازی زنان در معرض خطر اچ آی وی به منظور حفظ سلامت فردی و پیشگیری از HIV/AIDS و انتقال آن، تلاش در جهت توانمند سازی زنان در معرض خطر اچ آی وی و حمایت از آنان در قالب برنامه های حرفه آموزی، اشتغال زایی، کاهش رفتارهای پرخطر و بازگشت آنان به خانواده و جامعه، تلاش در جهت آگاه سازی زنان در معرض خطر اچ آی وی و مشاوره های روانشناسی و پیشگیری از بروز اختلالات رفتاری و کاهش آسب های اجتماعی، تلاش در جهت بهبود کیفیت زندگی و سلامت زنان در معرض خطر اچ آی وی، توانمند سازی مشاورین، کارشناسان مامایی و نیز تیم های سیار شاغل در مراکز، از طریق برگزاری کارگاه های آموزشی و به منظور آموزش مهارت های زندگی برای ۲۰ نفر از نیروهای تخصصی شاغل شامل مشاورین، کارشناسان مامایی و نیز تیم های سیار در مراکز در قالب برگزاری کارگاه آموزشی ۳ روزه (۲۰ ساعته)، آموزش «مهارت های مشاوره برای کاهش رفتارهای پرخطر» برای ۲۰ نفر از نیروهای تخصصی شاغل در مراکز در قالب برگزاری ۱ دوره کارگاه آموزشی ۳ روزه (۲۰ ساعته)، آموزش مهارت های برقراری ارتباط و ارائه خدمات ویژه تیم سیار برای ۳۰ نفر در قالب برگزاری کارگاه آموزشی ۲ روزه (۱۲ ساعته)، افزایش پوشش ۳۰ درصدی گیرندگان خدمات کاهش آسب اچ آی وی در مناطق پرخطر از سوی تیم سیار در استان های تحت پوشش از مجموع (۸۰۰ نفر در ماه به ۱۰۵۰ نفر پس از یکسال) ۱۲۶۰۰ نفر خدمات طی یکسال، ارائه خدمات کاهش آسب شامل خدمات تیم سیاری، افزایش ۳۰ درصدی در تعداد زنان مراجعه کننده به مراکز مشاوره ویژه زنان آسب پذیر مورد نظر پس از یکسال از ۵۶۰ نفر در ماه به ۷۳۰ نفر در ماه در کل مراکز مجموعاً ۸۷۰۰ نفر خدمات ارائه شده در کل مراکز، افزایش ۲۰ درصدی در تعداد جلسات آموزشی و مشاوره ای برگزار شده از تعداد مجموع ۸۰ جلسه یک ساعته در یک ماه در کل مراکز به تعداد ۱۰۰ جلسه در یک ماه در کل مراکز (۱۲۰۰ جلسات آموزش و مشاوره گروهی) طی مدت یکسال در استان های تحت پوشش طرح، افزایش ۳۰ درصدی در توزیع بسته های کاهش انتقال جنسی در طی یکسال بطوری که تعداد بسته های توزیع شده در مراکز از متوسط ۱۲۰۰۰ عدد طی یکماه به تعداد ۱۵۰۰۰ عدد در طی یک ماه مجموعاً ۱۸۰ هزار عدد طی یکسال، برقراری تسهیلات برای ارجاع زنان نیازمند به منظور اقدامات تکمیلی درمانی به متخصصین زنان و زایمان برای حداقل ۳٪ از زن آسب پذیر مراجعه کننده به مراکز در طی هر ماه (۱۵ نفر در هر ماه در کل مراکز) ۱۸۰ مورد طی یکسال، برقراری تسهیلات برای ارجاع زنان نیازمند به منظور اقدامات تکمیلی درمانی به متخصصین روانپزشکی برای حداقل ۴٪ از زنان آسب پذیر مراجعه کننده به مرکز در طی هر ماه (۲۰ نفر در هر ماه در کل مراکز) ۲۴۰ مورد طی یکسال، برقراری تسهیلات برای ارجاع زنان نیازمند به منظور اقدامات تشخیصی (آزمایش، سونوگرافی، سی تی اسکن و...) برای حداقل ۲٪ از زنان آسب پذیر مراجعه کننده به مرکز در طی هر ماه (۱۰ نفر در هر ماه در کل مراکز) ۱۲۰ نفر مورد طی یکسال، اهدای جوایز به مراجعین (در قالب مشوق) در صورت نظم مراجعات و شرکت فعال در برنامه های آموزشی و عملکرد بهداشتی به منظور افزایش انگیزه برای مراجعه به مراکز برای حداقل ۵٪ از زنان آسب پذیر مراجعه کننده به مرکز در طی هر ماه (برای هر

مرکز، برگزاری حداقل دو دوره کلاس حرفه آموزشی برای توانمند سازی ۲۰ زن آسیب‌پذیر مراجعه کننده به مراکز، برگزاری حداقل دو اردوی تفریحی و آموزشی به منظور جلب مشارکت بیشتر زنان آسیب‌پذیر مراجعه کننده به مراکز در طی یکسال (برای هر مرکز)

حمایت اجتماعی از زنان در معرض آسیب یا آسیب‌دیده و فرزندان دختر آن‌ها با اولویت زنان بهبود یافته از اعتیاد و زنان دارای رفتارهای پرخطر (استان تهران - ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۶)

این طرح با همکاری «موسسه زنان سرزمین خورشید» با هدف فراهم نمودن زمینه اجرای برنامه پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی، برنامه توسعه توانایی‌های سازمان‌های مردم‌نهاد، ارتقاء سلامت جسمی و روانی زنان و دختران بهبود یافته یا دارای خانواده با سوء پیشینه اعتیاد و رفتارهای پرخطر و تمهید زمینه‌های اشتغال آنان زنان، کاهش ریسک لغزش و رویکرد دوباره به مصرف مواد، احساس مفید بودن و بازگشت به خانواده و به منظور حمایت اجتماعی و شغلی ۳۵ نفر از زنان و دختران بهبود یافته، از طریق ارائه ۷۰ خدمات مشاوره، مددکاری و روانشناسی به مدت ۳ ساعت و نیز برگزاری ۱۰ نشست آموزشی ۲ ساعته در زمینه مهارت‌های زندگی (۱۰ مهارت) با رویکرد پیشگیری از ایدز / HIV و اعتیاد به خانواده‌ها و فرزندان زنان بهبود یافته و کاریابی برای زنان بهبود یافته دریافت کننده آموزشهای مهارت‌های شغلی در شرایط مناسب و قابل اعتماد طی سال‌های ۹۶-۹۴

گشت سیار زنان (استان تهران-۱۳۹۵)

این طرح با همکاری «موسسه زنان سرزمین خورشید- تهران» با هدف فراهم نمودن کاهش رفتارهای پرخطر جنسی در محدوده محله دروازه غار (منطقه ۱۲) به منظور شناسایی گروه‌های دارای رفتار پرخطر جنسی و برقراری ارتباط با آنها (تن فروش و مشتری)، از طریق آموزش ۴۵ نفر جهت گشت سیار طی ۷۵ جلسه آموزشی و ۱۵۰ ساعت آموزش و مشاوره برای آنان طی ۱۵۰ ساعت، خدمات رسانی اولیه به گروه هدف (توزیع کاندوم و برخی اقلام بهداشتی ضروری) به منظور دسترسی به امکانات اولیه محافظت و رابطه جنسی سالم، آگاهی رسانی در خصوص رفتارهای پرخطر جنسی و پیامدهای آن به گروه هدف، آگاهی رسانی در خصوص رفتار جنسی سالم به گروه هدف و گسترش ارتباطات با سازمان‌های ارائه دهنده خدمات تخصصی به اجرا درآمده است.

گسترش گشت سیار ارائه خدمات به زنان در معرض آسیب منطقه دروازه غار تهران (فاز دوم سال ۱۳۹۸)

این طرح با همکاری موسسه زنان سرزمین خورشید با هدف کاهش آسیب‌های اجتماعی و بهبود و کیفیت زندگی زنان بی‌خانمان و در معرض آسیب، ایجاد ارتباط همدلانه با گروه‌های طرد شده اجتماعی، کمک به برنامه‌ریزی‌ها و سیاستگذاری‌های حوزه کاهش آسیب‌های اجتماعی و تلاش در راستای کنترل گسترش بیماری‌های مقاربتی از جمله: ایدز، هیپاتیت، زگیل تناسلی و ... به منظور شناسایی، ۳۰۰ زن بی‌خانمان، معتاد و تن فروش در منطقه دروازه غار تهران و ارائه پوشاک، اقلام بهداشتی و درمانی اولیه به آنها، ایجاد اشتغال برای ۴ نفر از زنان بهبود یافته به مدت یک سال به عنوان عوامل اجرای

طرح، معرفی ۱۵۰ زن معتاد به کمپ‌های ترک اعتیاد و معرفی ۲۵۰ زن شناسایی شده به مراکز پزشکی برای انجام تست های ایدز و هپاتیت و پیگیری درمان مبتلایان طی سال ۹۸ انجام پذیرفته است.

افزایش آگاهی و نشاط اجتماعی جوانان و نوجوانان در معرض آسیب در راستای پیشگیری از اعتیاد در روستای مریم آباد شهرستان ابرکوه

این طرح با همکاری سازمان مردم نهاد موسسه آوای درون زندگی کویر با هدف افزایش آگاهی دختران جوان و نوجوان در خصوص اثرات سوء مصرف مواد مخدر و اعتیاد، افزایش نشاط اجتماعی و ایجاد سلامت جسم و روان نوجوان، جوانان و خانواده‌ها به منظور برگزاری ۲ کارگاه آموزشی (هر یک به مدت ۲ ساعت) برای حداقل ۱۰۰ نفر از دختر نوجوان و جوان ۳۵-۱۵ ساله با در موضوع پیشگیری از اعتیاد ویژه و سوء مصرف مواد مخدر توسط کارشناسان فعال در حوزه آسیب‌های اجتماعی شامل کارکنان نیروی انتظامی، اساتید و مشاورین. در مجموع ۴۰۰ نفر/ساعت آموزش، برگزاری حداقل ۴ کارگاه آموزشی (هر یک به مدت ۲ ساعت) برای ۱۰۰ نفر از دختران نوجوان و جوان ۳۵-۱۵ ساله با موضوع مهارت‌های زندگی توسط اساتید و مشاورین و کارشناسان سازمان بهزیستی. به میزان ۸۰۰ نفر / ساعت آموزش، برگزاری حداقل ۲ کارگاه آموزشی برای ۱۰۰ نفر از والدین روستای تحت پوشش توسط کارشناسان فعال در حوزه آسیب‌های اجتماعی شامل اساتید و مشاورین و کارشناسان سازمان بهزیستی در مجموع ۴۰۰ نفر/ساعت آموزش، برگزاری حداقل ۲ کارگاه آموزشی برای ۱۰۰ نفر از دختران نوجوان و جوان با موضوع مهارت‌های پیش از ازدواج توسط کارشناسان فعال در حوزه آسیب‌های اجتماعی شامل اساتید و مشاوران و کارشناسان سازمان بهزیستی در مجموع ۴۰۰ نفر/ساعت، جلب مشارکت حداقل ۴۰ نفر از افراد کلیدی شامل: اعضای شورا، دهیار، مسئولین بسیج، روحانیون، خیرین، هیئت امنای مسجد و افراد مسئول در حوزه فرهنگی در جهت اجرای برنامه‌های سرگرمی- تفریحی برای دختران نوجوانان و جوانان و برگزاری حداقل ۲ همایش پیاده روی و دوچرخه سواری (۶۰۰ نفر/ساعت) و جشنواره غذا و هنرهای بومی (۱۲۰ نفر/ساعت) توسط کارشناسان فعال در حوزه آسیب‌های اجتماعی (کارشناسان اداره ورزش و جوانان) طی سال ۹۸ انجام پذیرفته است.

توانمند سازی زنان و دختران محلات آسیب خیز از طریق آگاهسازی، آموزش مهارت‌های زندگی و مشاغل خانگی در جهت کاهش آسیب‌های اجتماعی به ویژه اعتیاد (استان خراسان جنوبی سال ۱۳۹۹)

این طرح با همکاری موسسه خیریه همیاران سلامت روان تسنیم با هدف آموزش پیشگیری از اعتیاد و شناسایی زنان و دختران معتاد به منظور کاهش آسیب‌های اجتماعی، آموزش مهارت‌های زندگی به بانوان از جمله مهارت نه گفتن، حل مساله و تصمیم‌گیری، کنترل خشم و استرس، تقویت مهارت‌های ارتباطی موثر زوجین با یکدیگر و افزایش اعتماد به نفس بانوان از طریق آموزش مشاغل خانگی (خیاطی، بافندگی، کیف بافی و ...) به منظور آموزش و آگاهسازی از طریق ارائه خدمات ذیل به ۱۲۰ نفر از زنان و دختران شهرستان قائنات، تهیه بروشورهای پیشگیری از اعتیاد و توزیع درب منزل، آموزش مهارت‌های زندگی از جمله مهارت نه گفتن، حل مساله و تصمیم‌گیری کنترل خشم و استرس از طریق ارائه DVD های آموزشی معادل ۱۸ ساعت آموزش (در مجموع ۲۱۶۰ نفر/ساعت آموزش)، آموزش خیاطی، بافندگی و کیف بافی به مدت

۱۸ ساعت آموزش (در مجموع ۲۱۶۰ نفر/ ساعت آموزش) از طریق ارائه DVD به جامعه هدف طرح، کاهش طلاق های عاطفی بین زوجین از طریق برگزاری کارگاه زوج درمانی ویژه همسران طی ۶ کارگاه ۳ ساعته معادل ۱۸ ساعت آموزش در مجموع ۲۱۶۰ نفر/ ساعت آموزش و برگزاری ۲ نمایشگاه پیشگیری از اعتیاد و مهارت‌های زندگی در محلات برای عموم به صورت مجازی و در پارک های سطح شهر طی سال ۹۹ در حال اجرا است.

توان افزایشی و ارتقای تاب آوری اجتماعی زنان و خانواده‌های آسیب‌دیده و در معرض آسیب بالاترین میزان ریسک اعتیاد در استان البرز (در راستای همکاری در اجرای طرح یاریگران زندگی)

این طرح با همکاری ۱۳ سازمان مردم نهاد حوزه زنان و خانواده استان های (آذربایجان غربی، البرز، تهران، خراسان رضوی، خوزستان، سیستان و بلوچستان، فارس، کرمان (۲ مورد)، کهگیلویه و بویراحمد، لرستان، هرمزگان (۲ مورد)) با هدف ارتقای آگاهی ها و سلامت روانی، جسمانی و اجتماعی زنان و خانواده‌های آسیب‌دیده و در معرض آسیب اعتیاد و قاچاق مواد مخدر، توسعه فرهنگ مشارکت عمومی در راستای شناسایی و رفع موانع و مشکلات محلی به ویژه اعتیاد و استفاده از ظرفیتهای بالقوه و بالفعل جهت رفع موانع و کاهش ریسک های شناسایی شده و غلبه بر چالش‌های اجتماعی و محیطی ناشی از اعتیاد و قاچاق مواد مخدر به منظور برگزاری نشست های آموزشی- مشارکتی؛ در ۱۰ محله؛ برای ۲۰۰ نفر از اعضای جوامع محلی (زنان و خانواده‌های آسیب‌دیده و در معرض آسیب بالاترین میزان ریسک اعتیاد، زنان و جوانان درگیر سوء مصرف مواد مخدر و یا در حال ترک اعتیاد و بهبود یافته از اعتیاد)؛ به مدت ۶۰ ساعت؛ با تسهیلگری نمایندگان تشکل های اجتماعی بومی آموزش دیده طی سال ۹۹ در حال اجرا است.

۴- طلاق

۴-۱. نگاهی به وضعیت موجود طلاق

- ♦ در سال ۱۳۹۶، در کشور به ازای هر هزار نفر از جمعیت، ۷ نفر ازدواج کردند (میزان عمومی ازدواج ۷٫۶).
- ♦ در این سال، به ازای هر هزار زن هرگز ازدواج نکرده، ۶۳ زن تجربه ازدواج را پشت سر گذاشتند. در همین سال به ازای هر هزار نفر از جمعیت، ۲ نفر طلاق را تجربه کردند و به ازای هر هزار زن همسر دار، ۸ زن تجربه طلاق را پشت سر گذاشتند (عباسی و دیگران، ۱۳۹۷).
- ♦ دهه نود شاهد رشد میانگین سن مردان در زمان ازدواج و به تبع طلاق است. متوسط سن برای زنان در زمان طلاق به ۳۱ و برای مردان به ۳۶ سال رسیده است. این ارقام در تهران ۳۳ و نیم و ۳۸ است. بالا رفتن متوسط سن در زمان طلاق تا حدی متأثر از بالا رفتن میانگین سن در زمان اولین ازدواج نیز هست. رقمی که برای مردان حدود ۲۷ و برای زنان حدود ۲۳ سال است. این ارقام در تهران البته ۳۰ برای مردان و ۲۶ برای زنان است [۷].
- ♦ فاصله میانگین سن در اولین ازدواج با میانگین سن در زمان طلاق نزدیک به میانگین طول مدت ازدواج در زمان طلاق در کشور یعنی حدود ۹ سال است [۷].

- ♦ میانه سنی زنان در زمان طلاق از رقم ۲۷ سال و ۸ ماه در سال ۱۳۹۲ به ۲۹ سال و ۲ ماه در سال ۱۳۹۵ افزایش یافته است. در مورد مردان نیز میانه سنی از ۳۱ سال و ۵ ماه در سال ۱۳۹۲ به ۳۳ سال در سال ۱۳۹۵ بالغ گردیده است. یعنی یک سال و نیم افزایش میانه سنی در طول چهار سال [۷].
- ♦ ۸۵ درصد زنان و ۷۵ درصد مردانی که طلاق میگیرند در سن کمتر از ۴۰ سال قرار دارند این بدان معناست که مسأله طلاق مسأله‌های مربوط به نسل جوان است [۷].
- ♦ بیشترین طلاق‌ها در نقاط شهری اتفاق می‌افتند و در این میان ۳۰ درصد طلاق‌ها متعلق به شهر تهران است در حالی که فقط ۲۰ درصد جمعیت کشور را در خود دارد [۷].
- ♦ مقایسه میزان طلاق استانداردهای در استان‌ها نشان میدهد اگر ترکیب سنی تمامی استان‌ها را مشابه با ساختار سنی کل کشور در نظر بگیریم، استان‌های تهران، کرمانشاه، گیلان، ب، کردستان، قم، مازندران، کهگیلویه و بویر احمد، البرز، مرکزی و خراسان رضوی رتبه اول تا دهم را از نظر از همگسیختگی زندگی مشترک در زنان همسر دار را کسب کردند. [۷].
- ♦ روند تعداد طلاقها و ازدواجهای رخ داده را در فاصله سالهای ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶ نشان میدهد. تعداد ازدواجها در حال کاهش و در مقابل تعداد طلاقها رو به افزایش است [۷].
- ♦ یکی از متداولترین شاخصها برای مطالعه سطح و روند رویدادهای ازدواج و طلاق در ایران که اغلب توسط کاربران عمومی و حتی در متون تخصصی به کار میرود، نسبت ازدواج به طلاق است. این نسبت حاصل تقسیم تعداد ازدواجهای یک سال بر تعداد طلاقها در همان سال است که تعداد ازدواجهای واقع شده به ازای هر طلاق واقع شده در آن سال را نشان میدهد. [۷].
- ♦ بر اساس شاخص نسبت ازدواج به طلاق در سال ۹۶، استان سیستان و بلوچستان با نسبت ۱۱٫۶ در مرتبه نخست و استان تهران با نسبت ۲٫۲ در پایینترین رتبه قرار گرفته اند. به این معنا که در سال ۱۳۹۶، در استان سیستان و بلوچستان در مقابل رخداد هر یک طلاق، ۱۲ ازدواج رخ داده است. در حالی که در تهران در مقابل رخداد هر یک طلاق، ۲ ازدواج رخ داده است. در کل کشور در مقابل رخداد هر یک طلاق، ۳ ازدواج رخ داده است. مقایسه نسبت مذکور در سال ۱۳۹۲ با سال ۱۳۹۶ نشان میدهد، در کل کشور تعداد ازدواجهای رخ داده در مقابل هر یک طلاق رخ داده، از ۵ به ۳ کاهش یافته است. این نسبت به اشتباه به عنوان نشانگر وضعیت استحکام زندگی زناشویی معرفی شده است [۷].
- ♦ یکی از نکات توجه برانگیز در آمارهای طلاق که کمتر مورد توجه قرار گرفته ثبت طلاق برای افرادی است که طلاق های دوم و بیشتر را تجربه می‌کنند. در سال ۱۳۹۶ در حدود ۹۱٫۱ درصد از طلاقهای ثبت شده مردان، طلاق بار اول آنها بوده است، ۸٫۲ درصد از طلاقهای ثبت شده طلاق بار دوم و ۰٫۷ درصد از طلاقها مربوط به بار سوم و بیشتر بوده است. در سال ۱۳۹۶ در حدود ۹۱٫۴ درصد از طلاقهای ثبت شده زنان، طلاق بار اول آنها بوده است و ۸ درصد از طلاقهای ثبت شده طلاق بار دوم و ۰٫۶ درصد از طلاقها مربوط به بار سوم و بیشتر بوده است [۷].
- ♦ ظرف شش سال اخیر میزان طلاق روی شاخص ۱۷۵ هزار طلاق مدیریت و ثابت مانده، البته سال ۹۶ افزایش

- ♦ تا ۱۸۰ هزار مورد طلاق نیز رخ داده است که بیشتر دلایل ثبتی آن مطرح بوده است [۸].
- ♦ در خصوص میزان طلاق نسبت به زنان متأهل، در سال ۹۲، ۸.۶٪ طلاق به ازای هر ۱۰۰ هزار زن متأهل کشور وجود داشته است که در سال ۹۸ این رقم به ۷.۹٪ مورد کاهش پیدا کرده که نشان می‌دهد موضوع طلاق در کشور تا حدودی مدیریت شده است [۸].
- ♦ یکی از اقدامات مثبت و تاثیرگذار در این حوزه تشکیل سامانه تسنیم ظرف سه سال گذشته بوده که ۲۵۰ هزار مراجعه به آن انجام شده و ۱۵ درصد زوجین با مراجعه به این سامانه و اخذ مشاوره صلح کرده و از طلاق انصراف دادند [۸].

۴-۲. فعالیت معاونت در همکاری با بخش دولتی در موضوع طلاق

۴-۲-۱. اقدامات ستاد ملی زن و خانواده

- ♦ تدوین پیشنهاد چگونگی اجرای طرح آموزش های ازدواج همراه با تقسیم کار ملی (وزارت ورزش و جوانان وزارت علوم، وزارت آموزش و پرورش؛ آموزش های قبل از ازدواج)، وزارت بهداشت (حین ازدواج)، و ستاد ملی زن و خانواده (آموزش های پس از ازدواج) در دبیر خانه ستاد ملی زن و خانواده و ارائه به دفتر دولت به شماره ۱۲۲۵۷ مورخ ۹۷/۱۲/۹
- ♦ تعیین اقدامات دستگاه های متولی با همکاری دستگاه های ذیربط در تدوین محتوی، برگزاری دوره های آموزشی، صدور مجوز نظارت و رصد و پایش اقدامات آموزشی، افزایش ساعات آموزشی حین ازدواج از ۲ ساعت به ۶ ساعت
- ♦ تصویب پیشنهاد معاونت در دولت و ابلاغ مصوبه هیت وزیران به شماره ۸۴۴۴۰ مورخ ۹۷/۶/۲۷ به دستگاه ها
- ♦ ارزیابی طرح های مطلع مهر و طرح رحمت و برنامه ریزی جهت احیای طرح؛
- ♦ از جمله برنامه های ستاد ملی زن و خانواده در حوزه آموزش های خانواده و ازدواج بهره مندی از طرح رحمت و مطلع مهر بوده است که با هدف کاهش طلاق و انسجام و مودت بیشتر در میان زوج های جوان پیاده سازی شده است.^۳ جمعیت هدف در این طرح کلیه زوج های جوان بوده اند که از کمتر از ۵ سال از زمان ازدواج آن ها گذشته بود. عمده ترین محورهای آموزشی در این طرح ملی روانشناسی خانواده، روابط سالم زوجین و آشنایی با احکام اسلامی بوده است. این طرح در سطح ملی به دنبال اهداف ذیل بوده است:
- ♦ آگاهی زوجین نسبت به احکام و آموزه های دین مقدس اسلام در زمینه تحکیم خانواده
- ♦ آموزش و دانش افزایی زوج ها در زمینه مهارت های رفتاری و شیوه صحیح ارتباط متقابل بر اساس رویکرد

۳ ستاد ملی زن و خانواده با استناد به بند ۳ ماده ۹ «برنامه جامع تشکیل، تحکیم و تعالی نهاد خانواده» و مصوبه جلسه ستاد ملی زن و خانواده مورخ ۱۳۹۱/۰۴/۳۱، در جهت فرهنگ سازی و تعیین باورها و آموزه های دینی متناسب با تقویت بنیان خانواده، اجرای طرح ملی آموزش خانواده (طرح مطلع مهر و بینه زوجین جوان) را بر اساس اهداف و سیاست های جامع آموزش خانواده مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی و به منظور بهبود کیفیت روابط زوجین و ارتقای سبک زندگی که توسط مرکز امور زنان و خانواده ریاست جمهوری و با همکاری شورای فرهنگی و اجتماعی زنان و خانواده تهیه شده است را به تصویب رسانده و به دستگاه ها ابلاغ نموده است.

- ♦ روانشناسی اسلامی
- ♦ آموزش‌های مرتبط با روابط زناشویی و جنسی با تأکید بر فرهنگ عفاف و پایبندی‌های اخلاقی به منظور تحکیم بنیان خانواده
- ♦ این طرح در دوره مقدماتی برای زوج‌های شاغل با سابقه کمتر از ۵ سال زندگی مشترک در دستگاه‌های دولتی در ۸ استان پر طلاق کشور اجرایی گردید. دبیرخانه ستاد ملی زن و خانواده در دولت دوازدهم با بررسی و ارزیابی طرح‌های اجرا شده توسط معاونت در زمینه آموزش‌های پس از ازدواج که به صورت پایلوت در برخی استان‌های کشور برگزار شده بود (مطلع مهر و طرح رحمت) به بازنگری در سرفصل‌های دوره آموزشی متناسب با نیاز روز جامعه و روند تحولات پرداخته و سرفصل‌های آموزشی بازنگری و ابلاغ گردید.
- ♦ برنامه‌ریزی برای آموزش‌های پس از ازدواج و هماهنگی با سازمان اداری و استخدامی کشور؛
- ♦ بازنگری سرفصل‌های آموزشی طرح مطلع مهر و به منظور احیای طرح و تحقق اهداف آن، سرفصل‌های آموزشی به سازمان اداری و استخدامی کشور به منظور لحاظ نمودن در دروس آموزش ضمن خدمت کارکنان ارسال گردید. بر این اساس هماهنگی‌ها و مکاتبات لازم با سازمان اداری استخدامی جهت ارائه آموزش‌های عمومی ازدواج و ابلاغ سرفصل‌های آموزشی به عنوان یکی از آموزش‌های ضمن خدمت طی نامه شماره ۷۹۰۷۶ مورخ ۱۳۹۸/۰۶/۲۷ صورت پذیرفت.

جدول ۷- فهرست عناوین دوره‌های آموزش پیشنهادی در حوزه آموزش‌های عمومی ازدواج

فرم ۱- مشخصات دوره های آموزشی عمومی

عنوان دوره	جنسیت و توسعه
میزان ساعت	۱۶ ساعت
اهداف دوره	فراگیران بعد از یادگیری آموزش‌های ارائه شده قادر خواهند بود در جهت بهره‌مندی همه گروه‌های مختلف مخاطبین دستگاه و با در نظر گرفتن سازوکارهای خاص آنان به خوبی برنامه‌ریزی نموده و شکافهای جنسیتی را با هدف دستیابی به توسعه متوازن و درونگرا شناسایی و کاهش دهند
سرفصل	آشنایی با مفاهیم جنسیت و توسعه (۲ ساعت) تحلیل جنسیتی (۲ ساعت) جنسیت و توسعه اجتماعی (۲ ساعت) جنسیت و توسعه اقتصادی (۲ ساعت) جنسیت و محیط زیست (۲ ساعت) برنامه‌ریزی و بودجه‌ریزی جنسیتی (۶ ساعت)

فرم ۲- مشخصات دوره های آموزشی عمومی

عنوان دوره	میزان ساعت
حقوق و تکالیف فردی ، خانوادگی و اجتماعی	۸ ساعت
اهداف دوره	آشنایی با حقوق و مسئولیتهای فردی خانوادگی و اجتماعی در جهت تحکیم بنیان خانواده و هم افزایی کاری در سازمانها
سرفصل	حقوق فردی (۲ ساعت) حقوق خانوادگی (۲ ساعت) حقوق شهروندی (۲ ساعت) حقوق اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی (۲ ساعت)

فرم ۳- مشخصات دوره های آموزشی عمومی

عنوان دوره	میزان ساعت
آشنایی با مفاهیم تاب آوری اجتماعی	۸ ساعت
اهداف دوره	آشنایی با مفاهیم جذب ، سازگاری و گذار و شیوه های رویارویی با شوکها و استرس ها در جهت ایجاد محیطهای آرام برای زندگی های فردی و اجتماعی
سرفصل	مقدمه ای بر تاب آوری فردی (۲ ساعت) آشنایی با مهارت های تاب آوری فردی (۲ ساعت) آشنایی با مفاهیم تاب آوری اجتماعی (۲ ساعت) شیوه های افزایش تاب آوری اجتماعی (۲ ساعت)

معاونت بهرامت جمهوری
دانشگاه تهران و ناناوود
کنترل و پیشگیری از
آسیب های اجتماعی

۳۸

فرم ۴- مشخصات دوره های آموزشی عمومی

عنوان دوره	میزان ساعت
خانواده و تغییر اقلیم	۸ ساعت
اهداف دوره	فراگیران در پایان دوره ضمن آشنایی با اهمیت توجه به اقلیم ، قادر خواهند بود شیوه های سازگاری و نقش خانواده در این میان را تشریح نمایند
سرفصل	بهره وری از ظرفیت خانواده ها و بویژه بانوان جهت ایجاد سازگاری با تغییرات اقلیمی در استان های مختلف کشور آشنایی با مفهوم تغییر اقلیم (۲ ساعت) آشنایی با شیوه های سازگاری با تغییرات اقلیمی (۲ ساعت) بررسی اثر تغییرات اقلیمی بر وضعیت اقتصادی، اجتماعی و محیط زیستی (۲ ساعت) بیان شیوه های سازگاری اقلیمی در ایران و نقش خانواده ها و جامعه مدنی در عملیاتی سازی سازگاریها (۲ ساعت)

فرم ۵- مشخصات دوره‌های آموزشی عمومی

عنوان دوره	ایجاد نشاط در جهت پیشگیری از فرسودگی شغلی (ارتقاء سلامت جسمی و روان)
میزان ساعت	۱۲ ساعت
اهداف دوره	حفظ تعادل بین نقش های اجتماعی و مسئولیت های خانوادگی در جهت پیشگیری از فرسودگی شغلی
سرفصل	مدیریت زمان (۲ ساعت) توازن کار خانگی و اجتماعی (۲ ساعت) روانشناسی مثبت نگری (۲ ساعت) سبک زندگی سالم (۲ ساعت) راهکارهای ارتقاء عزت نفس (۲ ساعت) رابطه شغل و شادی و ایجاد امید (۲ ساعت)

فرم ۶- مشخصات دوره‌های آموزشی عمومی

عنوان دوره	ارتقاء سطح آگاهی های زوجهای جوان و مهارت‌های رفتاری از منظر روانشناختی
میزان ساعت	۱۲ ساعت
اهداف دوره	تحکیم خانواده‌های نوپا (کمتر از ۵ سال زندگی مشترک) تفاوت‌های روانی ، عاطفی زن و مرد (۲ ساعت)
سرفصل	مهارت‌های ارتباطی زوجین (۴ ساعت) غلبه بر مشکلات و تعارضات زوجین (۲ ساعت) فرزند آوری و فرزندپروری (۲ ساعت) خشونت در خانواده (۲ ساعت)

فرم ۷- مشخصات دوره‌های آموزشی عمومی

عنوان دوره	ارتقاء سطح آگاهی های زوجهای جوان و مهارت‌ها از منظر پزشکی و سلامت جنسی
میزان ساعت	۸ ساعت
اهداف دوره	تحکیم خانواده‌های نوپا (کمتر از ۵ سال زندگی مشترک) شایعترین علل تعارضات در روابط زوجین از منظر سلامت جنسی
سرفصل	بررسی اختلالات جسمی و روحی زوجین نقش فضای مجازی در سلامت جنسی خانواده

پیگیری اقدامات سازمان اداری و استخدامی کشور؛

پیرو نامه شماره ۷۹۰۷۶ با موضوع ارائه عناوین دوره‌های آموزش‌های عمومی ازدواج و ابلاغ به دستگاه‌ها، نامه‌ای به شماره ۱۵۵۰۹۵ در تاریخ ۱۳۹۹/۱۲/۲۶ جهت بررسی اقدامات به سازمان اداری و استخدامی کشور ارسال و درخواست گردید تا اقدامات سازمان اداری و استخدامی کشور و دستگاه‌های ذیربط در زمینه مکاتبه یادشده و آموزش‌های عمومی خانواده قبل، حین و پس از ازدواج به ستاد ملی زن و خانواده انعکاس داده شود. سازمان امور اداری و استخدامی کشور در نامه شماره ۴۰۰۴۸۷ مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۲۷ اقدامات صورت پذیرفته از سوی سازمان را اعلام کرده است.

اجرای طرح آموزش ازدواج در سطح استان‌های کشور برای دختران با هماهنگی سازمان‌های مردم نهاد: در این طرح پیشنهاد برگزاری دوره‌های آموزشی ویژه دختران در استان‌های کشور ارائه شده است که با همکاری کارگروه دختران و جوانان برنامه «فصل فصل زندگی» برنامه‌ریزی گردیده است.

۲-۲-۴. عضویت در کارگروه کنترل و کاهش طلاق با مسئولیت شورای عالی انقلاب فرهنگی ۳-۴. فعالیت معاونت در همکاری با سازمان‌های مردم نهاد در موضوع طلاق

پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی و پیامدهای ناشی از طلاق در شهرستان گناوه بوشهر (استان بوشهر) - (۱۳۹۵)

این طرح با همکاری «مؤسسه هیراد نور جنوب بوشهر» با هدف فراهم نمودن افزایش سطح خودآگاهی و خودباوری زنان مطلقه و دانش آنان در خصوص حل مسأله و نوع برخورد با اطرافیان، از طریق آموزش مهارت‌های ارتباطی، افزایش سطح آگاهی زنان مطلقه نسبت به حل تعارضات و چالش‌های زندگی پس از طلاق، چگونگی کنار آمدن با بحران عاطفی ایجاد شده، ملاک‌های صحیح انتخاب همسر و ازدواج مجدد و ارتقاء سلامت روانی آنان با برگزاری هفت کلاس آموزشی سه ساعته برای ۱۲۰ زن مطلقه با موضوع خودآگاهی و خودباوری مثبت و افزایش عزت نفس، حل تعارضات و چالش‌های زندگی پس از طلاق، مهارت نه گفتن و چگونگی حل مسأله، تشکیل جلسات مشاوره فردی برای هر نفر سه جلسه یک ساعته و اجرای آزمون و جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها

برگزاری دوره‌های آموزشی مهارت‌های زندگی پیش از ازدواج، حین ازدواج و پس از ازدواج به دختران و زنان حاشیه نشین شهر مشهد (استان خراسان رضوی سال ۱۳۹۶)

این طرح با همکاری انجمن جوانان نصرت خراسان رضوی با هدف آموزش مهارت‌های زندگی به زنان و دختران مناطق محروم و حاشیه‌ای مشهد و حفظ و تحکیم بنیان خانواده، پیشگیری از تعارضات خانوادگی و کاهش نرخ طلاق، تقویت مهارت‌های ارتباطی موثر زوجین با یکدیگر و با فرزندان به منظور آموزش مهارت‌های زندگی پیش از ازدواج، حین ازدواج و پس از ازدواج به ۵۰۰ نفر از دختران جوان در آستانه ازدواج، تازه عروس‌ها و زنان مطلقه، از طریق برگزاری ۴۰ کارگاه آموزشی به مدت ۲ ساعت مجموعاً ۴۰۰۰۰ هزار نفر ساعت آموزش با موضوعات آموزش

مهارت‌های زندگی، آشنایی با شرایط جسمی و فیزیولوژی، آشنایی با باروری سالم، فرزند پروری و بهداشت و تغذیه و نیز آموزش‌های لازم در زمینه همسرگزینی، حقوق و تکالیف، آموزش داشتن روابط سالم زناشویی و رضایتمندی از آن، بهداشت باروری و آشنایی با تغذیه مناسب و توسعه مهارت همکاری‌های اجتماعی طی سال ۹۶ انجام پذیرفته است.

آموزش مهارت‌های زندگی و ارتقاء سطح سلامت روان زنان و دختران جزیره ابوموسی (استان هرمزگان) سال ۱۳۹۶

این طرح با همکاری کلینیک مددکاری اجتماعی تابش با هدف آموزش مهارت‌های دهگانه زندگی و ارتقاء تاب آوری زنان و دختران جزیره ابوموسی با هدف حفظ و تحکیم بنیان خانواده، پیشگیری از تعارضات خانوادگی، ایجاد روحیه نشاط و شادابی و افزایش اعتماد به نفس و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی، از طریق برگزاری ۳ کارگاه آموزشی ۸ ساعته، در مجموع ۲۴ ساعت و ۲۴۰۰ نفر ساعت آموزش برای ۱۰۰ زن و دختر ساکن جزیره ابوموسی با موضوع مهارت‌های دهگانه زندگی شامل: مهارت خودآگاهی، ارتباط مؤثر، همدلی، روابط بین فردی، حل مسأله، تفکر خلاق، تفکر انتقادی (توانایی تحلیل اطلاعات)، توانایی مدیریت هیجانات، تصمیم‌گیری، توانایی مقابله با استرس و آموزش کار تیمی و توسعه مهارت همکاری‌های اجتماعی طی سال ۹۶ انجام پذیرفته است.

۵- خودکشی

۵-۱. نگاهی به وضعیت موجود خودکشی

- ♦ بالاترین میزان اقدام به خودکشی در گروه سنی ۱۵ تا ۲۴ سال است و میزان فوت ناشی از خودکشی در هر ۱۰۰ هزار نفر با بالا رفتن سن افزایش می‌یابد [۱۰].
- ♦ خودکشی در ایران با شیب ملایم در حال افزایش است. هر سال بیش از پنج درصد این آمار در حال رشد است که این وضعیت موید ضرورت انجام فعالیت‌های پیشگیرانه است [۱۰].
- ♦ شایع‌ترین روش‌های اقدام به خودکشی در جهان مسمومیت با سموم، حلق آویز کردن و استفاده از سلاح گرم است. افرادی که در حل مسأله و مشکلات ضعیف بوده و تحصیلات کمتری دارند بیشتر در معرض خودکشی هستند همچنین بیکاری عامل خطر بوده اما مولفه‌های روانی موثرتر هستند [۱۰].
- ♦ بیشتر افراد با خوردن داروی غیرمهلک اقدام به خودکشی می‌کنند [۱۰].
- ♦ ۱۰۰ هزار مورد اقدام به خودکشی سال گذشته ثبت شده که بیشتر کارشناسان عنوان می‌کنند این آمار بخشی کمی از واقعیت یا همان نوک کوه یخ را نشان می‌دهد [۱۰].
- ♦ استان‌های غربی بیشترین آمار خودکشی را دارند [۱۰].
- ♦ سال ۹۴ اقدام به خودکشی ۹۴ در صد هزار، سال ۹۵ این آمار ۹۹.۴۷ در صد هزار، سال ۹۶ حدود ۱۰۹.۸۲ در صد هزار بوده که این آمار در سال گذشته به ۱۲۵.۲۴ در یکصد هزار رسیده است [۱۰].
- ♦ فوت ناشی از خودکشی در سال ۹۴ حدود پنج در صد هزار، ۹۵ حدود ۵.۵۱ در صد هزار، سال ۹۶ حدود

- ♦ ۵.۷۹ در صد هزار و این آمار در سال گذشته به ۶.۲۳ در یکصد هزار افزایش داشته است [۱۰].
- ♦ حدود ۷۵ درصد از اقدام به خودکشی در گروه سنی ۱۵ تا ۳۴ سال، ۵۰ درصد متاهل و ۵۳ درصد موارد اقدام به خودکشی دارای تحصیلات زیر دیپلم هستند [۱۰].
- ♦ حدود ۷۳ درصد از موارد اقدام به خودکشی ساکن مناطق شهری و حاشیه شهر، ۳۳ درصد خانه دار، ۱۱ درصد دانش آموز و هشت درصد بیکار هستند و روش اقدام ۸۲ درصد از افراد با استفاده از دارو است [۱۰].
- ♦ استان های پرخطر که میزان فوت ناشی از خودکشی در آنها بالاتر از میانگین کشوری بود شامل ایلام، کهگیلویه بویراحمد، کرمانشاه، لرستان، گیلان، زنجان، همدان، فارس، آذربایجان شرقی، قزوین، چهارمحال بختیاری، اردبیل، خوزستان، مازندران، تهران، بوشهر، کردستان و مرکزی ثبت شده است [۱۰].
- ♦ در هفت سال گذشته، میزان خودکشی سالانه چهار الی پنج درصد افزایش داشته است [۱۰].

۵-۲. فعالیت معاونت در همکاری با بخش دولتی در موضوع پیشگیری از خودکشی

- ♦ همکاری در تنظیم برنامه ملی پیشگیری از خودکشی و ارائه نقطه نظرات تکمیلی و پیشنهادی به سازمان اجتماعی کشور و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- ♦ برگزاری نشست تخصصی با موضوع مداخله در پیشگیری از خودکشی و خود آسیبی دختران نوجوان با حضور دستگاه‌های ذیربط (در چارچوب طرح ملی کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی شورای اجتماعی کشور)

۵-۳. فعالیت‌های معاونت در قالب همکاری با سازمان‌های مردم نهاد در موضوع خودکشی توان افزایی بانوان شهرستان دهلران، از طریق برگزاری کارگاه های مهارت زندگی با رویکرد پیشگیری از خودکشی (استان ایلام- ۱۳۹۶)

این طرح با همکاری «جمعیت همیاران سلامت روان اجتماعی درد آشنا ایلام» با هدف فراهم نمودن تلاش در جهت رفع ناسازگاری های خانوادگی، اختلافات و مشکلات روانی خانواده‌ها، مبارزه با تعصبات خشک قبیله ای و ازدواج های اجباری، شناسایی افراد در معرض آسیب و اقدامات و برنامه‌ریزی‌های پیشگیرانه در جهت رفع افسردگی زنان، گسترش فعالیت‌های ورزشی و فرهنگی در محلات دهلران با برگزاری کارگاه مهارت‌های دهگانه زندگی برای ۶۰۰ نفر زن در حوزه شهرستان دهلران و حومه در طول یک سال طی ۶۰ جلسه برای ۲۰ گروه ۳۰ نفری به میزان ۱۸۰ ساعت آموزش و آموزش اصول روابط زناشویی و باروری سالم در ابتدای زندگی مشترک برای تحکیم بنیان خانواده منطبق بر فرهنگ و ارزشهای اسلامی، ایرانی به ۶۰۰ نفر زن در حوزه شهرستان دهلران و حومه طی ۵ جلسه ۴ ساعته برای ۲۰ گروه ۳۰ نفری

آموزش مهارت‌های زندگی و ارتقاء تاب آوری فردی زنان و دختران شهرستان ایوان با تمرکز بر پیشگیری از خودکشی (استان ایلام-۱۳۹۶)

این طرح با همکاری " شمیم التیام ایوان ایلام" با هدف آموزش مهارت‌های ده گانه زندگی و ارتقاء تاب آوری

فردی زنان و دختران شهرستان ایوان در رده سنی ۱۵ تا ۳۹ سال به منظور پیشگیری از خودکشی، حفظ و تحکیم بنیان خانواده، پیشگیری از تعارضات خانوادگی، ایجاد روحیه نشاط و شادابی و افزایش اعتماد به نفس توسط اساتید خیره در رشته های روانشناسی بالینی و جامعه شناسی، از طریق برگزاری ۴۰ کارگاه آموزشی ۵ ساعته برای ۵۲۰ زن و دختر ساکن شهرستان ایوان در گروه سنی ۱۵ تا ۳۹ سال با موضوع مهارت‌های دهگانه زندگی و آموزش کار تیمی و توسعه مهارت همکاری های اجتماعی با هدف تقویت ظرفیت آنان در سطوح مختلف فردی و اجتماعی جهت پیشگیری از خودکشی

حمایت از طرح تحلیل و تبیین تاب آوری دختران و پسران در پیشگیری از خودکشی (استان کهگیلویه و بویر احمد) سال ۱۳۹۹

این طرح با همکاری موسسه سبز اندیش قلم کهگیلویه و بویر احمد با هدف ارتقا میزان آگاهی نوجوانان و جوانان با هدف کاهش آسیب‌های اجتماعی (خودکشی)، ارتقا سطح امید به زندگی و افزایش خود مراقبتی در جامعه هدف، افزایش سطح تاب آوری فردی، ارتقا میزان رضایت خانواده به منظور شناسایی محلات و مناطق شهرهای (دنا- بویر احمد) با رویکرد کاهش پدیده خودکشی، آموزش به ۲۵۰ نفر از دانش آموزان دختر و پسر با مباحث (تعامل با خانواده، کاهش استرس و اضطراب، کنترل خشم، نحوه برخورد با مشکلات، خود آگاهی، همدلی و.....) و پیگیری و مشاوره روانی به مواردی که خودکشی ناموفق داشتند طی سال ۹۹ در حال اجرا است.

۶- کودکان و نوجوانان

۶-۱. نگاهی به وضعیت موجود آسیب‌های کودکان و نوجوانان

- ♦ سال ۹۷ یک میلیون و ۳۰۰ هزار نفر در اورژانس اجتماعی پذیرش شده‌اند که ۳۰ درصد آنها مربوط به خشونت خانگی اعم از کودک‌آزاری، معلول‌آزاری، سالمند‌آزاری و والد‌آزاری بوده است [۱۱].
- ♦ ۴۰ درصد از موارد خشونت خانگی مربوط به کودک‌آزاری است که ۵۰ درصد آن مربوط به غفلت و بی‌توجهی، ۳۰ درصد آزار جسمی، ۱۶ درصد روانی و عاطفی و ۴ درصد جنسی بوده است [۱۱].
- ♦ در سال ۹۷ کودکان زیر یک سال ۸,۷ درصد پذیرش شده و کودکان ۲ تا ۴ ساله ۱۶ درصد پذیرش شده‌اند. همچنین ۲۵ درصد از کودکان پذیرش شده زیر ۴ سال، ۶۰ درصد بین ۵ تا ۱۳ سال و ۱۵ درصد ۱۴ تا ۱۸ سال بوده‌اند [۱۱].
- ♦ ۵۷ درصد کودک‌آزاری توسط پدران، ۲۶ درصد از سوی مادر، ۱,۳ درصد از سوی خواهر و برادر و ۸ تا ۹ درصد توسط نامادری و ناپدری و ۱,۵ درصد از سوی افراد غریبه انجام شده است [۱۱].
- ♦ ۵۲ درصد کودک‌آزاری‌ها در دختران و ۴۸ درصد در پسران رخ داده است [۱۱].
- ♦ دلایل کودک‌آزاری را می‌توان در رسته های متنوعی برشمرد. به طوری که ۵۱,۵ درصد عامل اعتیاد و الکل در رتبه اول وجود داشته، ۷ درصد اختلالات روانی سرپرست، ۵,۱ درصد بیکاری و ۱۶ درصد

- ♦ پرخاشگری والدین باعث آن بوده است [۱۱].
- ♦ ۱۶ درصد کودکان آزاری‌ها به کودک برمی‌گردد و مشکلاتی که شامل عقب‌ماندگی، بیش‌فعالی و ... کودک می‌شود و ۸۵ درصد ناشی از مشکلات موجود در عواملان خشونت و در سرپرست کودکان دیده شده است.
- ♦ ۹۵ درصد کودکان کار صاحب خانواده هستند [۱۱].
- ♦ ۱۲ هزار کودک کار و خیابان از بهزیستی خدمات آموزشی و بهداشتی می‌گیرند، ۶۹٫۵ درصد این کودک پسر و ۳۰٫۵ درصد دختر هستند، همچنین ۳۲ درصد ایرانی و مابقی اتباع خارجی به ویژه افغانی و پاکستانی هستند [۱۲].
- ♦ ۷۴ درصد این کودکان فاقد اسناد هویتی بوده و ارائه خدمت به آنها مشکل می‌شود. ۳۳٫۸ درصد بین یک تا ۴ ساعت، ۵۱٫۲ درصد بین ۵ تا ۸ ساعت، ۱۳٫۸ درصد بیش از ۸ ساعت در خیابان کار می‌کنند [۱۲].
- ♦ ۳۱ درصد به علت بیکاری پدر، ۴۰ درصد به دلیل داشتن مشاغل کاذب از سوی پدر مانند دستفروشی و ۵ درصد به دلیل بی‌سرپرستی بوده است [۱۲].
- ♦ طبق آخرین آماري که مقامات ایران در تاریخ ۲۲ خرداد ۱۳۹۸ دادند، تنها در تهران ۱۴ هزار زباله‌گرد وجود دارد که یک سوم آنها یعنی ۴ هزار و ۷۰۰ نفر کودک هستند [۱۳].
- ♦ تعداد کودکان کار در پایتخت به طرز مشهودی بیشتر از جاهای دیگر است. تقریباً از هر پانصد تهرانی، یک کودک کار در خیابان وجود دارد. این عدد برای تبریز یک کودک کار در برابر ۱۶ هزار نفر است [۱۳].
- ♦ شهرداری تهران از سال ۱۳۸۸ مراکزی را به نام مراکز پرتو پدید آورده است. مراکز پرتو مدارسی هستند که می‌خواهد حق تحصیل را به کودکان کار بازگرداند [۱۳].
- ♦ در حال حاضر ۲۴ مرکز پرتو در تهران فعال است. در این مراکز بیش از ۴ هزار کودک حاضر هستند و گاهی خانواده‌های آنان نیز جذب می‌شوند [۱۳].

۶-۲. فعالیت معاونت در همکاری با بخش دولتی در موضوع کودکان و نوجوانان

تدوین لایحه اصلاح تبصره ماده ۲۶ قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بدسرپرست و بی‌سرپرست، مصوب ۱۳۹۲

قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست، مصوب ۱۳۹۲/۰۶/۳۱ مجلس شورای اسلامی، درموضوع حمایت از دو گروه از کودکان و نوجوانان؛ یعنی کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست، واجد دستاوردهای حائز اهمیتی می‌باشد که از جمله و بدون قیداحصاء، می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

- ♦ افزایش سن فرزندخواندگی به ۱۶ سال (ماده ۹)؛
- ♦ سلب سرپرستی از خانواده‌های متصف به وصف بدسرپرست و حمایت از فرزندان ایشان (مواد ۲۴ و ۲۵)؛
- ♦ ارتقاء دایره شمول سرپرستی و تسری آن به دختران مجرد (بند ج ماده ۵)؛
- ♦ توجه به حمایت مالی و اقتصادی از فرزندخوانده (ماده ۱۴)؛

♦ ارتقاء سازوکار نظارت بر نهاد فرزندخواندگی (ماده ۳۶).

لیکن به رغم دستاوردهای فوق، تبصره ماده ۲۶ قانون مرقوم، با پیش‌بینی دو حکم متفاوت، موضوع حمایت جامع این قانون از کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست را با ابهام مواجه نموده است. در واقع گرچه این تبصره در حکم نخست خود بر ممنوعیت ازدواج بین سرپرست و فرزندخوانده؛ چه در زمان حضانت و چه پس از آن، تصریح دارد، مع‌الوصف در حکم دوم خود، با قائل شدن به اباحه استثنایی، تصریح دارد بر اینکه: «مگر اینکه دادگاه صالح پس از اخذ نظر مشورتی سازمان (سازمان بهزیستی کشور) این امر را به مصلحت فرزندخوانده تشخیص دهد.»

از این نظرگاه، حکم قسمت دوم تبصره مذکور مبنی بر تجویز ازدواج سرپرست و فرزندخوانده، به جهات متعدد؛ نظیر ناسازگاری با منافع عالیه کودکان و نوجوانان، مغایرت با ارزشهای اجتماعی، مخالفت با احکام متعدد مجموعه نظام حقوقی کشور؛ اعم از احکام مقرر در اسناد بالادستی، و احکام مندرج در قوانین، و مبیانت با تعهدات پذیرفته شده بین‌المللی دولت جمهوری اسلامی ایران در موضوع حقوق کودک، محل ایراد جدی است.

بنابراین، معاونت رییس‌جمهور در امور زنان و خانواده در راستای صلاحیت ذاتی خود که آن همانا سیاستگذاری ستادی، رصد، نظارت و پایش در حوزه زنان و خانواده و مآلاً صیانت از قداست خانواده، تحکیم و تقویت بنیان خانواده، و انسجام‌بخشی به روابط خانوادگی می‌باشد، اصلاح قسمت دوم تبصره وارد بر ماده ۲۶ قانون مذکور را در قالب تدوین لایحه به تحت تعقیب قانونی قرار داد.

شایان ذکر است این لایحه در کمیسیون لوایح دولت از دستور کار خارج شد؛ مع‌الوصف همچنان در دستور کار دفتر بررسی‌های امور حقوقی این معاونت قرار دارد.

تدوین سند ملی حقوق کودک شورای فرهنگی اجتماعی زنان شورای عالی انقلاب فرهنگی

معاونت رییس‌جمهور در امور زنان و خانواده متن پیشنهادی مذکور را با لحاظ قراردادن کلیه موازین نظام حقوقی کشور در حوزه کودک، تحت بررسی مستدل و جامع قرار داد و ماحصل بررسی خود را تقدیم رییس‌محرّم جمهوری اسلامی ایران به عنوان رییس شورای عالی انقلاب فرهنگی کرد. مهم‌ترین محورهای مقرر در متن اظهار نظر کارشناسی این معاونت به شرح زیر بودند:

- ♦ تبیین جایگاه و ماهیت سند در نظام حقوقی کشور؛
- ♦ ضرورت انطباق مفاد متن پیشنهادی سند با قوانین و مقررات کشور بر اساس الزامات مندرج در قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور، مصوب ۱۳۸۹؛
- ♦ شناسایی دیدگاه‌های فقهی مؤثر در تدوین سند؛
- ♦ تحلیل ضمانت‌اجراهای پیش‌بینی شده در سند؛
- ♦ تبیین رویکرد سند نسبت به تعریف کودک؛
- ♦ بررسی رویکرد سند نسبت به گروه‌های آسیب‌پذیر کودکان؛
- ♦ ارزیابی جایگاه ضرورت‌های زیست بین‌المللی در تدوین سند؛
- ♦ تجزیه و تحلیل ضوابط قانون‌نویسی در تهیه و تدوین سند مرقوم؛

- ♦ تحلیل محتوای مقرر در متن پیشنویس سند ملی حقوق کودک؛ به تفکیک هر ماده و شناسایی موارد خلاءها و نواقص موجود در مواد مقرر در سند و ارائه پیشنهادات اصلاحی و تکمیلی؛
- ♦ ارائه ملاحظات نهایی و راه‌کارهای اصلاحی و تکمیلی نسبت به سند مذکور.

شناسایی ابهامات قانونی حوزه ازدواج در زیر سنین قانونی مقرر در ماده ۱۰۴۱ قانون مدنی

ازدواج زودهنگام حق کودک به بهره‌مندی از دوران کودکی، حق وی بر سیر مسیر طبیعی رشد و بالندگی یا همان حق بقاء و رشد، حق وی بر ضرورت بهره‌مندی از مراقبت و نگهداری والدین، حق وی بر تفریح و سرگرمی، و حق وی بر حضور در گروه همسالان و شبکه دوستان را متأثر می‌سازد، و به تبع آن، وی را از زمینه‌های لازم برای امکان مشارکت واقعی، فعال و کیفی در زندگی خصوصی و عمومی که موجبات تعالی کرامت انسانی وی را فراهم خواهد آورد، محروم می‌نماید؛ کما اینکه (برای مثال) ازدواج و بارداری زودهنگام فرصت‌های آموزشی را از دختران سلب می‌کند و این محرومیت به نوبه خود، بستر نقض دیگر حقوق ایشان؛ از جمله امکان مشارکت فعال و سازنده در حیات شغلی و اجتماعی را هموار خواهد کرد؛ به عبارت دیگر، سطح پایین تحصیلات این گروه از دختران، توانایی تصمیم‌سازی ایشان در امور زندگی را تقلیل داده، ایشان را نسبت به اعمال خشونت خانگی در موقعیتی آسیب‌پذیر قرار خواهد داد و ملاً استقلال شخصی و اقتصادی آنان را نقض خواهد نمود؛^۱ مضافاً اینکه ازدواج زودهنگام؛ بالاخص زمانی که با بارداری‌های اجباری، ناخواسته و یا زودهنگام همراه می‌شود، آن هم در سنین پایین که هنوز رشد جسمی و روانی کودک به اتمام نرسیده است، عوارض کوتاه‌مدت و یا پایدار غیرقابل جبران را متوجه حق کودک بر برخورداری از بالاترین سطح قابل حصول سلامت جسم و روان خواهد کرد.^۲

بنابراین مراتب فوق، معاونت رییس‌جمهور در امور زنان و خانواده، به عنوان مرجع سیاستگذار و رصد و پایش و نظارت در حوزه خانواده، مطالعه‌ای را با عنوان شناسایی ابهامات قانونی حوزه ازدواج در زیر سنین قانونی مقرر در ماده ۱۰۴۱ قانون مدنی به انجام رساند و ضمن آن، با شناسایی مواد قانونی مرتبط، نواقص و کارآمدی‌های قانون برای حمایت از کودکان در برابر ازدواج‌های بر خلاف شرایط مقرر در ماده ۱۰۴۱ قانون مدنی را مورد شرح و بررسی قرار داد. اهم محوره‌های این گزارش به شرح زیر است:

- ♦ تبیین چالش‌های قانونی موجود؛
- ♦ بررسی نکاتی از ماده ۱۰۴۱ قانون مدنی مصوب ۱۳۸۱/۰۴/۰۱ مجمع تشخیص مصلحت نظام؛
- ♦ بررسی نکاتی از ماده ۵۰ قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱/۱۲/۰۱؛
- ♦ ملاحظات نهایی و راه‌کارها.

1. Joint general recommendation / general comment No. 31 of the Committee on the Elimination of Discrimination against Women and No. 18 of the Committee on the Rights of the Child on harmful practices, CEDAW/ C/GC/31- CRC/C/GC/18, P 7.

2. Ibid and “The Right to Health”, fact sheet No. 31, office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, World Health Organization, (2008).

تدوین سند پشتیبان لایحه اصلاح تبصره ماده ۲۶ قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بدسرپرست و بی‌سرپرست، مصوب ۱۳۹۲

معاونت رییس‌جمهور در امور زنان و خانواده، همزمان با تدوین لایحه اصلاح تبصره ماده ۲۶ قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بدسرپرست و بی‌سرپرست، مصوب ۱۳۹۲، سند پشتیبان لایحه مذکور را با محورهای موضوعی زیر تهیه و تدوین و تقدیم رییس‌جمهوری اسلامی ایران نمود:

- ♦ شناسایی الزامات و ضرورت‌های مربوط به ممنوع‌سازی ازدواج فرزندپذیر و فرزندخوانده در نظام حقوقی کشور؛
 - ♦ بررسی مبانی روانشناختی و جامعه‌شناختی ناظر بر ممنوعیت جواز ازدواج فرزندپذیر و فرزندخوانده؛
 - ♦ معرفی دیدگاه‌های فقهی امامیه در موضوع ازدواج فرزندپذیر و فرزندخوانده.
- لازم به ذکر است در تهیه و تدوین این سند بیش از ۵۰ کتاب به زبان فارسی، ۲۰ مقاله فارسی، مجموعه اسناد بالادستی، قوانین مرتبط و کنوانسیون‌های بین‌المللی مصوب مجلس شورای اسلامی مورد مذاقه و تتبع واقع شدند.

اصلاح ماده ۶۱۲ قانون مجازات اسلامی (لایحه مجازات پدر در قتل فرزند)

یکی از آسیب‌های اجتماعی که منجر به تلاشی خانواده، آسیب جسمی و روحی به کودکان و نوجوانان، برهم زدن نظم جامعه و سلب آسایش از اجتماع می‌گردد آزار و آسیب جدی به حیات نسل است. بخش حقوقی معاونت امور زنان و خانواده با توجه به حوادث رخ داده در جامعه و مطالبه‌گری خانواده‌ها بخصوص مادران، لایحه مجازات پدر در قتل فرزند را مورد بررسی قرار داد و ضمن طرح در کمیسیون لوایح دولت، در همکاری با معاونت حقوقی قوه قضاییه، لایحه مورد نظر با عنوان اصلاح ماده ۶۱۲ قانون مجازات اسلامی (بخش تعزیرات) درخواست مجازات پدر در قتل فرزند را با روش‌های تکمیلی مجازات از طریق دولت به مجلس شورای اسلامی تقدیم کرد. شایان ذکر است این لایحه در مجلس شورای اسلامی در نوبت رسیدگی قرار دارد.

تدوین کتابچه کودک برای صلح و صلح برای کودک

این کتاب به سفارش معاونت رییس‌جمهور در امور زنان و خانواده توسط کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران و با هدف توزیع در همایش بین‌المللی کودک و صلح به رشته تحریر درآمد. مهم‌ترین محورهای کتابچه مذکور به شرح زیر می‌باشد:

- ♦ مفهوم‌شناسی صلح؛
- ♦ هنجارها و قواعد بین‌المللی در حوزه صلح؛
- ♦ مؤلفه‌های جهانی برای توسعه فرهنگ صلح؛
- ♦ دهه بین‌المللی فرهنگ صلح و عدم خشونت برای کودکان جهان؛
- ♦ برنامه‌های ملل متحد برای توسعه صلح به نفع کودکان؛
- ♦ نقش کنوانسیون حقوق کودک در ارتقاء صلح؛

- ♦ شاخص‌های جهانی ارزیابی صلح در حوزه کودک؛
- ♦ داده‌های آماری مربوط به صلح و کودک؛
- ♦ نگرش اسلامی به ضرورت ایجاد و حفظ صلح برای کودک؛
- ♦ نظام حقوقی ایران و دغدغه‌های فراروی در حوزه صلح و کودک‌کان.

تدوین کتابچه مجموعه اقدامات معاونت رییس‌جمهور در امور زنان و خانواده در حوزه حقوق کودک با رویکرد تحکیم خانواده دوستدار کودک

تحکیم بنیان خانواده و استواری بخشیدن به روابط خانوادگی از مؤلفه‌های بنیادین راهبردها، سیاست‌ها و برنامه‌های رشد و پیشرفت کشور ایران به شمار می‌آید؛ این مهم بدون توجه به رشد کیفی و ارتقای شاخص‌های رفاهی خانواده و اعضای آن؛ خصوصاً اعضای آسیب‌پذیر خانواده که از جمله افراد زیر ۱۸ سال هستند، به نتیجه مطلوب نخواهد رسید؛ از سوی دیگر، نظر به آنکه خانواده واجد نقش اولیه در حوزه پیشگیری از آسیب‌های فراروی کودک‌کان می‌باشد و هرگونه تصمیم‌سازی، سیاست‌گذاری و برنامه‌نویسی جهت پیشگیری، کنترل، کاهش و پایبندی به آسیب‌های اجتماعی، باید با توجه ویژه به نقش خانواده و منافع عالیه کودک‌کان همراه باشد، معاونت رییس‌جمهور در امور زنان و خانواده؛ به جهت صلاحیت ذاتی خود که بر برنامه‌ریزی، هماهنگی، رصد و پایش در حوزه زنان و خانواده متمرکز است، به‌طور مشخص از ابتدای شروع به کار دولت تدبیر و امید، موضوع ارتقاء وضعیت کودک‌کان؛ به‌طور عام، و کودک‌کان دختر؛ به‌طور خاص را در فهرست اولویت‌های کاری خود قرار داد تا با شناخت دقیق موضوعات مرتبط و پایش کلیه ابعاد آسیب‌های پیش‌روی کودک‌کان، و ضمن تأکید بر نقش خانواده در کنترل، کاهش و پیشگیری از تکرار موارد مشابه جایگاه خانواده را در تأمین منافع عالیه کودک‌کان و ارتقاء وضعیت ایشان تعالی بخشد.

با عنایت به مراتب پیشگفته، مهم‌ترین اقدامات مربوط به بازه زمانی آذر ماه سال ۱۳۹۲ لغایت آبان ماه ۱۳۹۶ این معاونت در حوزه حقوق کودک، در کتابچه فوق‌اندراج یافت. اهم محورهای این کتابچه به شرح زیر می‌باشد:

- ♦ اصلاحات قانونی؛
- ♦ تدوین لوایح و اسناد پشتیبان؛
- ♦ تدوین متون اظهارنظر کارشناسی نسبت به پیش‌نویس سیاست‌ها، لوایح قانونی و قوانین؛
- ♦ تدوین مطالعات راهبردی
- ♦ برگزاری نشست‌های هم‌اندیشی تخصصی
- ♦ اقدامات ترویجی و آموزشی معاونت رییس‌جمهور در امور زنان و خانواده برای دختران مناطق آسیب‌پذیر؛
- ♦ عضویت در نهادهای اجرایی حوزه کودک (عضویت در مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک وزارت دادگستری و عضویت در شورای بزرگداشت هفته ملی کودک)؛
- ♦ اقدامات مربوط به حوزه پیشگیری از بازماندگی از تحصیل کودک‌کان؛
- ♦ شناسایی و تشریک مساعی با دستگاه‌های اجرایی و قضایی و نهادهای علمی جهت ارتقاء سیاست‌های خانواده دوستدار کودک (تبادل تفاهم نامه همکاری با معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضاییه،

تبادل تفاهم نامه همکاری با کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران و تدوین متن پیشنهادی تفاهم نامه همکاری با وزارت دادگستری).

حمایت از طرح آموزش حقوق و مسئولیت‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی به دانش‌آموزان متوسطه دوم، اولیاء آنان و مربیان مدارس در سراسر کشور با همکاری وزارت آموزش و پرورش در سال ۹۵-۹۶

این پروژه با هدف ارتقای آگاهی دانش‌آموزان، والدین و مربیان مدارس با حقوق شهروندی، حقوق و تکالیف فردی، خانوادگی و اجتماعی، تقویت مهارت‌های موثر در دانش‌آموزان برای مسئولیت‌پذیری، احقاق حقوق مدنی و مشارکت آگاهانه برای حضور در عرصه‌های مختلف خانوادگی و اجتماعی و ... از طریق آموزش به ۱۷۴۵۹ نفر از دانش‌آموزان دختر در مقطع متوسطه دوم، ۵۸۲۴ نفر از دانش‌آموزان پسر در مقطع متوسطه دوم، ۲۳۲۸۳ نفر از والدین آنان و ۲۵۸۶ نفر از مربیان مدارس تحت پوشش، در مجموع ۴۹۱۵۲ نفر مخاطب طرح به مدت ۸ ساعت معادل ۳۹۳۲۱۶ نفر/ساعت آموزش، تهیه و توزیع بسته آموزشی برای سه گروه از مخاطبان پروژه که در سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵ اجرا گردید.

حمایت از طرح افزایش پوشش تحصیلی دختران بازمانده از تحصیل محروم و نیازمند در ۱۰ استان کشور با همکاری وزارت آموزش و پرورش در سال ۹۵-۹۶

این پروژه با هدف فراهم کردن زمینه‌های رشد و شکوفایی استعدادها و توانمندی‌های زنان در مناطق محروم، ارتقاء کمی و کیفی شاخص‌های دسترسی به منابع و امکانات بویژه در حوزه آموزش برای دختران مناطق محروم و ارتقاء سطح سواد، فرهنگ و بهداشت فردی زنان و دختران با تحت پوشش قراردادن ۳۴۶۶ نفر از دانش‌آموزان دختر بازمانده از تحصیل پایه‌های اول تا ششم دبستان از طریق تامین لوازم التحریر و هزینه تحصیلی، تهیه و توزیع بسته‌های فرهنگی ویژه والدین آنها در سال ۹۶-۱۳۹۵ به اجرا درآمد.

حمایت از تدوین بسته عملیاتی بازگرداندن دختران بازمانده از تحصیل به چرخه تحصیل در ۵ استان با همکاری وزارت آموزش و پرورش

این پروژه با هدف شناسایی عوامل مؤثر در ترک تحصیل دانش‌آموزان دختر، شناسایی راهکارهای مؤثر در افزایش ماندگاری دختران در سیستم آموزشی از طریق تدوین بسته عملیاتی بازگرداندن دختران بازمانده از تحصیل به چرخه تحصیل (به تفکیک مقاطع تحصیلی) در سال ۱۳۹۷ شروع و در حال اجرا می‌باشد.

۳-۶. فعالیت‌های معاونت در قالب همکاری با سازمان‌های مردم‌نهاد در حیطه آسیب‌های مترتب بر کودکان و نوجوانان

تجهیز مراکز ارتقاء سلامت زنان اراک (استان مرکزی - ۱۳۹۵)

این طرح با همکاری «مؤسسه احیاء فروغ اندیشه نیک» با هدف تلاش در جهت تجهیز مرکز نگهداری کودکان واقع در دو مرکز ارتقاء سلامت زنان اراک از طریق جذب بیشتر زنان آسیب‌دیده به مرکز و افزایش مراجعات، استفاده از ظرفیت‌ها و منابع اجتماعی موجود در جامعه جهت تسریع دسترسی به خدمات اجتماعی در تمام سطوح پیشگیری در جهت ارتقاء مستمر کیفیت زندگی و شاخص‌های سلامت اجتماعی به منظور تأمین وسایل لازم جهت تجهیز مرکز نگهداری کودکان و ایجاد فضای آموزش، نشاط و ارتقاء توانمندی‌های ۷۰ نفر از فرزندان زنان مراجعه‌کننده به مراکز ارتقاء سلامت زنان

توسعه و تجهیز مدارس دخترانه روستاهای گرگز و بویاقلی با هدف جذب و ارتقاء پایه تحصیلی دختران بازمانده از تحصیل روستاهای توابع شهرستان راز و جرگلان (استان خراسان شمالی-۱۳۹۶)

این طرح با همکاری مؤسسه پرتو تدبیر اترک با هدف جذب و ارتقاء پایه تحصیلی دختران بازمانده از تحصیل شهرستان راز و جرگلان و روستاهای تابعه، توسعه و تجهیز مدرسه «بویاقلی» و تأمین نیازهای آموزشی دانش‌آموزان با هدف ارتقاء سطح کیفی آموزش و رشد فرهنگی کودکان و نوجوانان منطقه و جلب نظر خیرین جوامع محلی و جلب مشارکت آنان برای اجرای طرح به منظور شناسایی و جذب ۱۰۰ دختر واجب‌التعلیم یا بازمانده از تحصیل ایرانی یا مدعی ایرانی فاقد شناسنامه و ایجاد فرصت ارتقاء پایه تحصیلی در شهرستان راز و جرگلان و روستاهای تابعه، تجهیز و توسعه مدرسه «بویاقلی» و تأمین نیازهای آموزشی دانش‌آموزان از طریق ایجاد ۳ کلاس آموزشی و تجهیز آنها متناسب با نیاز دانش‌آموزان و تجهیز و توسعه مدرسه «گرگز» و تأمین نیازهای آموزشی دانش‌آموزان از طریق ایجاد ۶ کلاس آموزشی و تجهیز آنها متناسب با نیاز دانش‌آموزان

شناسایی، دیده بانی و پیگیری وضعیت کودکان دارای شرایط دشوار شهر کرمان (استان کرمان - ۱۳۹۶)

این طرح با همکاری «انجمن دوستداران کودک کرمان» با هدف فراهم نمودن پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی کودکان در معرض آسیب و آسیب‌دیده، از طریق ایجاد فرصت‌های آموزشی، ارائه خدمات حقوقی و قضایی، ترک اعتیاد، جدا نمودن آنان از خانواده فاقد صلاحیت، کشف استعدادها و نهفته کودکان آسیب‌دیده با پذیرش صحیح آنها و ایجاد آرامش به جای اضطراب در امر پرورش کودکان، تهیه مستندات کافی برای تدوین پروتکل‌های لازم در جهت حمایت از کودکان در شرایط دشوار، تلاش در جهت ایجاد هماهنگی میان بخش‌های گوناگون مرتبط با کودکان در شرایط دشوار، شناسایی افراد داوطلب علاقمند جهت همکاری و فراهم نمودن زمینه آموزش‌های لازم برای آنان، از طریق شناسایی کودکان دارای شرایط دشوار (حدود ۱۰۰ کودک) و اجرای برنامه مداخله‌ای مناسب برای هر کودک به مدت یک سال در شهر کرمان، تهیه و تحویل بسته‌های مناسب و خاص هر کودک شامل بسته‌های غذایی، کمک آموزشی، خدمات حقوقی مانند پیگیری صدور شناسنامه، ترک اعتیاد، جدا شدن از خانواده فاقد صلاحیت، خدمات قضایی برای کودکان و غیره و انتخاب و آموزش ۳۰ داوطلب بومی قابل اعتماد برای دیده بانی کودکان طی ۵ کارگاه آموزشی ۸ ساعته

جذب و ارتقاء سطح آموزش کودکان بازمانده از تحصیل، بی بضاعت و خشونت دیده حاشیه کرمان از طریق توسعه و تجهیز مدرسه بچه های آفتاب (استان کرمان - ۱۳۹۶)

طرح با همکاری «مؤسسه بچه های آفتاب» با هدف جذب و ارتقاء پایه تحصیلی دختران بازمانده از تحصیل مناطق حاشیه‌ای شهرستان کرمان، توسعه و تجهیز مدرسه بچه‌های آفتاب و تأمین نیازهای آموزشی دانش آموزان با هدف ارتقاء سطح کیفی آموزش و رشد فرهنگی کودکان و نوجوانان منطقه، و ارائه خدمات روانشناسی و بهداشت و سلامت به دانش آموزان به منظور شناسایی و جذب ۴۵ کودک واجب‌التعلیم یا بازمانده از تحصیل، بی بضاعت و خشونت دیده و ایجاد فرصت ارتقاء پایه تحصیلی آنان در مناطق حاشیه‌ای شهرستان کرمان، تجهیز و توسعه مدرسه «بچه های آفتاب» و تأمین نیازهای آموزشی دانش آموزان از طریق تجهیز ۴ کلاس آموزشی متناسب با نیاز دانش آموزان و ارائه خدمات روانشناسی و بهداشت و سلامت به دانش آموزان گروه هدف طرح از طریق ارائه مشاوره های فردی برای هر کودک به میزان ۵ ساعت مشاوره و ارائه بسته های بهداشتی به تک تک آنان

جذب و ارتقاء پایه تحصیلی ۱۲۰ دختر بازمانده از تحصیل استان سیستان و بلوچستان و ایجاد مشوق های تحصیلی در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ (استان سیستان و بلوچستان - ۱۳۹۷)

این طرح با همکاری «مؤسسه توسعه کنشگران پارس تهران» با هدف شناسایی و جذب دختران واجب‌التعلیم یا بازمانده از تحصیل ایرانی یا مدعی ایرانی فاقد شناسنامه و ایجاد فرصت ارتقاء پایه تحصیلی آنان در استان سیستان و بلوچستان، افزایش جامعه پذیری آنان جهت ورود به مدارس رسمی کشور و ارتقاء سطح بهداشت فردی، مهارت کنترل هیجان و مهارت‌های ارتباطی آنان به منظور شناسایی و جذب ۱۲۰ دختر واجب‌التعلیم و بازمانده از تحصیل با مدرک یا بدون مدرک هویتی ایرانی و ایجاد فرصت ارتقاء پایه تحصیلی آنان در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ در شهرستان ایرانشهر و افزایش جامعه پذیری ۱۲۰ دختر بازمانده از تحصیل با مدرک یا بدون مدرک هویتی ایرانی از طریق ارتقاء مهارت کنترل هیجان و مهارت‌های ارتباطی و ارتقاء سطح بهداشت فردی در شهرستان ایرانشهر طی سال تحصیلی ۹۷-۹۸

جذب دانش آموزان بازمانده از تحصیل استان تهران و ایجاد مشوق های تحصیلی در سال تحصیلی (استان تهران-۱۳۹۷)

این طرح با همکاری «جمعیت طلوع بی‌نشان‌ها» با هدف شناسایی کودکان بازمانده از تحصیل خانواده‌های آسیب‌دیده اجتماعی و فراهم نمودن زمینه تحصیل آنان در مدارس، ثبت نام کودکان در مدارس آموزش و پرورش و پرداخت کلیه هزینه های مرتبط با تحصیل آنان، تأمین کلیه امکانات تحصیلی مورد نیاز دانش آموزان در طول سال تحصیلی و حمایت معنوی از دانش آموزان تحت پوشش در طول سال تحصیلی از طریق ارسال مددکار به مدارس برای ارائه مشاوره‌های لازم و توانمندسازی آنان برای کسب مهارت‌های زندگی به منظور شناسایی ۱۲۵ کودک بازمانده از تحصیل آسیب‌دیده از اعتیاد و کارتن خوابی و ثبت نام آنان در مدارس آموزش و پرورش، تهیه و تأمین کلیه ملزومات مرتبط با تحصیل دانش آموزان شامل کیف، کتاب، کفش و روپوش و اعزام ۱۰ نفر مددکار به مدارس برای ارائه مشاوره

های مورد نیاز دانش آموزان تحت پوشش به ازاء هر دانش آموز ۱۰ ساعت مشاوره

ارتقاء سطح آگاهی جامعه نسبت به ناقص سازی جنسی دختران از طریق برگزاری کارگاه های آموزشی در ۱۰ روستای جزیره قشم- هرمزگان (استان کرمانشاه - ۱۳۹۵)

این طرح با همکاری «جمعیت مدافعین حقوق کودک- کرمانشاه» با هدف فراهم نمودن ارتقاء سطح آگاهی زنان نسبت به عواقب ختنه و جلوگیری از رواج فرهنگ غلط ختنه دختران، از طریق برگزاری کلاس های آموزشی، آشنایی زنان با اصول بهداشت جنسی و تشویق آنان به رعایت اصول بهداشت جنسی، آشنایی زنان با مسایل فقهی شرعی و قانونی در خصوص قبیح ختنه به منظور شناسایی موقعیت رواج ختنه در میان مردم مناطق جنوبی، از طریق توزیع پرسشنامه و سنجش میزان آگاهی آنان نسبت به موضوع، برگزاری کلاس های آموزشی ارتقاء سطح آگاهی زنان پیرامون عواقب ناقص سازی جنسی زنان و لزوم رعایت اصول بهداشت جنسی طی ۱۰ جلسه آموزشی ۴ ساعته برای ۷۰۰ زن روستایی ساکن در ده روستای جزیره قشم و آموزش ۲۰ نفر بهورز مشغول به کار در خانه های بهداشت روستایی طی ۱۰ جلسه آموزشی ۲ ساعته

توانمند سازی دختران بی سرپرست و بدسرپرست، از طریق نگهداری آنان در خانه کودک و نوجوان دخترانه ثامن جبرفت و ارائه خدمات آموزشی و مهارت‌های شغلی به آنان (استان کرمان - ۱۳۹۶)

این طرح با همکاری «مؤسسه خیریه حضرت ثامن الائمه» با هدف افزایش ظرفیت جذب و نگهداری دختران بی سرپرست و بدسرپرست در خانه کودک و نوجوان دخترانه ثامن جبرفت، افزایش کیفیت خدمات دهی به جامعه هدف طرح بوسیله تأمین تجهیزات و امکانات مورد نیاز آنان، بهبود کیفیت خدمات آموزشی و مهارت آموزی به دختران بی سرپرست و بدسرپرست به منظور افزایش ظرفیت جذب و نگهداری دختران بی سرپرست و بدسرپرست در خانه کودک و نوجوان از ۲۰ نفر به ۳۵ نفر ارائه خدمات آموزشی به دختران اعم از آموزش کمک درسی برای هر کودک حداقل ۲۰ ساعت معادل ۷۰۰ نفر ساعت آموزش، آموزش روحوانی قرآن برای هر کودک حداقل ۳۰ ساعت و سایر آموزش های علمی و تجربی برای هر کودک حداقل ۵۰ ساعت، ارائه خدمات دندانپزشکی هر شش ماه یک بار برای دختران و فعالیت‌های ورزشی هفتگی، آموزش مهارت‌های شغلی اعم از خیاطی، کامپیوتر و چرم دوزی به میزان ۴۲۰ ساعت آموزش و ۱۵۰ کلاس آموزشی ۲ ساعته برای هر سه مهارت جهت دریافت مدرک فنی حرفه ای و ارائه خدمات مشاوره روانشناسی یا روانپزشکی به دختران برای هر دختر حداقل ۱۰۰ ساعت مشاوره

حمایت و ساماندهی دختران بی سرپرست و بدسرپرست آذربایجان غربی (استان آذربایجان غربی - ۱۳۹۵)

این طرح با همکاری «مؤسسه خیریه خانه کودکان و نوجوانان روناک- مهاباد» با هدف فراهم نمودن زمینه اجرای برنامه پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی و برنامه توسعه توانایی‌های سازمان‌های مردم نهاد، تأمین سلامت زیستی و اجتماعی کودکان، حمایت از کودکان و نوجوانان فاقد سرپرست، ارتقاء سلامت جسمی و روانی کودکان دختران

بی سرپرست و بدسرپرست آذربایجان غربی، شناخت استعدادها و توانایی‌های بالقوه ی کودکان و کمک به رشد خلاقیت‌ها و شکوفایی آنان، پیشگیری از بروز و گسترش آسیب‌های اجتماعی، فراهم نمودن بستر مناسب در جهت رشد و تعالی معنوی، فرهنگی و اعتقادی کودکان و به منظور ساماندهی، مراقبت و نگهداری و آموزش و پرورش کودکان تحت پوشش مدرسه به منظور ارتقاء مهارت‌های زندگی ۲۰ نفر از کودکان و نوجوانان دختر بی سرپرست و بدسرپرست سنین ۱۲ تا ۲۱ سال خیریه، از طریق برگزاری ۱۵ کارگاه آموزشی ۴ ساعته در زمینه مهارت‌های ده گانه‌ی زندگی شامل: مهارت خودآگاهی- مهارت همدلی- مهارت برقراری ارتباط مؤثر- مهارت روابط بین فردی- مهارت حل مسأله- مهارت تصمیم‌گیری- مهارت تفکر خلاق- مهارت تفکر انتقادی- توانایی حل مسأله- توانایی مقابله با استرس، ارائه خدمات و مشاوره مددکاری به ۲۰ نفر از گروه مخاطب طرح طی ۳ نشست مشاوره گروهی ۳ ساعته و ۳۰ جلسه مشاوره فردی یکساعته به ۲۰ نفر مجموعاً ۶۰۰ نفر ساعت

حمایت از کودکان توان یاب از طریق ارائه خدمات آموزشی به خانواده‌های دارای فرزند کم توان جسمی، حرکتی (استان تهران - ۱۳۹۷)

این طرح با همکاری «انجمن حمایت و یاری آسیب دیدگان اجتماعی (احیاء ارزش‌ها)» با هدف افزایش تاب آوری خانواده‌های دارای فرزند معلول جسمی، حرکتی در مقابله با مسائل کم توانی فرزند، افزایش آگاهی خانواده‌ها از شیوه های تعاملی جهت ارتقاء اعتماد به نفس فرزندان کم توان، آموزش فرزندان کم توان جهت آشنایی با حقوق فردی و اجتماعی خود و آموزش مادران مبتلا به ایدز که از طریق همسران خود دچار بیماری شده و دارای فرزندان یتیم ایدز می باشند به منظور برگزاری کارگاه های آموزشی با هدف افزایش تاب آوری خانواده‌های دارای فرزند معلول جسمی، حرکتی در مقابله با مسائل کم توانی فرزند و افزایش آگاهی خانواده‌ها از شیوه های تعاملی جهت ارتقاء اعتماد به نفس فرزندان کم توان به مدت ۶ ماه هر هفته یک جلسه ۲ ساعته برای ۱۲۰ نفر معادل ۴۸ ساعت آموزش، برگزاری کلاس های آموزش حقوق فردی و اجتماعی برای ۱۲۰ کودک کم توان جسمی طی مدت ۶ ماه، هر هفته یک جلسه یک ساعته، معادل ۲۴ ساعت آموزشی و برگزاری جلسات تاب آوری فردی و اجتماعی برای ۵۰ نفر از مادران مبتلا به ایدز طی مدت ۶ ماه، هر هفته یک جلسه ۲ ساعته، معادل ۴۸ ساعت آموزش

آموزش مهارت‌های زندگی و ارتقاء سطح سلامت روان زنان و دختران جزیره ابوموسی (استان هرمزگان - ۱۳۹۶)

این طرح با همکاری "کلینیک مددکاری اجتماعی تابش" با هدف آموزش مهارت‌های دهگانه زندگی و ارتقاء تاب آوری زنان و دختران جزیره ابوموسی با هدف حفظ و تحکیم بنیان خانواده، پیشگیری از تعارضات خانوادگی، ایجاد روحیه نشاط و شادابی و افزایش اعتماد به نفس و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی، از طریق برگزاری ۳ کارگاه آموزشی ۸ ساعته، برای ۱۰۰ زن و دختر ساکن جزیره ابوموسی با موضوع مهارت‌های دهگانه زندگی شامل: مهارت خودآگاهی، ارتباط مؤثر، همدلی، روابط بین فردی، حل مسأله، تفکر خلاق، تفکر انتقادی (توانایی تحلیل اطلاعات)، توانایی مدیریت هیجانات، تصمیم‌گیری، توانایی مقابله با استرس و آموزش کار تیمی و توسعه مهارت همکاری های

جذب دانش آموزان بازمانده از تحصیل استان تهران و ایجاد مشوق های تحصیلی در سال تحصیلی (تهران، شهرری، ورامین، قیام دشت و اسلامشهر)

این طرح با همکاری جمعیت طلوع بی نشان ها با هدف شناسایی کودکان بازمانده از تحصیل خانواده های آسیب دیده اجتماعی و فراهم نمودن زمینه تحصیل آنان در مدارس، ثبت نام کودکان در مدارس آموزش و پرورش و پرداخت کلیه هزینه های مرتبط با تحصیل آنان، تأمین کلیه امکانات تحصیلی مورد نیاز دانش آموزان در طول سال تحصیلی و حمایت معنوی از دانش آموزان تحت پوشش در طول سال تحصیلی از طریق ارسال مددکار به مدارس برای ارائه مشاوره های لازم و توانمندسازی آنان برای کسب مهارت های زندگی به منظور شناسایی ۱۲۵ کودک بازمانده از تحصیل آسیب دیده از اعتیاد و کارتن خوابی و ثبت نام آنان در مدارس آموزش و پرورش، تهیه و تأمین کلیه ملزومات مرتبط با تحصیل دانش آموزان شامل کیف، کتاب، کفش و روپوش و اعزام ۱۰ نفر مددکار به مدارس برای ارائه مشاوره های مورد نیاز دانش آموزان تحت پوشش به ازاء هر دانش آموز ۱۰ ساعت مشاوره (معادل ۳۰۰۰ نفر ساعت مشاوره) طی سال ۹۷ انجام پذیرفته است.

طرح جذب و ارتقاء پایه تحصیلی ۱۲۰ دختر بازمانده از تحصیل استان سیستان و بلوچستان و ایجاد مشوق های تحصیلی در سال تحصیلی ۹۸-۹۷

این طرح با همکاری موسسه توسعه کنشگران پارس تهران با هدف شناسایی و جذب دختران واجب التعلیم یا بازمانده از تحصیل ایرانی یا مدعی ایرانی فاقد شناسنامه و ایجاد فرصت ارتقاء پایه تحصیلی آنان در استان سیستان و بلوچستان، افزایش جامعه پذیری آنان جهت ورود به مدارس رسمی کشور و ارتقاء سطح بهداشت فردی، مهارت کنترل هیجان و مهارت های ارتباطی آنان به منظور شناسایی و جذب ۱۲۰ دختر واجب التعلیم و بازمانده از تحصیل با مدرک یا بدون مدرک هویتی ایرانی و ایجاد فرصت ارتقاء پایه تحصیلی آنان در سال تحصیلی ۹۸-۹۷ در شهرستان ایرانشهر و افزایش جامعه پذیری ۱۲۰ دختر بازمانده از تحصیل با مدرک یا بدون مدرک هویتی ایرانی از طریق ارتقاء مهارت کنترل هیجان و مهارت های ارتباطی و ارتقاء سطح بهداشت فردی در شهرستان ایرانشهر طی سال تحصیلی ۹۸-۹۷ انجام پذیرفته است.

حمایت از ادامه فعالیت مدارس مهربانی شیرآباد زاهدان و ایرانشهر پیشگیری از آسیب های اجتماعی (استان تهران سال ۱۳۹۸)

این طرح با همکاری مؤسسه توسعه کنشگران پارس استان تهران با هدف شناسایی و جذب دختران واجب التعلیم یا بازمانده از تحصیل ایرانی یا مدعی ایرانی فاقد شناسنامه و ایجاد فرصت ارتقاء پایه تحصیلی آنان در استان سیستان و بلوچستان، افزایش جامعه پذیری آنان جهت ورود به مدارس رسمی کشور، ارتقاء سطح بهداشت فردی، مهارت کنترل هیجان و مهارت های ارتباطی آنان و ایجاد انگیزه در مربیان و معلمان جهت ادامه همکاری با مدارس

از طریق پرداخت حق الزحمه تدریس به منظور تداوم تعلیم و تربیت دختران و پسران محصل در مدارس مهربانی شهرهای زاهدان و ایرانشهر (۱۳۳ دختر و ۱۱۱ پسر در شهر زاهدان و ۱۵۶ دختر در شهر ایرانشهر)، افزایش جامعه پذیری دختران و پسران محصل در مدارس مهربانی شهرهای زاهدان و ایرانشهر (۱۳۳ دختر و ۱۱۱ پسر در شهر زاهدان و ۱۵۶ دختر در شهر ایرانشهر)، خرید وسایل کمک آموزشی مورد نیاز برای آموزش دانش آموزان تحت پوشش، تامین لوازم التحریر مورد نیاز دانش آموزان و تامین میان وعده های تغذیه و مکمل های غذایی مورد نیاز سنین دانش آموزان تحت پوشش طی سال ۹۸ انجام پذیرفته است.

آموزش مفاهیم و مهارت‌های تاب آوری فردی و اجتماعی به خانواده‌های دارای فرزندان با نیاز های ویژه (معلول)

این طرح با همکاری انجمن خیریه، آهسته گامان ایرانیان با هدف ارتقاء ظرفیت جذب و سازگاری خانواده‌های دارای فرزند با نیازهای ویژه (معلول) با شرایط خاص و دشواری‌های زندگی، تقویت شیوه‌های تعامل اجتماعی برای پیشگیری از انزوای خانواده‌های دارای فرزند با نیازهای ویژه، آشنایی مخاطبان طرح با مهارت‌های زندگی و تربیتی برای تعامل با فرزند دارای نیازهای ویژه، افزایش سطح آگاهی و انعطاف پذیری والدین دارای فرزند با نیازهای ویژه و افزایش سطح تاب آوری و سازگاری خانواده‌های دارای فرزند با نیازهای ویژه به منظور برگزاری ۱۰ کارگاه آموزشی به مدت ۳۵ ساعت (هر کارگاه ۳/۵ ساعت) برای ۱۵۰ نفر از والدین دارای فرزند با نیازهای ویژه در زمینه مهارت‌های زندگی، تاب آوری فردی و اجتماعی در مجموع ۵۲۵۰ نفر/ساعت آموزش در پایگاه‌های منتخب مناطق شمال و مرکز تهران طی سال ۹۸ انجام پذیرفته است.

حمایت از ادامه فعالیت مدارس مهربانی محله شیرآباد شهرستان زاهدان و محله چاه جمال شهرستان ایرانشهر (استان تهران سال ۱۳۹۹)

این طرح با همکاری موسسه توسعه کنشگران پارس با هدف شناسایی و جذب دختران واجب‌التعلیم یا بازمانده از تحصیل ایرانی یا مدعی ایرانی فاقد شناسنامه و ایجاد فرصت ارتقاء پایه تحصیلی آنان در استان سیستان و بلوچستان، افزایش جامعه پذیری آنان جهت ورود به مدارس رسمی کشور، ارتقای مهارت‌های زندگی، مهارت‌های ارتباطی و کسب و کار افراد تحت پوشش و ایجاد انگیزه در مربیان و معلمان جهت ادامه همکاری با مدارس از طریق پرداخت حق الزحمه تدریس به منظور تداوم تعلیم و تربیت دانش آموزان دختر و پسر در مدارس مهربانی شهرستان‌های زاهدان و ایرانشهر (۲۲۰ دختر و ۱۹۶ پسر در محله شیرآباد شهرستان زاهدان و ۸۳ دختر در محله چاه جمال شهرستان ایرانشهر در مجموع ۴۹۹ نفر دانش آموز دختر و پسر) از طریق برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای مخاطبان به مدت ۱۲۰ ساعت، بالغ بر ۵۹۸۸۰ نفر/ساعت آموزش در موضوعات (مهارت‌های ده گانه زندگی، مهارت‌های پانزده گانه ارتباطی، مهارت‌های پنج گانه کسب و کار (مفاهیم پایه))، ارائه خدمات مشاوره به دانش آموزان و خانواده‌های آنان، خرید وسایل کمک آموزشی مورد نیاز برای مدارس تحت پوشش، تامین البسه و لوازم التحریر مورد نیاز دانش آموزان تحت پوشش و تهیه و تامین غذای گرم، میان وعده و مکمل های غذایی مورد نیاز دانش آموزان تحت پوشش

طی سال ۹۹ انجام پذیرفته است.

جذب و ارتقاء تحصیلی ۴۴۰ دانش آموز دختر و پسر بازمانده از تحصیل در مدارس مهربانی محله شیرآباد شهرستان زاهدان و روستای چاه جمال شهرستان ایرانشهر

این طرح با همکاری موسسه توسعه کنشگران پارس با هدف شناسایی و جذب دختران واجب‌التعلیم یا بازمانده از تحصیل ایرانی یا مدعی ایرانی فاقد شناسنامه و ایجاد فرصت ارتقاء پایه تحصیلی آنان در استان سیستان و بلوچستان، افزایش جامعه پذیری آنان جهت ورود به مدارس رسمی کشور، ارتقای مهارت‌های زندگی، مهارت‌های ارتباطی و کسب و کار افراد تحت پوشش و ایجاد انگیزه در مربیان و معلمان جهت ادامه همکاری با مدارس از طریق پرداخت حق الزحمه تدریس به منظور تداوم تعلیم و تربیت دانش آموزان دختر و پسر در مدارس مهربانی شهرستان‌های زاهدان و ایرانشهر (۱۸۰ دختر و ۱۸۰ پسر در محله شیرآباد شهرستان زاهدان و ۸۰ دختر در محله چاه جمال شهرستان ایرانشهر در مجموع ۴۴۰ نفر دانش آموز دختر و پسر)، برگزاری کارگاه‌های آموزشی با عناوین (مهارت‌های ده گانه زندگی، مهارت‌های پانزده گانه ارتباطی و مهارت‌های پنج گانه کسب و کار (مفاهیم پایه)) برای مخاطبان به مدت ۱۲۰ ساعت، بالغ بر ۵۹۸۸۰ نفر/ساعت آموزش، ارائه خدمات مشاوره به دانش آموزان و خانواده‌های آنان به صورت تلفنی، خرید وسایل کمک آموزشی مورد نیاز برای مدارس تحت پوشش، تامین لباس فرم برای دانش آموزان تحت پوشش و تهیه و تامین غذای گرم، میان وعده و مکمل‌های غذایی مورد نیاز دانش آموزان تحت پوشش در حال اجرا است.

طراحی شیوه نامه توانمند سازی و استقلال فرزندان با سابقه ی زندگی تحت پوشش سازمان بهزیستی و اجرای پایلوت آن

این طرح با همکاری بنیاد خیریه روشنای امید ایرانیان با هدف توانمند سازی نوجوانان بدسرپرست و بی سرپرست در راستای استقلال و کاهش آسیب‌های اجتماعی، بهبود شیوه‌های مراقبتی از فرزندان مستقل شده در برابر مخازن زندگی خارج از مراکز نگهداری به منظور طراحی الگوی یکپارچه، منسجم و هدفمند فرایند استقلال و توان افزایی فرزندان پس از ورود به اجتماع و اجرای آزمایشی آن طی مراحل: طراحی فرایند توان افزایی فرزندان درون خانواده جایگزین و مراقبت موسسه‌ای، طراحی مدل استقلال فرزندان پس از ورود به اجتماع در برابر مخاطرات زندگی خارج از مرکز نگهداری و کاهش وابستگی به حمایت‌های موسسه‌ای و طراحی مدل آموزشی خودگردانی و مهارت‌های زندگی برای گروه هدف طرح، آموزش الگوی طراحی شده به ۳۰ نفر از نمایندگان مراکز مراقبت از فرزندان بدسرپرست و بی سرپرست استان تهران به مدت ۳۶ ساعت در مجموع (۱۰۸۰ نفر/ساعت آموزش) و نظارت بر فرایند اجرای طرح ۲ ماه، طی سال ۹۹ در حال اجرا است.

حمایت از طرح جذب کودکان واجب‌التعلیم یا بازمانده از تحصیل مدارس مهربانی در شهرستان‌های زاهدان و ایرانشهر (استان سیستان و بلوچستان سال ۱۳۹۹)

این طرح با همکاری موسسه غیر انتفاعی مهر اندشان کرامت امید با هدف جذب دانش آموزان واجب‌التعلیم یا

بازمانده از تحصیل ایرانی یا مدعی ایرانی فاقد شناسنامه و ایجاد فرصت ارتقاء پایه تحصیلی آنان در استان سیستان و بلوچستان از طریق تامین مایحتاج تحصیلی و ضروری و افزایش جامعه پذیری آنان جهت ورود به مدارس رسمی کشور به منظور افزایش جامعه پذیری ۵۰۰ نفر از دختران و پسران محصل در ۳ مدرسه مهربانی شهرستان زاهدان، ایرانشهر و کودکان کارو تامین لوازم التحریر، وسایل کمک آموزشی و مایحتاج ضروری مورد نیاز دانش آموزان تحت پوشش طرح طی سال ۹۹ در حال اجرا است.

افزایش امید به زندگی نوجوانان و والدین شهرستان رامهرمز (استان خوزستان سال ۱۳۹۹)

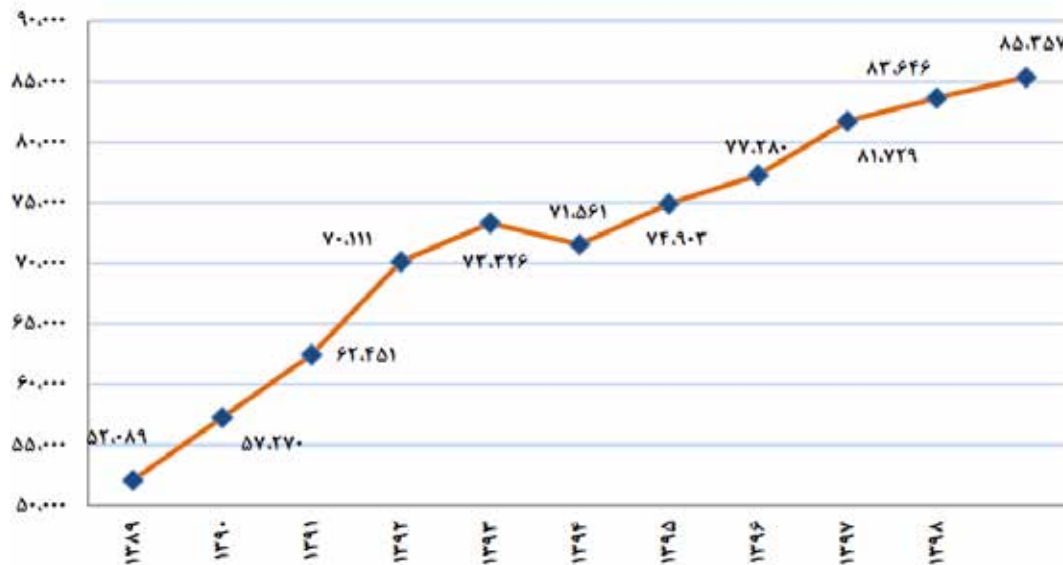
این طرح با همکاری موسسه مناسب سازی راهبرد و تدبیردسترسی خوزستان با هدف افزایش امید به زندگی جامعه هدف طرح، ارتقاء دانش و نگرش گروه های هدف در راستای توانمند سازی آنان به منظور پیشگیری از آسیب های اجتماعی، تقویت و توان افزایی نوجوانان و والدین درحوزه مهارت های زندگی فردی و اجتماعی به منظور آموزش ۲۰۰ نفر از نوجوانان و والدین آنان در شهرستان رامهرمز پیرامون مهارت های زندگی، افزایش تاب آوری و فرزند پروری به مدت ۱۰ ساعت در مجموع ۲۰۰۰ نفر/ ساعت آموزش با رعایت پرتکل های بهداشتی، آموزش مهارت های زندگی به ۵۰ نفر از بانوان والیبالیست به مدت ۴ ساعت در مجموع ۲۰۰ نفر ساعت آموزش و برگزاری یک مسابقه ورزشی بین ۲ تیم ورزشی (والیبال)، برگزاری مسابقه نقاشی و طراحی و کاریکاتور با موضوع فرزند پروری و تاب آوری و مهارت های زندگی و نقش بانوان در پیشگیری از آسیب ها اجتماعی (به صورت حضوری یا مجازی)، فراخوان جمع آوری آثار و اهدا جوایز و تقدیر نامه به ۱۰ نفر از برگزیدگان منتخب توسط داوران کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و طراحی ۲۰ عدد پوستر در راستای همکاری و همیاری اعضاء خانواده در خصوص حل مسایل و مشکلات زندگی با تایید کار فرما و انتشار در فضای مجاز طی سال ۹۹ در حال اجرا است.

۷- خشونت

۷-۱. وضع موجود خشونت خانگی

در حوزه خشونت خانگی از سال ۹۰ تا ۹۸، بر اساس معاینات پزشکی قانونی ۲۴ درصد افزایش همسر آزاری وجود داشته است.
حدود ۳۰۰۰ پرونده نیز در مورد آقایان در حوزه خشونت خانگی وجود دارد.

نمودار ۱۲-۱- آمار معاینات نزاع مربوط به مدعیان همسر آزاری ارجاعی به مراکز پزشکی قانونی کشور از سال ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۸

۲-۷. فعالیت معاونت در قالب همکاری با بخش دولتی در موضوع خشونت خانگی تدوین لایحه حفظ کرامت و حمایت از زنان در برابر خشونت

خشونت علیه زنان علت و معلول نقض حقوق انسانی ایشان به شمار می‌رود؛ لذا معاونت رییس‌جمهور در امور زنان و خانواده حسب تکلیف قانونی خود مبنی بر ایجاد زمینه‌های مساعد برای رشد شخصیت زنان (که شامل دختران زیر ۱۸ سال نیز می‌باشد) و استیفای حقوق شرعی و قانونی ایشان و ضرورت تدوین قانون خاص برای پیشگیری از خشونت علیه زنان و با هدف جرم‌انگاری مصادیق متعدد این نوع از خشونت، پیش‌بینی دادرسی ویژه برای رسیدگی به جرایم با موضوع خشونت علیه زنان، و هماهنگسازی عملکرد دستگاه‌های ذیربط قضایی و اجرایی جهت مقابله منسجم، کارآمد، و همسو با مسئله خشونت علیه زنان و حمایت جامع و هدفمند از قربانیان خشونت، بازنگری مجدد و روزآمد کردن لایحه تأمین امنیت زنان در برابر خشونت را که متن نخستین آن در دولت دهم تهیه و تدوین شده بود، در دستور کار قرار داد؛ ضمن آنکه منشور حقوق شهروندی ابلاغی سال ۱۳۹۵ رئیس‌جمهوری اسلامی ایران، با امعان نظر شایسته به موضوع مقابله با خشونت علیه زنان، این مهم را در منطوق ماده ۵۴، مورد توجه ویژه قرار داده است و از این حیث نیز این معاونت ملزم شد در چارچوب وظایف و اختیارات دستگاهی، تحقق حقوق مقرر

در این ماده را در اولویت کاری خود قرار دهد.

لایحه تأمین امنیت زنان در برابر خشونت که گروه هدف آن تمامی زنان؛ منصرف از سن میباشند، در قالب چهار محور تعریف خشونت و گونه‌های متعدد آن، جرم‌انگاری اشکالی از خشونت علیه زنان و سزادهی عاملان و آمران خشونت علیه زنان، پیش‌بینی دادرسی ویژه برای جرایم با موضوع خشونت علیه زنان، و تعیین تکالیف دستگاه‌های ذیربط جهت مقابله با مسئله خشونت علیه زنان و پیشگیری از بروز رفتارهای خشونت‌آمیز، نظم و نسق یافت. متن اولیه این لایحه در معاونت امور زنان و خانواده دولت دهم تهیه و تدوین و جهت تصویب به دولت ارسال شد، ولی نظر به ماهیت قضایی آن در جلسه کمیسیون لوایح از دستور کار دولت خارج شد. سپس این لایحه در معاونت امور زنان و خانواده دولت یازدهم در دستور کار قرار گرفت و با تشکیل ۴ کارگروه تخصصی، متن اولیه آن بازخوانی، اصلاح و تکمیل شد. سپس اسفند سال ۹۵ برای تصویب تقدیم دولت شد. در ادامه لایحه مذکور با تصمیم دولت مورخ ۲۶ اردیبهشت سال ۹۶ از کمیسیون لوایح دولت نظر به ماهیت قضایی آن به قوه قضایی ارجاع شد تا آن قوه نظر موافق خود را در مواد مربوطه اعلام کند. از اردیبهشت ۹۶ تا شهریور ۹۸ لایحه حمایت از زنان در برابر خشونت در قوه قضاییه ماند و نهایتاً با پیگیری دولت و تشکیل جلسات مشترک با قوه قضاییه با عنوان لایحه حفظ کرامت و حمایت از زنان در برابر خشونت به دولت بازگشت. کمیسیون لوایح دولت این لایحه را در دستور قرار داد و طی جلسات متعدد با دعوت از نمایندگان دستگاه‌های اجرایی و قضایی ذیربط و کارشناسان و صاحب‌نظران مرتبط، متن لایحه را بررسی، اصلاح، تکمیل و تصویب کرد. در نهایت لایحه حفظ کرامت و حمایت از زنان در برابر خشونت در دی ماه ۹۹ به تصویب هیات دولت نیز رسید و تقدیم مجلس شورای اسلامی شد. این لایحه پس از حدود ۵ ماه که از سوی مجلس اعلام وصول نمی شد، با پیگیری های مجدانه دولت بالاخره در تاریخ ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۰ اعلام وصول و با قید یک فوریت به کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس ارجاع شده است.

شایان ذکر است این لایحه در دو بعد حمایتی - پیشگیرانه و جرم‌انگارانه، در قالب چهار فصل مجزا تهیه و تدوین و به شرح زیر تمامی زنان و دختران را در برابر خشونت؛ به‌ویژه خشونت خانگی، به شرح زیر مورد حمایت قرار داده است:

- ♦ تعریف خشونت و اشکال مختلف آن شامل خشونت جسمی، خشونت روانی و خشونت جنسی؛
- ♦ ایجاد شورای هماهنگی حمایت از زنان در برابر خشونت متشکل از بیست نماینده از دستگاه‌های قضایی، اجرایی، مراکز علمی و کانون وکلای دادگستری جهت نظارت بر حسن عملکرد دستگاه‌های قضایی و اجرایی ذیربط در حوزه اجرایی‌سازی لایحه و الزام این دستگاه‌ها به ارائه گزارش ادواری به شورای مذکور؛
- ♦ تعیین و تعریف شرح وظایف مشخص برای دستگاه‌های دولتی و قضایی ذیربط به منظور شناسایی موارد خشونت علیه زنان، حمایت از زنان قربانی خشونت و زنان در معرض خطر خشونت، ارائه خدمات حقوقی، مددکاری اجتماعی و روانشناختی به قربانیان خشونت و افراد در معرض خطر خشونت، الزام بیمارستان‌ها به پذیرش و درمان فوری قربانیان خشونت، مجازات مرتکبان خشونت، برگزاری دوره‌های آموزشی با هدف آموزش مهارت‌های رفتاری و توانایی حل مسأله به طرق مسالمت‌آمیز، توجه به موضوع امنیت زنان در تمامی برنامه‌نویسی‌های مربوط به طرح‌های شهری و توسعه محلات؛

♦ جرم‌انگاری اشکالی از خشونت جسمی، روانی و جنسی علیه زنان؛
♦ پیش‌بینی دادرسی خاص برای رسیدگی به پرونده‌های خشونت علیه زنان شامل ایجاد دادگاه‌های خاص کیفری با تعدد قاضی جهت رسیدگی به پرونده‌های کیفری خشونت علیه زنان، ایجاد واحدهای ویژه خشونت در کلانتری‌ها، به کارگیری کادر زن در کلانتری‌ها جهت انجام امور مربوط به پرونده‌های خشونت علیه زنان، پیش‌بینی قرارهای مراقبتی - حفاظتی؛ مانند مفارقت موقت زوجین از یکدیگر به تناسب نوع خشونت ارتكابی علیه زن.

تدوین سند پشتیبان لایحه حفظ کرامت و حمایت از زنان در برابر خشونت معاونت رییس‌جمهور در امور زنان و خانواده، همزمان با تدوین لایحه تأمین امنیت زنان در برابر خشونت، سند پشتیبان لایحه مذکور را به نگارش درآورد. مهم‌ترین محورهای این سند به شرح زیر می‌باشند:
مفهوم‌شناسی خشونت؛ اعم از گونه‌شناسی خشونت، علت‌شناسی، آثار و تبعات خشونت، دلایل پذیرش خشونت و نظریه‌های مربوط به تبیین خشونت؛

مرور منابع آماری موجود و پژوهش‌های تحلیلی در زمینه خشونت در ایران؛
بررسی وضعیت قانونی فعلی خشونت در ایران و شناسایی امکانات و ظرفیتهای قوانین شکلی و ماهوی فعلی کشور در مقابله با خشونت؛

شناخت مبانی فقهی خشونت علیه زنان با تأکید بر آیات و روایات در بیان نسبت میان جنسیت و انسانیت، رویکرد شریعت به خشونت و مدارا در کلیت آن و شناخت قواعد مرتبط حاکم بر ابواب مختلف فقه؛
تحلیل مبانی نظری جرم‌انگاری خشونت علیه زنان با محوریت کیفرشناسی و جرم‌شناسی؛
مرور اسناد داخلی بالادستی و نیز اسناد بین‌المللی لازمالاجرا نسبت به کشور.

در تدوین سند پشتیبان مذکور، حدود ۲۵۰ مقاله به زبان فارسی، ۵۰ پایان‌نامه به زبان فارسی و حدود ۱۲۰۰ صفحه مطلب به زبانهای غیرفارسی مرور و مطالب لازم استخراج و قوانین ۱۸ کشور از حوزه‌های فرهنگی و جغرافیایی متنوع با تأکید بر کشورهای اسلامی مورد مطالعه واقع شد.

تدوین کتابچه اهم اقدامات نظام جمهوری اسلامی ایران برای پایبندی به خشونت علیه زنان و دختران

خشونت علیه زنان، علت و معلول نقض حقوق انسانی ایشان به شمار می‌رود. در واقع خشونت را می‌توان به قرار داشتن فرد انسانی در موقعیت و وضعیت ناسازگار با کرامت انسانی تعریف نمود.

بر این اساس، مسأله خشونت علیه زنان و ضرورت انکارناپذیر پرداختن ویژه به آن، دستگاه‌های تقنینی، قضایی و اجرایی جمهوری اسلامی ایران را بر آن داشته است تا در دو سطح اقدامات هنجارسازی و اجرایی (اعم از تصویب قانون، تدوین برنامه‌های آموزشی، حمایتی، مشاوره‌ای، احتیاطی و دیگر تدابیر متناسب)، پیشگیری، کنترل، کاهش و مقابله با خشونت علیه زنان، تعقیب و سزادهی عاملان و باز ادغام مجدد قربانیان در جامعه را در اهم اولویت‌های کاری خود بگنجانند.

از این نظرگاه، معاونت رییس‌جمهور در امور زنان و خانواده بر آن شد تا با تهیه و تدوین کتابچه فوق در محورهای

- زیر، چشم‌انداز کلی از مهم‌ترین تدابیر اتخاذ شده در حوزه مقابله با خشونت علیه زنان ارائه نماید:
- ♦ معرفی مهم‌ترین اقدامات تقنینی مربوط به حمایت از زنان در برابر خشونت؛ اعم از اسناد بالادستی و قوانین و آیین‌نامه‌های مرتبط به موضوع؛
 - ♦ معرفی مهم‌ترین اقدامات اجرایی مربوط به حمایت از زنان در برابر خشونت؛ اعم از ساختارها و تدابیر و طرح‌های حمایتی و خدماتی پیش‌بینی شده در راستای ارائه مساعدت و معاضدت به قربانیان خشونت و یا افراد در معرض خشونت؛
 - ♦ معرفی مهم‌ترین پژوهش‌ها و مطالعات تطبیقی انجام شده معاونت رییس‌جمهور در امور زنان و خانواده با موضوع مقابله با خشونت علیه زنان و جبران کلیه خسارات مادی و معنوی وارده به ایشان.
 - ♦ کتابچه فوق در پرتال این معاونت قابل دسترس می‌باشد.^۱

حمایت از مراکز فعال در امر تحکیم بنیان خانواده (اورژانس اجتماعی و خط ۱۲۳) با همکاری سازمان بهزیستی

این پروژه با هدف معرفی نقش تاثیرگذار و سازنده کارشناسان اورژانس اجتماعی در پیشگیری، کنترل و کاهش آسیب‌های مترتب بر زنان و خانواده، افزایش مشارکت مردم در بحران‌ها و تماس با اورژانس اجتماعی جهت کمک به نیازمندان و کاهش آسیب‌های اجتماعی و زمینه سازی امکان تبادل تجربیات و مستندسازی تجربیات کارشناسان موفق از طریق شناسایی و تقدیر از ۲۴۷ کارشناس منتخب اورژانس اجتماعی در سراسر کشور طی دو سال متوالی که در سال ۱۳۹۶ اجرا و در سال ۱۳۹۷ به انجام رسید.

۳-۷. عملکرد معاونت در همکاری با سازمان‌های مردم‌نهاد در موضوع خشونت خانگی آموزش پیشگیری و مقابله با کودک آزاری با تاکید بر کودکان در معرض خطر و بزه دیدگی استان قزوین (شهرستان‌های تابعه) سال ۱۳۹۹

این طرح با همکاری مرکز توسعه حقوق شهروندی شهرداری قزوین با هدف ارتقاء دانش و مهارت کارکنان دستگاه‌های اجرایی و سازمان‌های مردم‌نهاد فعال در حوزه حمایت از حقوق خانواده با محوریت کودکان، ارتقاء دانش و مهارت والدین در زمینه حقوق و مسئولیت‌های آنان در قبال کودکان به منظور افزایش تحکیم بنیان خانواده از طریق آموزش ۱۰۰۰ نفر از کارشناسان، سازمان‌های مردم‌نهاد و تسهیلگران اجتماعی با موضوع قانون حمایت از اطفال و نوجوانان مصوب ۱۳۹۹ (به صورت مجازی) به مدت ۶ ساعت در مجموع ۶۰۰۰ نفر/ساعت آموزش، ساخت ۳ انیمیشن ۳ دقیقه ای ویژه کودکان شامل: آشنایی با کودک آزاری جسمی، جنسی و عاطفی و روش‌های مقابله با آن و تولید ۳ ویدیو کلیپ آموزشی ۳۰ دقیقه ای ویژه والدین و سرپرستان کودکان با موضوع کودک آزاری جسمی، جنسی و عاطفی و روش‌های مقابله با آن طی سال ۹۹ در حال اجرا است.

۸- زنان زندانی و آسیبدیده

۸-۱. وضعیت موجود زنان زندانی و آسیبدیده

- ♦ جمعیت کیفری کشور بیش از ۲۴۰ هزار نفر است که سه درصد آنان را زنان تشکیل می‌دهند و تعداد آنها در زندان به نسبت استان‌های مختلف، متفاوت است.
- ♦ در مقیاس متوسط جهانی، ۱۰ درصد زندانیان را زنان تشکیل می‌دهند.
- ♦ حدود ۸۵ درصد زنان به جرم حمل مواد مخدر در زندان هستند.
- ♦ جرم زنان در حمل مواد مخدر در زندان‌های کشور به طور متوسط ۵۶ درصد بالاتر از میانگین جهانی بوده و این آمار در بین مردان با همین جرم ۴۲ درصد است.
- ♦ قاچاقچیان مواد مخدر بیشتر به این دلیل از ظرفیت زنان برای حمل مواد مخدر استفاده می‌کنند که دستمزد آنها برای جابجایی این مواد بسیار پایین‌تر از مردان است، کما اینکه یکی از زنانی که با این جرم در زندان به سر می‌برد، به ازای جابجایی نیم کیلو شیشه تنها ۵۰ هزار تومان دریافت کرده بود، و این در حالی است که مردان برای حمل این میزان مواد مخدر حداقل ۱۰۰ میلیون تومان دریافت می‌کنند.
- ♦ نبود آگاهی و نیاز مالی دو عاملی است که زنان را به مسیری هدایت می‌کند تا با دریافت کمترین مبلغ حاضر به جابجایی حجم زیادی از مواد مخدر شوند، بنابراین طعمه خوبی برای قاچاقچیان مواد مخدر خواهند بود.
- ♦ از سال ۹۰ تا پایان ۹۸ یعنی ظرف ۹ سال ۲۵ درصد جمعیت کیفری یا زندانیان ما کاهش پیدا کرده که نشان دهنده سیاست‌های حبس زدایی بوده است.
- ♦ طی سال ۹۸، میزان کمک به زنان زندانی نیازمند جرایم غیرعمد در تهران از سوی نمایندگی ستاد دیه نسبت به سال گذشته رشد ۲۳ درصدی داشته و به همت خیرین ۲۹۰ زندانی زن بدهکار در موضوعات غیرعمد و ۹۱۰۸ محکوم مرد از بند رهایی یافتند.
- ♦ در سال گذشته، در استان تهران تعداد ۴۰ نفر از زنان زندانی نیازمند جرایم غیرعمد که جمع میزان بدهی آنان حدود ۵۳ میلیارد ریال بوده، با پیگیری مددکاران نمایندگی ستاد دیه استان تهران، مذاکرات متعدد با شکات و دعوت به گذشت و تخفیف، قبولی اعسار توسط سوی مراجع قضایی، کمک های نقدی نیکوکاران و همچنین اعطای وام آزاد شده، نزد خانواده خویش بازگشتند.

۸-۲. گزارش همکاری با دستگاه‌های دولتی

۸-۲-۱. برگزاری چهار پویش ارمغان گلریزان به منظور آزادی زنان زندانی جرایم غیرعمد

برپایی کمپین برای آزادسازی زنان زندانی جرائم غیر عمد با عنوان ارمغان ۲ و ۳ و ۴ با همکاری ستاد دیه و سازمان زندان ها و جمع آوری حدود ۹۰۰ میلیون تومان کمک های مردمی و آزادسازی تعدادی از مادران زندانی

۸-۲-۲. انعقاد تفاهم نامه با معاونت پیشگیری از وقوع جرم قوه قضاییه

بازدید معاون رییس جمهور در امور زنان و خانواده از زندان زنان و مراکز اصلاح و تربیت در شهرهای ارومیه، کرمان، تبریز، مشهد، اهواز، رشت، کرمانشاه، قم و کرج و پیگیری امور مربوط به آزادی زنان زندانی معسر جرایم غیر عمد خصوصاً مادران
پیگیری مسائل زنان آسیب دیده در اثر اسید پاشی و دختران شین آباد از جمله پیگیری بحث دیه، تسریع در روند درمان و هماهنگی خدمات آموزشی از طریق تعیین معلم خصوصی

معاونت ریاست جمهوری
دور زنان و خانواده
کنترل و پیشگیری از
آسیب های اجتماعی

۸-۳. گزارش همکاری با سازمان های مردم نهاد در موضوع زنان آسیب دیده

ساماندهی زنان آسیب دیده و در معرض آسیب شهر اصفهان (استان اصفهان سال ۱۳۹۷)

این طرح با همکاری خیریه سامان سرای بانوان خورشید- اصفهان با هدف حفظ منزلت زنان در معرض آسیب جامعه و پیشگیری از آسیب های اجتماعی مرتبط به منظور شناسایی ۵۰ زن بی خانمان آسیب دیده یا در معرض آسیب در شهر اصفهان، تحت پوشش قرار دادن و نگهداری شبانه روزی رایگان ۵۰ زن آسیب دیده یا در معرض آسیب به طور متوسط به مدت ۱۸ ماه (حداقل ۱۲ و حداکثر ۲۴ ماه)، خرید لوازم و مایحتاج زندگی، وسایل و مواد بهداشتی و درمانی مخصوص خانم ها، ملزومات آموزشی و ... برای مصرف ۵۰ نفر در طول دوره نگهداری، ارائه خدمات پزشکی و مشاوره روان شناسی رایگان به افراد تحت پوشش و برگزاری کارگاه های آموزشی توانمند سازی و خود اشتغال رایگان برای افراد تحت پوشش. طی سال ۹۷ انجام پذیرفته است.

تاب آوری و ظرفیت افزایی با آموزش علوم روانشناسی برای زنان و دختران توانیاب

این طرح با همکاری مجتمع آموزشی موسسه نیکوکاری رعد شرق با هدف افزایش روحیه، اعتماد به نفس و خودباوری زنان و دختران دارای معلول شهرستان تهران، بالا بردن سطح خود انتقادی و تعدیل رفتار معلولین نسبت به جامعه بیرونی، ارتقاء سطح آگاهی معلولین بر توانایی ها و استعداد های نهفته خویش، افزایش انگیزه، پتانسیل و

مهارت در افراد تحت پوشش طرح از طریق جذب بازارکار به منظور توان افزایی ۳۰ نفر از زنان و دختران بین ۲۰ الی ۳۰ ساله، دارای معلولیت جسمی و حرکتی شهرستان تهران از طریق خدمات: آموزش در زمینه علوم روانشناسی در موضوعات (کنترل خشم، احساسات، استرس، اعتماد به نفس، چگونگی خود انتقادی، تکنیک های بهینه سازی عملکرد فردی، مدیریت زمان و ...) در یک ترم ۵ ماهه، به میزان ۱۲۰ ساعت در مجموع ۳۶۰۰ نفر/ ساعت آموزش و ارائه مدرک گذراندن دوره آموزش به جامعه هدف طرح جهت تدریس و مشاوره و علوم روانشناسی، حمایت و پشتیبانی درخصوص جذب بازارکار حداقل ۱۵ نفر جامعه هدف طرح و تهیه بروشور و جزوات کمک آموزشی برای جامعه هدف طرح طی سال ۹۹ در حال اجرا است.

پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی و راهکارهای موثر در کاهش فشارهای روحی و روانی شهرستان کازرون (استان فارس سال ۱۳۹۹)

این طرح با همکاری موسسه هنری فرهنگی مذهبی چتر دوستی با هدف ارتقاء آگاهی و دانش خانواده‌ها با آموزش و بکارگیری راهکارهای موثر با هدف کاهش آسیب‌های و انحرافات اجتماعی، ریشه یابی و بررسی انحرافات و کجروی های اجتماعی در استان از طریق مربیان و متخصصین و بکارگیری راهکارهای عملیاتی با ایجاد سرگرمی های موثر برای کاهش تمایل به انحرافات اجتماعی، افزایش به امید به زندگی در جامعه هدف طرح به منظور برگزاری ۲۰ کارگاه آموزشی به مدت ۱۲۰ ساعت در حوزه پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی (اعتیاد، خودکشی، کاهش مقابله با فشارهای روانی، ازدواج و غیره ۰۰۰) برای ۲۴۰ نفر از زنان و دختران مجموعاً «۲۸۸۰۰ نفر/ ساعت آموزش، احداث یک گلخانه گیاهان تزئینی، دارویی و ارائه آموزش عملی با ایجاد سرگرمی موثر برای گروه هدف طرح به خاطر کاهش فشارهای روحی و روانی (در جهت بکارگیری راهکارهای عملیاتی) و تهیه و توزیع بروشور و بسته های آموزشی برای جامعه گروه هدف طرح طی سال ۹۹ در حال اجرا است.

توانمند سازی روانی - اجتماعی زنان روستای قاسم آباد شهر جیرفت کرمان

این طرح با همکاری مؤسسه خیریه مهر طاها با هدف توانمند سازی روانی اجتماعی زنان و دختران روستای قاسم آباد شهر جیرفت به منظور برگزاری ۵۴ ساعت کارگاه های آموزشی موضوعی در مجموع ۱۳۵۰ نفر ساعت آموزش برای ۲۵ نفر زن و دختر تحت پوشش طرح طی سال ۹۸ انجام پذیرفته است.

۷۰

سازمان بهداشت خانواده
و امور زنان و خانواده
کنترل و پیشگیری از
آسیب‌های اجتماعی

۶۵

اقدامات پیشگیرانه، زیرساختی و پژوهشی معاونت

۱- تقویت تاب آوری اجتماعی

- ♦ موافقتنامه همکاری با استانداریها در خصوص تاب آوری اجتماعی
- ♦ حمایت از توان افزایی و ارتقای تاب آوری اجتماعی در ۴۵۲ محله در سطح کشور طی دو مرحله:
- مرحله اول: توان افزایی ۶۲۰ نفر از اعضای تشکل‌های اجتماعی، بعنوان تسهیلگر و آموزشگر محلی در حوزه تاب آوری اجتماعی به مدت ۳۶ ساعت؛
- مرحله دوم: آموزش تاب آوری اجتماعی به ۱۳۶۶۷ نفر از اعضای جوامع محلی به مدت ۶۰ ساعت، معادل ۸۲۰۰۲۰ نفر/ساعت آموزش .
- ♦ تفاهم نامه همکاری با وزارت کشور در موضوع تاب آوری در سکونتگاه‌های غیر رسمی ۱۰ استان
حمایت از توان افزایی و ارتقای تاب آوری اجتماعی در ۵۳ محله حاشیه نشین و سکونتگاه‌های غیر رسمی در ۱۰ استان کشور طی دو مرحله:
- مرحله اول: توان افزایی ۲۱۰ نفر از اعضای سازمان‌های مردم نهاد فعال محلی، به عنوان تسهیلگر و آموزشگر محلی در حوزه تاب آوری اجتماعی به مدت ۳۳ ساعت، به میزان ۶۹۳۰ نفر/ساعت؛
- مرحله دوم: آموزش ۱۵۹۰ نفر از جوامع محلی ساکن در حاشیه ها و سکونتگاه‌های غیر رسمی به مدت ۶۰ ساعت، در مجموع ۹۵۴۰۰ نفر/ساعت در ۵ استان (۱۰ شهرستان)
- ♦ حمایت از پروژه توان افزایی اعضای انجمن اولیا و مربیان (حداقل ۳۶۰ نفر) از طریق آشنایی با مفاهیم تاب‌آوری اجتماعی و گفتگوی ملی خانواده و بین نسلی در ۱۲ استان در چارچوب همکاری با انجمن اولیاء و مربیان
- ♦ توانمندسازی ۱۵۰ نفر از سفیران فرهنگی دانشگاه‌های کشور از طریق برگزاری کارگاه‌های آموزشی با موضوع تاب‌آوری اجتماعی، گفتگوی بین نسلی در قالب همکاری با وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری

۲- تدوین برنامه ملی کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی حوزه زنان و خانواده و ابلاغ برای ادغام در سند ارتقاء وضع زنان استان (پیوست شماره ۱)

در راستای اجرایی شدن ماده ۱۲ سیاستهای ابلاغ شده توسط رئیس‌جمهور محترم جناب آقای دکتر روحانی به این معاونت طی مکاتبه شماره ۱۲۳۲۵۹ مورخ ۹۶/۱۰/۴ مبنی بر تهیه طرح ملی آسیب‌های اجتماعی زنان و دختران، طرح مذکور با همکاری تیم متخصص و مجرب در حوزه آسیب‌های اجتماعی تهیه شده است. شایان ذکر است که با عنایت به ضرورت هم‌سویی طرح‌های کلان‌کشوری و احتراز از پراکنده‌کاری، تهیه طرح یاد شده با مطمح نظر قرار دادن آسیب‌های اولویت دار شناسایی شده در برنامه ملی کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی وزارت کشور مبتنی بر اعتیاد، طلاق، حاشیه نشینی، کودکان کار، مفاسد اخلاقی و با تاکید بر جمعیت زنان و دختران تهیه شده است. هدف کلان در طرح یاد شده کاهش بار آسیب‌های اجتماعی و بهبود سلامت اجتماعی زنان و دختران بوده و اهداف فرعی آن عبارتند از:

۱. ارتقای سلامت اجتماعی و رفاه اجتماعی زنان و دختران؛
۲. پیشگیری (همگانی، انتخابی و موردی) از آسیب‌های اجتماعی زنان و دختران؛
۳. درمان و بازتوانی زنان و دختران دچار آسیب‌های اجتماعی در اولویت؛
۴. کاهش زیان‌ها و پیامدهای آسیب‌های اجتماعی زنان و دختران؛
۵. مدیریت و مداخله اقتضایی اورژانسی [فوریتی] در وقایع و بحران‌های منجر به آسیب زنان و دختران؛
۶. مدیریت و مداخله در آسیب‌های نوپدید زنان و دختران.

همچنین پروژه مذکور طی ۱۱ سیاست و ۸ راهبرد اصلی و در سه سطح ملی، استانی و جماعت محور تنظیم شده است که در این زمینه، ۱۸ برنامه در سطح ملی، ۳۱ برنامه در سطح استانی و ۳۱ برنامه جماعت محور تعریف و برای ۴۰ پروژه شرح عملیات (RFP) نگاشته شده است

۳- تهیه اطلس وضعیت زنان و خانواده

♦ راه اندازی سامانه اطلس وضعیت زنان و خانواده

این سامانه در حوزه های مختلف جمعیت، بهداشت، آموزش و از جمله آسیب‌های اجتماعی بعنوان مبنایی برای برنامه‌ریزی و سیاستگذاری در حوزه آسیب‌های اجتماعی با قابلیت: پردازش شاخص‌های مندرج در گزارش، بروز رسانی اطلاعات، ارائه در پروتال معاونت، امکان کاوش در شاخص‌ها به اشکال مختلف از جمله: مشاهده تغییرات یک شاخص در سیر زمانی، مقایسه وضعیت یک شاخص در دهه‌های مختلف در کل کشور و یا امکان بررسی وضعیت یک استان در دهه های مختلف ... (در دو سطح دسترسی ۱. مدیریتی ۲. عمومی) راه اندازی شده است.

تدوین گزارش وضعیت زنان و خانواده در ۳۱ استان کشور و تبیین جایگاه هر استان در مقایسه با سایر استان‌ها و تهیه یگ گزارش از وضعیت کل کشور

۴- حمایت از طرح سوادآموزی زنان و دختران عشایری و روستایی در ۲۲ استان کشور با همکاری سازمان نهضت سوادآموزی

این پروژه با هدف افزایش پوشش تحصیلی زنان و دختران بازمانده از تحصیل، زمینه‌سازی برای اجرا و توسعه کمی و کیفی پروژه‌های ویژه زنان در مناطق کمتر توسعه یافته و فراهم نمودن زمینه رشد استعدادها و توانمندی‌های زنان و دختران عشایری و روستایی و توانمندسازی آنان در زمینه مهارت‌های زندگی و اجتماعی و .. برای دو سال مختلف برنامه‌ریزی شد که در سال ۱۳۹۵ اجرا و سال ۱۳۹۷ طی دو مرحله در حال اجرا می‌باشد. فاز اول: برگزاری نشست‌های آموزشی و توجیهی برای ۲۰۷۰ نفر از آموزش‌دهندگان زن جهت اجرای پروژه در مناطق تحت پوشش، سوادآموزی ۱۲۰۰۰ نفر از زنان و دختران عشایری و روستایی بی سواد و کم سواد در گروه سنی ۱۰ تا ۴۹ سال

۵- تدوین سند ارتقای وضعیت زنان و خانواده در کلیه استان‌های کشور با همکاری استانداری‌های سراسر کشور

این پروژه به منظور شناسایی وضع موجود زنان و خانواده در استان بر مبنای اطلاعات پایه مستند جهت بهره‌گیری در برنامه‌ریزی‌های عملیاتی مکان محور؛ شناسایی مشکلات و فرصت‌های مهم در استان‌ها؛ تجزیه و تحلیل علل اصلی مسایل و خلاءهای ظرفیتی و تدوین راه‌کارهای صریح و متناسب با شرایط استان‌ها جهت ارتقای وضعیت زنان و خانواده استان‌ها از طریق تدوین سند ارتقای وضعیت زنان و خانواده در سراسر کشور، متناسب با شرح خدمات مندرج در دستورالعمل اجرایی ابلاغی از سوی معاونت امور زنان و خانواده در سال ۹۷-۱۳۹۶ اجرا شد.

۶- حمایت از طرح ملی برگزاری کارگاه‌های آموزشی ارتقای مهارت‌های پرورشی مربیان مدارس با همکاری وزارت آموزش و پرورش

این پروژه با هدف افزایش سطح سلامت روانی - اجتماعی در بین مربیان و دانش‌آموزان در حوزه‌های آموزشی و فرهنگی و رشد مهارت‌های پرورشی مربیان مدارس برای پرورش نسلی سالم و با نشاط از نیمه دوم سال ۱۳۹۷، طی دو مرحله اجرا شد. فاز اول طرح: آموزش ۶۴ نفر از مربیان مدارس در سطح کشور (بعنوان آموزشگر مرحله دوم) به مدت ۲۴ ساعت حول ۱۲ محور آموزشی (شادی و نشاط، امید، خوش‌بینی، خویشتن‌داری، شیوه‌های مثبت مقابله با استرس، ابراز وجود مثبت، معنا و هدف، هوش هیجانی، روابط مثبت/ارتباط و گفتگوی بین نسلی، مدیریت زمان، معنویت و خودمختاری)، فاز دوم طرح: آموزش ۲۰۰۰ نفر از مربیان مدارس در سطح کشور به مدت ۲۴ ساعت در مجموع ۴۸۰۰۰ نفر/ساعت

۷- حمایت از طرح برگزاری کارگاه آموزشی خودمراقبتی با تاکید بر مراقبت روانی، برای کارشناسان اورژانس اجتماعی در کلیه استان‌های کشور با همکاری سازمان بهزیستی

این پروژه با هدف ارتقای آگاهی مخاطبان در حوزه سلامت و خودمراقبتی در ابعاد جسمی و روانی، فراهم‌سازی زمینه‌های افزایش سلامت جسمانی و روانی کارشناسان اورژانس اجتماعی و افزایش ظرفیت و کنترل استرس و فشارهای ناشی از سختی کار در مواجهه با آسیب‌های اجتماعی و گروه‌های در معرض خطر از طریق برگزاری ۵۸ کارگاه آموزشی به مدت ۸ ساعت برای ۱۷۰۰ نفر از کارشناسان فعال در اورژانس اجتماعی کشور با موضوع خودمراقبتی به اجرا درآمد.

۸- حمایت از ۱۳ شبکه صندوق اعتباری خرد زنان روستایی و عشایری در ۸ استان کشور

۹- حمایت از طرح پژوهشی با عنوان "بررسی وضعیت زنان ایرانی مزدوج با مردان افغان در افغانستان و ایران"

۱۰- پیگیری اختصاص منابع صندوق توسعه ملی به زنان روستایی و عشایر در آیین نامه اجرایی قانون حمایت از توسعه و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری و لحاظ عضویت مدیرکل امور زنان و خانواده استان‌ها در کمیته فوق

منابع

۱. گزارش بررسی آماری ویژگیهای اجتماعی - اقتصادی زنان سرپرست خانوا و خودسرپرست (بر اساس نتایج طرح هزینه و درآمد مرکز آمار ایران ۱۳۹۸ - ۱۳۹۰). (اردیبهشت ۱۴۰۰) مرکز آمار و اطلاعات راهبردی وزارت تعاون، کار و راه اجتماعی.
۲. گزارش اطلاعات دموگرافیک و پوشش‌های حمایتی و بیمه‌ای خانوارهای با سذپرست زن (بر مبنای اطلاعات داده‌های پایگاه رفاه ایرانیان). معاونت رفاه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی. تهران. ۱۳۹۹
۳. سرشماری نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵
۴. گزارش عملکرد کمیته امداد امام خمینی(ره) در خصوص فعالیت‌های انجام شده برای زنان سرپرست خانوار (در سالی از طرف مشاور امور زنان و خانواده کمیته امداد)
۵. زارعان، منصوره؛ معصومه زارعی، عطیه هنردوست (۱۳۹۷) توانمندسازی زنان سرپرست خانوار با تاکید بر برنامه‌های چهارم، پنجم و ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران. زن در توسعه و سیاست دوره ۱۶ شماره ۲ صص ۳۳۸-۳۱۹
۶. شکیب، زهره (۱۳۹۰) بررسی عوامل موثر بر حاشیه نشینی . دانشگاه آزاد اسلامی. واحد شوشتر
۷. طرح ملی کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی زنان و دختران. معاونت ریاست جمهوری در امور زنان و خانواده
۸. رییس سازمان امور اجتماعی کشور:
<https://www.isna.ir/news/> https://www.isna.ir/news
۲. مصاحبه رییس ستاد مبارزه با مواد مخدر: <https://snn.ir/fa/news/810369>
۳. کارشناس مسئول برنامه پیشگیری از خودکشی دفتر سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد وزارت بهداشت <https://www.isna.ir/news/hamedan>;
۴. رییس اورژانس اجتماعی کشور <https://www.asriran.com/fa/news>

پیوستها

پیوستها

سازمان ملی تحقیقات سلامت
در امور زنان و خانواده
کنترل و پیشگیری از
آسیب‌های اجتماعی

۷۱

پیوست: طرح شبکه یاریگران زندگی در حوزه زنان و خانواده

مقدمه

در راستای لزوم افزایش آگاهی و توانمندسازی زنان در مقابل آسیب‌های اجتماعی ناشی از اعتیاد و قاچاق موادمخدر و روانگردانها و همچنین ضرورت توجه به نقش محوری زنان در زمینه پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی در محیط خانواده و در تحقق بندهای ۴، ۶، ۷، ۹ و ۱۰ سیاست‌های کلی مبارزه با مواد مخدر ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و در چارچوب مواد ۸۰ و ۱۰ قانون برنامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰ - ۱۳۹۶)، و بند ۵۷ سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی فرهنگی (مدظله العالی) و تدابیر ابلاغی ریاست محترم جمهور و رئیس ستاد مبارزه با موادمخدر مبنی بر اهمیت و ضرورت جدی و حفاظت از خانواده‌ها، با محوریت زنان و خانواده‌های آسیب‌دیده و آسیب‌پذیر و ایجاد ساز و کار موثر و برنامه‌ریزی مناسب جهت هماهنگی با ستاد ملی زن و خانواده و بند ۱۲ سیاست‌های ابلاغی رییس‌جمهور به معاونت امور زنان و خانواده در حیطه مأموریت‌ها و وظایف قانونی ستاد مبارزه با مواد مخدر، موضوع تهیه دستورالعمل کلان شبکه یاریگران زندگی حوزه زنان به منظور ایجاد انسجام و وحدت رویه در نحوه اجرای مأموریت‌ها، با هدف هم‌راستا کردن منابع و استفاده از ظرفیت بالای زنان در حوزه‌های مختلف علمی، فرهنگی، اجتماعی و صنفی تهیه گردیده است. بر همین اساس «شبکه یاریگران زندگی حوزه زنان» با حمایت معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری و در چهارچوب برنامه ملی کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی حوزه زنان موضوع بند ۱۲ سیاست‌های ابلاغی رییس‌جمهور و همچنین در اجرای سیاست‌های کلی مبارزه با موادمخدر، بند سه مصوبات یکصد و سی و ششمین جلسه ستاد مبارزه با مواد مخدر ابلاغی طی نامه شماره ۹۸/۱۶۴۱۹/م مورخ ۱۳۹۸/۵/۲۰ از سوی ریاست محترم جمهور و رئیس ستاد مبارزه با مواد مخدر و تفاهم‌نامه مشترک ستاد با معاونت رئیس‌جمهور در امور زنان و خانواده به شماره ۱۰/۲۶۲۵۸۲۶ مورخ ۱۳۹۸/۰۹/۱۶ به منظور ظرفیت‌سازی برای توسعه کمی و کیفی برنامه‌ها و خدمات پیشگیرانه در حوزه زنان و با هدف افزایش کارایی و اثربخشی اقدامات در این زمینه، از ابتدای سال ۱۳۹۹ در حوزه معاونت کاهش تقاضا و توسعه مشارکت‌های مردمی تشکیل و تا پایان برنامه ششم توسعه به فعالیت خود ادامه می‌دهد و در صورت دستیابی به اهداف مورد نظر و بر اساس نتایج ارزیابی و میزان اثربخشی اقدامات برای دوره پنج ساله برنامه هفتم توسعه نیز با اعمال نظرات اصلاحی و تکمیلی تداوم خواهد داشت.

تعریف مفاهیم:

معاونت: در این دستورالعمل از این پس معاونت رئیس‌جمهور در امور زنان و خانواده به اختصار معاونت نامیده می‌شود.
ستاد: در این دستورالعمل از این پس ستاد مبارزه با مواد مخدر - ریاست جمهوری، به اختصار ستاد نامیده می‌شود.

شبکه یاریگران زندگی زنان: راهبرد جدید ستاد برای پیشگیری جامع و سیستمی از مصرف مواد مخدر و با تکیه بر توانمندی‌های گروه‌ها و مجموعه‌های مختلف که از این پس در این دستورالعمل به اختصار شبکه نامیده می‌شود.

- ♦ برخی از ضرورت‌های تدوین طرح یاریگران زندگی زنان را می‌توان بر اساس نتایج حاصل از تحقیقات و پژوهش‌های انجام شده از سوی مراجع تخصصی ذیربط و نیز تحلیل و تجمیع مطالعات آماری و اطلاعات موجود در کشور به شرح زیر دانست:
- ♦ حدود ۲ میلیون و ۸۰۰ هزار نفر از جمعیت ۱۵ الی ۶۴ سال کشور (معادل ۵/۴ درصد) مبتلا به سوء مصرف مواد مخدر هستند.
- ♦ حدود ۴۵ درصد از جمعیت زندانیان کشور به طور مستقیم و حدود ۲۵ درصد جمعیت زندانیان به طور غیر مستقیم در ارتباط با مواد مخدر در زندان‌های سراسر کشور تحمل کیفر می‌کنند.
- ♦ اعتیاد عامل ۶۵ درصد از همسر آزاری‌ها، ۵۵ درصد از طلاق‌ها، ۳۰ درصد از کودک‌آزاری‌ها، ۲۵ درصد از قتل‌های عمد، ۲۳ درصد از نزاع و خشونت و ۲۰ درصد از جرائم منکراتی و منافی عفت در کشور است.
- ♦ حدود ۹۰ درصد از جمعیت زنان زندانی در کشور به دلیل جرائم مواد مخدر در زندان‌ها به سر می‌برند.
- ♦ خسارت هنگفت ناشی از بار اعتیاد در کشور در نتیجه مرگ و میرهای زود هنگام، بیماری‌های صعب‌العلاج، از کار افتادگی‌ها و معلولیت‌های ناشی از مصرف مواد مخدر می‌باشد.

اهداف

- ♦ تحقق سیاست‌های کلی مبارزه با مواد مخدر و سیاست کلان خانواده‌ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی).
- ♦ استقرار شبکه با هدف یکپارچه سازی فعالیت‌های مختلف بین بخشی در حوزه اعتیاد زنان.
- ♦ توانمندسازی خانواده‌ها در مقابل آسیب‌های اجتماعی اعتیاد با محوریت نقش زنان.
- ♦ کاهش نرخ شیوع اعتیاد زنان در جمعیت عمومی کشور.
- ♦ افزایش آگاهی عمومی، پیشگیری اولیه از اعتیاد در محیط خانواده به ویژه برای جامعه زنان.
- ♦ کمک به درمان، بازتوانی و کاهش آسیب زنان درگیر اعتیاد و مواد مخدر.
- ♦ ارتقاء سرمایه اجتماعی در جمعیت زنان کشور برای کنترل مسئله اجتماعی اعتیاد.
- ♦ تأکید بر رفع چالش‌ها برای چهار کانون هدف اصلی شامل:
 - الف: زنان باردار و زنان بارداری که معتاد می‌باشند.
 - ب: زنان خانواده‌های محکوم به زندان یا تبعید و معدومین مواد مخدر.
 - ج: زنان دارای همسر معتاد.
 - د: زنان سرپرست خانواده درگیر مسائل فرزندان در حیطه اعتیاد.

راهبردها

- ♦ ساماندهی و یکپارچه سازی کلیه ظرفیت‌های دولتی و غیردولتی در چارچوب مأموریت پیشگیری، کنترل و کاهش آسیب اعتیاد زنان با تأکید بر تشکیل «شبکه یاریگران زندگی حوزه زنان».

- ◆ گفتمان‌سازی اجتماعی در محیط‌ها، کانون‌ها، جامعه هدف و افزایش مسئولیت‌پذیری و حساسیت اجتماعی در مقابل تهدید آسیب‌های اجتماعی منجمله اعتیاد زنان.
- ◆ مشارکت فعال زنان در تدوین برنامه‌های اجرایی نوآورانه و هم‌سو نمودن فعالیت‌های خانواده‌ها برای کاهش آسیب‌های اجتماعی و تقویت عزم ملی زنان برای رشد فرهنگ یاریگری.
- ◆ تمرکز اقدامات بر پیشگیری اولیه از اعتیاد با تقویت هم‌افزایی سازمان‌های مردم‌نهاد.
- ◆ تقویت فرهنگ گفتگو در خانواده و تلاش در جهت کاهش شکاف بین نسلی به عنوان راهبردهای مهم پیشگیری.
- ◆ بالا بردن سطح تاب‌آوری خانواده‌ها با رویکرد پیشگیری و مصون‌سازی خانواده‌ها از آسیب‌ها با تأکید بر جمعیت زنان.
- ◆ بهره‌گیری گسترده از دانش روز، فن‌آوری‌های نوین و فضای مجازی در طراحی، تولید و اجرای برنامه‌ها، محتوا و محصولات تولیدی با تمرکز بر جامعه هدف زنان.
- ◆ برگزاری همایش‌های علمی، آموزشی و نشست‌های تخصصی و به‌کارگیری سیستم تبادل تجربه میان دستگاه‌هی.

مأموریت‌ها

- ◆ رصد وضعیت سلامت روانی اجتماعی و مخاطرات تهدیدکننده زنان و تهیه نقشه‌های خطرپذیری.
- ◆ تولید محتوا و چاپ منابع علمی آموزشی استاندارد پیشگیرانه متناسب با حوزه زنان با بهره‌گیری از فن‌آوری اطلاعات، تکنیک و دانش نوین تولیدی و آموزشی با تأکید بر ایجاد مصونیت در جامعه زنان.
- ◆ هماهنگی بین بخشی با دستگاه‌های اجرایی در راستای فراهم کردن زمینه مشارکت موثر و گسترش همکاری‌های بین‌سازمانی و بهره‌گیری از امکانات و ظرفیت‌های موجود در راستای کاهش تقاضای موادمخدر در جامعه زنان و خانواده‌ها.
- ◆ معرفی و شرکت مستمر نمایندگان تام‌الاختیار معاونت در جلسات کمیته زنان و خانواده معاونت رئیس‌جمهوری.
- ◆ اجرای طرح‌های مشترک تحقیقاتی و مطالعاتی در حوزه شیوع شناسی اعتیاد و شناخت حجم تهدید اعتیاد و آسیب‌های اجتماعی ناشی از آن در جامعه زنان و خانواده کشور.
- ◆ اجرای طرح‌های فراتحلیلی از پژوهش‌های انجام شده در حوزه اعتیاد زنان.
- ◆ سنجش میزان اثربخشی برنامه‌های پیشگیری از اعتیاد در حوزه زنان.
- ◆ انجام مداخلات مشاوره‌ای، آموزشی و حمایتی لازم در حوزه پیشگیری از اعتیاد.
- ◆ برنامه‌اطلاع‌رسانی، مشاوره، آموزش مهارت‌زندگی و سبک‌فرزندپروری به خانواده‌ها.
- ◆ تهیه و تدوین بسته‌های آموزش پیشگیری از اعتیاد ویژه زنان، دختران و کودکان در معرض خطر با استفاده از تکنیک‌ها و فنون نوین آموزشی منطبق با دانش روز جهانی و توزیع هدفمند آن در محیط‌ها و کانون‌های اجتماعی هدف با اولویت مناطق حاشیه‌نشین، محروم، آلوده شهری و روستایی.

- ♦ اجرای مستمر برنامه‌های منتخب جهانی و ترکیبی آموزش پیشگیری اولیه از اعتیاد مناسب با شرایط فرهنگی کشور در جامعه زنان.
- ♦ آموزش لازم و مستمر پیشگیری از اعتیاد به کارکنان، مربیان ورزشی، مدیران باشگاه‌های ورزشی در گروه هدف زنان.
- ♦ آموزش پیشگیری از اعتیاد، آموزش فرزندپروری و زندگی سالم برای کارکنان و خانواده پرسنل رسمی، وظیفه در محیط‌های نظامی.
- ♦ آگاه‌سازی و توانمندسازی خانواده‌ها در رابطه با آشنایی با انواع موادمخدر نوپدید.
- ♦ ساماندهی اوقات فراغت زنان و افزایش انگیزه و تمایل زنان به مشارکت در ورزش‌های همگانی از طریق شرکت در فعالیت شبکه یاری‌گران زندگی.

۱- محوره‌های اصلی وظایف شبکه:

الف) ترویج رویکرد پیشگیری مقدم بر درمان

- ♦ برگزاری رویدادهای فرهنگی برای زنان در سطح محله با استفاده از ظرفیت جوامع محلی با تأکید بر نگاه پیشگیرانه.

ب) آموزش و توانمندسازی

- ♦ آگاه‌سازی عمومی با رویکرد نقش محوری زنان در پیشگیری از ابتلاء اعضای خانواده به ویژه فرزندان در موضوع اعتیاد.
- ♦ برگزاری کارگاه‌های آموزشی با اولویت موضوعات پیشگیری سطح یک.

ج) رصد وضعیت اعتیاد زنان و مداخله

- ♦ نیازسنجی درخواستهای مبتنی بر پیشگیری و درمان در گروه‌های مختلف سنی و اجتماعی زنان اعم از زنان خانه‌دار، زنان شاغل، دانشجویان و دانش آموزان دختر.
- ♦ رصد وضعیت درمان اعتیاد زنان مبتلا به اعتیاد در سطح استان و شهرستان.
- ♦ اتخاذ رویکرد همه جانبه و جامع در بررسی و رصد وضعیت زنان در موضوع اعتیاد با توجه به ارتباط آسیب اعتیاد با سایر آسیب‌های اجتماعی.

ارکان و تشکیلات

- ♦ شبکه در سه سطح شهر، استان و کشور فعالیت می‌کند.
- ♦ دبیرخانه شبکه در دفتر امور زنان و خانواده ستاد قرار می‌گیرد.
- ♦ سطح ملی: ترکیب ستادی شبکه در حوزه زنان در سطح ملی بدین شرح است:

♦ معاونت، ستاد، قوه قضاییه، کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی، کمیسیون زنان مجلس، سازمان بهزیستی، وزارت ورزش و جوانان، وزارت کشور، وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فن آوری، کمیته امداد امام خمینی(ره)، وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، دانشگاه‌های علوم پزشکی، سازمان بسیج مستضعفان (نماینده یا نمایندگان مرتبط در هر دستگاه /سازمان به عنوان نماینده تام الاختیار دستگاه به دبیرخانه شبکه یاریگران زندگی حوزه زنان معرفی می‌شوند) دو نماینده از سمن‌های فعال در حوزه اعتیاد زنان با معرفی مشاور امور زنان و خانواده ستاد مبارزه با مواد مخدر (این قسمت با توجه به ترکیب کمیته زنان و خانواده ستاد مبارزه با مواد مخدر به تناسب موارد مرتبط دعوت بعمل می‌آید)

سطح استانی: ترکیب ستادی شبکه در حوزه زنان در سطح استانی بدین شرح است:

♦ کمیته استانی شبکه متناظر با ترکیب ملی با حضور ادارات کل دستگاه‌ها و حداقل یک نماینده مجلس از استان (با معرفی رییس کمیسیون فرهنگی مجلس) تشکیل می‌شود. استاندار به عنوان رییس کمیته و مشاور امور زنان و خانواده استانداری به عنوان دبیر کمیته فعالیت می‌کنند. سمن‌های فعال در استان با معرفی رییس کمیته مشارکت‌های مردمی ستاد در کمیته استانی حضور می‌یابند.

سطح شهرستان: ترکیب ستادی شبکه در حوزه زنان در سطح شهرستان بدین شرح است:

♦ کارگروه هر شهرستان تحت مدیریت فرماندار و با عضویت مدیر امور اجتماعی فرمانداری و مشاور امور زنان و خانواده فرمانداری تشکیل می‌شود. سایر اعضا بنا بر ظرفیت فرمانداری و با انتخاب فرماندار در شبکه عضو می‌شوند.

سطح بندی وظایف:

ملی: در سطح ملی با توجه به استقرار "دبیرخانه شبکه" در اداره کل امور زنان و خانواده ستاد، وظایف زیر بر این دبیرخانه مترتب می‌باشد:

- ♦ ترسیم نقشه وضعیت اعتیاد زنان در کشور با همراهی کلیه دستگاه‌های عضو و رصد وضعیت بر مبنای داده‌های طولی به صورت دوره ای و متناوب (هر ۳ سال)
- ♦ طراحی پروژه‌های کلان و ملی با اولویت دهی به رویکرد پیشگیری از اعتیاد در سطح فرد و خانواده.
- ♦ نظارت بر عملکرد شبکه و دریافت گزارش عملکرد حلقه های شبکه در سطح استان.
- ♦ برگزاری جلسات مستمر ماهانه با دستور جلسه مشخص بررسی گزارش‌های استانی.

استان: در سطح استانی با توجه به استقرار "کمیته استانی شبکه" در استانداری وظایف زیر بر کمیته مذکور مترتب می‌باشد:

- ♦ رصد وضعیت اعتیاد زنان در استان با توجه به میزان درگیری؛ فعالیت‌های دستگاہی مترتب بر پیشگیری، کنترل، درمان و ارائه گزارش به دبیرخانه شبکه به صورت متناوب.
- ♦ تشکیل جلسات مستمر ماهانه در سطح استان و تمرکز بر چالش‌های شهرستان با تأکید بر گسترش فعالیت‌های پیشگیرانه
- ♦ تعریف پروژه‌های خرد و کوچک در سطح شهرستان‌های دارای اولویت بر مبنای گزارش‌های دریافتی از شهرستان‌ها و بخش‌های مختلف در استان.

شهرستان: با توجه به استقرار "کارگروه شبکه" در فرمانداری شهرستان، وظایف زیر بر کارگروه مذکور مترتب می‌باشد:

- ♦ رصد وضعیت اعتیاد زنان در سطح شهرستان و ارائه گزارش به کمیته استانی بر مبنای مطالعات و مشاهدات میدانی
- ♦ پیشنهاد پروژه‌های خرد و کوچک به کمیته استانی در سطح شهرستان و بخش‌های مختلف
- ♦ برنامه‌ریزی‌های محلی برای اجرای پروژه‌های تایید شده در کمیته استانی شبکه
- ♦ ارائه گزارش‌های متناوب از پیشرفت اجرای پروژه‌ها به کمیته استانی
- ♦ انعکاس مداوم چالش‌ها و نقاط قوت و ضعف پروژه‌ها به کمیته استانی

زمان اجرا:

زمان اجرای فعالیت‌های شبکه از سال ۱۳۹۹ به مدت سه سال بوده (تا پایان سال ۱۴۰۲) خواهد بود.
فاز نخست: در سال ۱۳۹۹ شبکه یاری‌گران زندگی حوزه زنان راه‌اندازی خواهد شد.
فاز دوم: اجرای کامل برنامه‌های مصوب مبتنی بر موافقتنامه‌هایی با موضوعیت اعتیاد زنان و خانواده
فاز سوم: کنترل و پایش نتایج اقدامات.

پیوست ۲: خلاصه طرح ملی کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی زنان و دختران

پروژه‌های پیش بینی شده در این برنامه به چهار گروه زیر تقسیم شده‌اند:

اول - پروژه‌های ملی: پروژه‌هایی است که در مقیاس ملی) نه یک منطقه یا استان یا یک اجتماع خاص (به منظور کاهش بار و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی با تمرکز بر موارد مندرج در ماده ۸۰ برنامه ششم توسعه تحت مدیریت مرجع ملی تدوین و اجرایی می‌شود. مانند تغییر و اصلاح قوانین یا تدوین یک شیوه نامه کنترل آسیب‌های اجتماعی در شرایط بحران.

دوم - پروژه‌های سراسری: پروژه‌هایی که در سراسر کشور و در همه استان‌ها به منظور کاهش بار و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی با تمرکز بر موارد مندرج در ماده ۸۰ برنامه ششم توسعه تحت مدیریت مرجع ملی تدوین و به اجرا در خواهد آمد، مانند ظرفیت سازی در همه استان‌ها برای تهیه نقشه آسیب‌های اجتماعی یا اجرای یک شیوه نامه کنترل آسیب‌های اجتماعی در شرایط بحران.

سوم - پروژه‌های استانی: پروژه‌هایی که به منظور کاهش بار و پیشگیری از آن دسته آسیب‌های اجتماعی که مطابق یافته‌های دیده بانی ملی آسیب‌های اجتماعی در اولویت مرکز استان باشد و تحت مدیریت شورای برنامه‌ریزی استان تدوین و اجرا شود.

چهارم - پروژه‌های محلی یا جماعت محور: پروژه‌هایی که به منظور کاهش بار و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی در اولویت استان و تحت نظارت و با حمایت شورای برنامه‌ریزی استان در محلات، مراکز آموزشی یا محیط‌های کار که مطابق نقشه آسیب‌های اجتماعی استان پر خطر تشخیص داده شوند به اجرا در می‌آیند. روش برنامه‌ریزی و اجرای این پروژه‌ها مداخله جماعت محور می‌باشد که با تسهیلگری فرد آموزش دیده انجام خواهد شد. ۲- طراحی، مدیریت و اجرای دو دسته پروژه‌های نوع اول (ملی) و دوم (سراسری) اساساً بر عهده مرجع ملی است و اساساً منحصر است به آسیب‌های مندرج در ماده ۸۰ برنامه ششم توسعه.

هدف از اجرای پروژه‌های ملی تحت پوشش قرار دادن وظایف مندرج در ماده ۸۰ قانون برنامه ششم توسعه است و هدف از اجرای پروژه‌های سراسری ظرفیت افزایی استان‌ها و افزایش دانش و توانمندی همکاران در استان‌ها برای مداخلات غیر متمرکز استانی و محلی است.

۳- طراحی، مدیریت و اجرای پروژه‌های نوع سوم (استانی) بر عهده شورای برنامه‌ریزی استان است. پروژه‌های استانی در شرح پروژه شماره ۳۷ به تفصیل توضیح داده شده است.

درخواست ارائه پیشنهاد پژوهشی					شماره RFP: ۳۷		
راهبرد هفتم: برنامه‌ریزی غیرمتمرکز و حساس به تفاوت‌های منطقه‌ای در کاهش بار آسیب‌های اجتماعی زنان و دختران از طریق مشارکت استان‌ها					عنوان راهبرد		
برنامه‌ی ملی - ۱-۷- برنامه پشتیبانی از برنامه‌ریزی غیرمتمرکز و حساس به مسایل منطقه‌ای در پیشگیری و کاهش بار آسیب‌های اجتماعی زنان و دختران در استان‌ها					عنوان برنامه		
پروژه‌ی استانی ۱: اجرای برنامه‌های استانی در هر مرکز استان					عنوان پروژه		
ارتقای ظرفیت برنامه‌ریزی محلی و تقویت رویکرد غیر متمرکز در برنامه‌ریزی برای مقابله با آسیب‌های اجتماعی زنان و دختران مشارکت استان‌ها در پیشگیری و کاهش بار آسیب‌های اجتماعی زنان و دختران در استان‌ها					اهداف پروژه		
طرحنامه‌های تفصیلی برنامه‌ی استان‌ها (۳۱ طرح نامه‌ی مصوب) گزارش تصویب و تخصیص اعتبارات به برنامه‌های استانی (۳۱ مصوبه‌ی شورای برنامه‌ریزی استان) گزارش نهایی و اثربخشی برنامه‌های استانی (۳۱ گزارش از استان‌ها)					خروجی‌های مورد انتظار پروژه		
		مروری- اسنادی		کیفی		کمی	
روش شناسی پروژه		سال اول برنامه		سال دوم برنامه		سال سوم برنامه	
سال برنامه		سال چهارم برنامه		سال پنجم برنامه			
زمانبندی پروژه		سه ماه		شش ماه		نه ماه	
مدت اجرا		یکسال		بیش از یکسال			
مقیاس پروژه		ملی		سراسری		استانی	
		جماعت محور					

معاونت ریاست جمهوری
دانشگاه تهران و خانواده
کنترل و پیشگیری از
آسیب‌های اجتماعی

۷۹

همان طور که ملاحظه می‌شود این پروژه‌ها از سال دوم اجرای برنامه آغاز می‌شود تا مقدمات لازم برای اجرای آن فراهم شود. مشخصه های برنامه‌های استانی عبارتند از:

- اولویت‌ها

نتایج دیده بانی آسیب‌ها اجتماعی زنان و دختران و تعیین‌کننده‌های آنها علاوه بر مشخص کردن وضعیت هر استان در آسیب‌های با اولویت ملی یافته‌هایی در خصوص وضعیت ویژه آسیب‌ها و اولویت‌های هر استان را به دست خواهد داد. گزارش این دیده بانی در سال دوم برنامه به هر استان ارسال می‌شود تا در شورای برنامه‌ریزی استان از بین اولویت‌های ویژه استان مواردی را برای برنامه‌ریزی سالانه انتخاب و با تصمیم‌گیری مرجع در آن مداخلاتی طراحی و اجرا شود.

- برنامه‌ریزی

سطح دوم برنامه‌ریزی در این سند پروژه‌های ویژه استانی است که با مدیریت شورای برنامه‌ریزی استان و با تشخیص آنها بر طبق روش یا در قالبی (template) که توسط مرجع ملی آموزش داده خواهد شد در دستور کار قرار می‌گیرد. مراجع استانی هر سال طرح مصوب خود را در این زمینه برای تصویب و تامین اعتبار به مرجع ملی ارسال خواهند کرد.

- تأمین منابع

بخشی از منابع کلی برآورد شده در این سند برای انجام برنامه‌های استانی به هر استان تخصیص داده می‌شود. سازوکار تخصیص منابع برنامه‌های استانی بر عهده مرجع ملی است.

- پایش و ارزشیابی

پایش و ارزشیابی اقدامات و برنامه‌های استانی بر عهده شورای برنامه‌ریزی استان خواهد بود. گزارش پایش و ارزشیابی استانی باید پس از راستی‌آزمایی به تایید مرجع ملی برسد. معادل ده درصد بودجه پروژه‌های استانی به پایش و ارزشیابی اختصاص داده خواهد شد.

با عنایت به توضیحات بالا تا زمان تعیین نتایج دیده بانی آسیب‌ها اجتماعی زنان و دختران و تعیین‌کننده‌های آنها در هر استان و مشخص شدن آسیب‌های در اولویت‌های هر استان سند "ارتقای وضعیت زنان و خانواده" جایگزین برنامه‌های استانی خواهد شد. به ویژه آنکه اولویت‌های استانی ممکن است در طول زمان تغییراتی داشته باشد که پس از اجرای برنامه‌ی ملی ۱-۱- تحت عنوان «برنامه‌ی دیده بانی وضعیت و تعیین اولویت‌های ملی و استانی کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی زنان و دختران» امکان تجدید نظر در اولویت‌های مندرج در گزارش‌های استانی ارتقای وضعیت زنان و خانواده" ممکن خواهد شد.

۴- طراحی، مدیریت و اجرای پروژه‌های نوع چهارم (جماعت محور و محلی) بر عهده شورای برنامه‌ریزی استان است. پروژه‌های استانی در شرح پروژه شماره ۴۰ به تفصیل توضیح داده شده است.

درخواست ارائه پیشنهاد پژوهشی				شماره RFP: ۴۰		
راهبرد هشتم: برنامه‌ریزی محلی از طریق مشارکت و توانمندسازی جماعت‌های محلی				عنوان راهبرد		
برنامه ی ملی - ۱-۸- برنامه پشتیبانی از اقدامات جماعت محور کنترل آسیب‌های اجتماعی زنان و دختران				عنوان برنامه		
پروژه ی محلی یا جماعت محور: اجرای اقدامات جماعت محور در (محلات حاشیه‌ای و فقیرنشین و فرسوده و آسیب خیز و مجتمع‌های مسکونی؛ محیط‌های آموزشی [مدارس؛ دانشگاه و ...]؛ محیط‌های کاری؛ اماکن تادیبی یا محله‌ای نگه داری شامل زندان و مراکز بسته؛ مراکز خوابگاهی و ...) مراکز استان‌ها				عنوان پروژه		
پیشگیری و کنترل آسیب‌های اجتماعی در محلات حاشیه‌ای و فقیرنشین و فرسوده و آسیب خیز و مجتمع‌های مسکونی؛ محیط‌های آموزشی، محیط‌های کار مراکز استان‌ها				اهداف پروژه		
طرح‌نامه‌های تفصیلی برنامه‌های جماعت محور استان‌ها (۳۲ طرح نامه ی مصوب در سال سوم و ۳۱ مورد در سال چهارم)				خروجی های مورد انتظار پروژه		
گزارش تصویب و تخصیص اعتبارات به برنامه‌های جماعت محور استانی (۳۱ مصوبه‌ی شورای برنامه‌ریزی استان در سال سوم و چهارم [مجموعاً ۶۴ پروژه]) گزارش نهایی اقدام و اثربخشی برنامه‌های جماعت محور استانی (۳۱ گزارش از استان‌ها در سال چهارم و ۳۲ گزارش در سال پنجم)				روش شناسی پروژه		
		مروری- اسنادی	کیفی (مداخلات جماعت محور)	کمی		
		سال اول برنامه	سال دوم برنامه	سال سوم برنامه	سال چهارم برنامه	سال پنجم برنامه
		سه ماه	شش ماه	نه ماه	یکسال	بیش از یکسال
		مدت اجرا				
		مقیاس پروژه	ملی	سراسری	استانی	جماعت محور

زمانبندی
پروژه

مدت اجرا

مقیاس پروژه

جماعت محور

همان‌طور که ملاحظه می‌شود این پروژه‌ها از سال سوم اجرای برنامه آغاز می‌شود تا مقدمات لازم برای اجرای آن فراهم شود. مشخصه‌های برنامه‌های جماعت محور عبارتند از:

- سازمان اجرایی

اجرای این سطح از برنامه بر عهده شورای برنامه‌ریزی استان و با مشارکت جماعت‌ها است.

- اولویت‌ها

اولویت پروژه‌های جماعت‌محور در چارچوب اولویت‌های استانی و با استفاده از روش‌های مداخله جماعت محور که توسط مرجع ملی آموزش داده خواهد شد، تدوین و اجرا می‌شود.

- برنامه‌ریزی

سطح سوم برنامه‌ریزی در این سند پروژه‌های جماعت‌محور است که در محیط‌های مختلف شامل محلات (مناطق حاشیه‌ای و فقیرنشین و فرسوده و آسیب‌خیز و مجتمع‌های مسکونی)، محیط‌های آموزشی (مدارس، دانشگاه‌ها و ...)، محیط‌های کاری، اماکن تأدیبی یا محله‌ای نگه‌داری (زندان و مراکز بسته، مراکز خوابگاهی و ...) با تسهیل‌گری نیروی آموزش‌دیده بر اساس شیوه‌نامه مصوب مرجع ملی و با مشارکت خود اعضای آن جماعت طراحی، اجرا و پایش و ارزشیابی خواهد شد.

- ♦ وظیفه‌ی تهیه‌ی نقشه‌ی جماعت‌های پرخطر (سکونت‌ی، آموزشی، کاری، نگه‌داری و ...) بر اساس شیوه‌نامه‌ی کشوری این کار بر عهده‌ی شورای برنامه‌ریزی استان سند است.
- ♦ وظیفه‌ی تدوین و آموزش شیوه‌نامه بر عهده‌ی مرجع ملی است.

- تأمین منابع

منابع پروژه‌های جماعت محور از محل بودجه‌ی تخصیص داده شده به استان‌ها به همین منظور تأمین می‌شود. شورای برنامه‌ریزی استان فرایند سفارش، تصویب و تأمین منابع و نظارت بر این برنامه‌ها را از طریق دستگاه‌های عضو یا سازمان‌های جامعه‌ی مدنی استان مدیریت می‌کند.

- پایش و ارزشیابی

پایش و ارزشیابی درونی اقدامات و برنامه‌های جماعت‌محور بر عهده‌ی افراد همان جماعت خواهد بود؛ ولی مرجع استانی سند نیز باید پایش بیرونی را انجام دهد و این گزارش‌ها را تأیید و راستی‌آزمایی کند. معادل ده درصد بودجه پروژه‌های جماعت محور به پایش و ارزشیابی پروژه‌ها اختصاص داده خواهد شد.

سازمان برنامه‌ریزی و توسعه
دانشگاه تهران و فناوری
کنترل و پیشگیری از
آسیب‌های اجتماعی

معاونت ریاست جمهوری
در امور زنان و خانواده